

Lislaongã dīinã

Alkurãanã nasã (gom-sigdmã) la bõn-naandsã fãa
sõmblem sën yudã wã Sunnã n balled-a n vënegdë

Sεglã : Yaa a fahd Ibn Hamad
Almubaarak

ح

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٥ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

فهد بن حمد المبارك،

دين الإسلام- موري. / فهد بن حمد المبارك ;

ط١. - الرياض ، ١٤٤٥ هـ

١٧٤ ص ؛ ١٤ × ٢١ سم

ردمك: ٥-٢٧-٨٤١٢-٦٠٣-٩٧٨

١٤٤٥ / ٦٧٣٩

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربرة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع

الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Tel: +966 50 244 7000

info@islamiccontent.org

Riyadh 13245- 2836

www.islamhouse.com

Ne Wënd Yuurã Albarka, sën yaa Dũni zãng Yosldã, n yaa
yaoolem raar welg n yolsdã

Tuusgã

Ad pëgr be ne Wënde, tı d pëgd-A la d kot-A songre la d
kot-A yaafa, la d kot Wënd gũudum n yi d mensã wënga la
d tuumã wënga, Wënd sën kãnd a soaba, yë la kãndagda,
la A sën menes-a, fo kõn n tol n yënd lallda t'a kãndg-a ye,
la m maan kaseto tı soab sën na n tũ n tulg ka be rënda
Wënde, la m maan kaset t'a Mohammad yaa A yamb la A
Tën-tuuma, Wënd na puus-a la A tulg-a wusgo.

Rë loogre poorë:

Ad tulsem bee wusgo ründã-ründã ne gafo sën welsde,
n leb n yaa koεεga, n paεend Lıslaoongã dıınã la a sën
gũbgã fãa, zem tı yaa sën këed Loεεgã wεεngë, maa
Tũudumã, bı tum-n-taarã, maa zugdã, maa zëng sën pa rë.
T'a karemdã tõe n tall tags sën yaa vëenega sën pid n
gũbgi, sën këed Lıslaoongã dıın wεεngë, tı sën këeda
Lıslaoongã dıınã paam tikr zııga, sën na n karem a buudã,
la a zugdã la a saglsã, la a sën gudgdã, tı gãf-kãngã zıınd sën
boond-b n tugd Wëndã nusë, tı b læbd-a ne buudã fãa
goam, la b kõt-a sën sokda Lıslaoongã dıınã yell fãa, la
këed fãa sën na n kë a pugë, tı paam kãndagre ne rë Wënd

sēn tull n na n kānd a soaba. Tı sudā la taasgā wāg kedgdbā la menemdbā pademse.

La taoor tı d na n ka kē gaf-kāngā gulgā pugē, yaa tulae tı d rıgl nao-kēndre, tı gulsdā tableg a meng ne-a, sēn na yul tı raab ningā a sēn gulsd gāf-kāngā yı, la d na n togsa sēn be nao-kēnd-kāensā pugē sēn watā:

Yaa b ball dīin-kāngā, sēn tū ne Alkurāanā nasā la Nabiyaamā Sunna sēn yulgā, la pa ne ninsaalbā nao-kēndrā ye, la goam-minimā sēn tar nao-kēndr gomd-n-taar la tōog tı ned sakā pugē ye, la rē yaa yel saar yīnga.

A- Bala sēn tū ne Wēnd goamā wumbo la a kelgrā, n fahm a raabā, peegd ned ning Wēnd sēn tull n na n kāndag a soaba, tı padang me leb n wāg ne menemda sēn yaa kokor kegeng soaba, wala Wēnd sēn yeele, A Naam zēk yā:

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾﴾ [التوبة: 6]

(La ned sēn yi lagm-n-taarā rāmbē sā n bao n na n yōk foo sēga bı f reeg-a, hal t'a wa wum Wēnd goamā, rē poorē bı f taas-a a basm-yam-zīigē.) [Attawba: 6], Tōeeme me tı padangā wāgrā la taasgā pa

tõe n yi ne ninsaalbã nao-këndrã la b goam minimã ye, ning sãoong la zams sën kēed-a pugē wã.

B-yaa ti Wënd sagla tõndo ne A dīinã la wahu wã taasgo wala a sën sig to-to ningã, la A pa sagl tõnd ti d nang goam tõnd meng nengē sën na kãndag nebã ye, n tēed ti tõnd na n taa b sūy wã ne yel-kãnga. La yaa bõe ti tõnd maan d mens soagl ne bumb ning b sën pa sagl tõnd ne-a, n yaool n basd bumb ning b sën sagl tõnd ne wã?

C-yaa ti dīina boollã nao-këndra a taabã, wala d sën na n gome n yalge sën kēed tak-n-taasã tuungã, la lekr-bã, zem ti yaa loεegã wεengē, maa yaa tūudmã wala zugdã wεengē, maa yaa baobã wεengē, maa yaa yam-tags-yelã wεengē, wala a sën na n gom sën kēed Wënd belmã tablgē, -A Naam zēkame n yi wēgdbã sën yeel to-to ningã zēkr tekē, maa gom sën kēed toeeng sën be Lingiilã la Taooraat la dīin-rãmb a taaba gaf-rãmbē wã, la a boogrã ne a sãanga vēnegre, Wãndi fãa gilli a tõe n yu kōom zīiga sën na paam n vēneg sãangã sën be zabd-n-taasã tikrã la b loesã pugē wã, a leb n tõeeme n yu bāngre la minim yalong ne lusaamã -n lagem ne a zı-a wã pa namsd-a ye- la ad pa sōmb t'a yu yēgre la tikr zīiga ti fo tik rēnda ti yu yēgr bool n tug Wënd nengē wã ye.

D-Yaa tu neb nins sēn kēed Luslaongā pugē wā, sēn tūud ne sor ning tōnd sēn gom tu loogā, pa tulae tu b yu Luslaamb sūd-sūd ye, bala b ned ninga tōe n kēe dīin-kānga, tu yaa yel ning yell la b gom tu yi-a noogo, la tōe tu nedā meng pa loe Loεεg sōngo ne yel a taab sēn yaa dīinā zu-raado, wala ned sēn na n maan yel-solemde ne sōmblem ning sēn be Luslaongā nao-kēndr arzekā wεengē wā, la nedā yaool n pa kō sūda ne Yaoolem raarā ye, maa a pa kōt sūd ne zīn-dāmba la sutāambā belmā ye, la zēng sēn wōnd rēnda.

La wala nin-kāngā buudā , bāmbā sāangā ne Luslaongā n yuda b sēn nafd-a

H-Yaa tu Alkurāanā tara vūun yōyā la sūyā zugu, rēnd b sā n lak n bas Alkurāanā ne yōyā suka tu b tōk taaba, mikdame tu yō-yulmā sakda Alkurāanā goamā, n du n ta sūd-kūuna la Wēnd zoεεga zī-zēkdg zīigē, la yaa bōe tu b gt Alkurāanā ne yōyā suka?!

Yaa sēn na yu tu tōnd sēn gom yel nins tu loogā, la dūni wā yel nins tōnd sēn ne tu ka segda, ra wa paam n tall kōom zīiga dīinā paεεlg pugē ye, pa woto ye, b pus n sōmb n paεεla dīin-kāngā n ball-a wala a sēn sig to-to ningā, tu d yaa d sēn pugd yel-kāng pugē yē menga na-kēndrā gom ne nebā wεengē, n kēnd ne-b bilf-bilf tēeg turgā ruub puē.

yaa a gūus gulsgē wā ti nao-kēndrā yi yol-yole, n leb n yaa koεga sēn tōe fāa, buul yīng ti gafā zāabā la a sāeegr nebā suka yi nana.

D mak ti tōnd soasa tuum-kāngā, n leb gāf-kāngā ne goam a taaba, n yiis-a tus kēemā piiga, t'a wa tug n ta wala neb tus kēemā piig nugē, ti b kō sūd ne būmb ning sēn be a pugē wā, sēn yaa Aayae-rāmb la hadiis-rāmba, neb koabg pugē fāa nin-yeng n kō sūda, ti pis-wae la a wae wā kufg ne-a n ball n bas-a, ti yembrā toglg tōndo n yāgdē, n yeesdē, n dat sūd-kūun la Wēnd zoεga, rē yīnga fo miime m ma-bi wagelle, ti ad nin-yeng-kāngā sēn yi neb koabg fāa pugē wā, rat n na n yeelame ti yaa neb tus-koabga n na n kē dīin Luslaongā dīin pagē? La wānde sik ka be ti yaa tuumd sēn yaa bedr ye, la lak ti Wēnd sā n kāndeg sēn tū ne fo sababo nin-yeng tāa, yē sōmblem n yud fo yīngā neema rūm-mīidu.

Pa woto ye, baa ti b sēn bool neb ninsā ned baa a ye sā n ka kō sūda, ti b fāa gillā ball n yi dīin-kāngā, mikdame ti tōnd kōo bobl ningā b sēn dogl tōndā, d leb n taasa tēn-tuumd ningā Wēnd sēn tuk-a tōndā.

Ad Wēnd sorā boondbā zu-loεgā, pa sēn na yil ti dīin-kāngā ta nebā raab ye, maa- wala Alkurāan wagellā sēn togsā- yā-beedā maanego ne b na kāndagā.

﴿إِنْ تَحْرَضْ عَلَىٰ هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٣٧﴾﴾

[النحل: 37]

(Baa tu fo sā n maand yā-beed tu b na kāndge, ad Wënd pa kāndagd neb sēn menemd ye) [Annaḥlu (sī wā suura) :37] La ad bāmb zu-loεεgā yēgrā, yaa b Nabiyaamā -puusg la tulgr be a yīnga-, zu-loεεgā a Soabā sēn yeel-a,- A Naam waoog n zēke-:

﴿يَأْتِيهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾﴾ [المائدة:

[67]

(Tēn-tuuma! Taas b sēn sik fo nengē wā sēn yi f Soabē wā, la f sā n pa maane rēnd f pa taas A Koεεgā ye. La Wënd n gūud foo n yi nebā. Ad Wënd pa kāndgd neb sēn yaa kifr-dāmb ye). [Al-Maa'ida (rub sēn pid ne laag suura): 67].

D kota Wēnde, -A Naam yu wagelle n zēke- tu d fāa gill yu n sōngd taaba n taas Wënd dīnā nebā fāa nengē, la A leb n maan tōnd tu d yaa kulung-biisi ne sēn sōmb fāa gilli, n yaa boaandb n tug-a, n leb n yaa pagdba ne wēnga, n tal sū-tōog ne a yēdbā. La Wënd n yud minim, Wënd na puus d Nabiyaamā a Mohammad.

M Karemd sõngo:

Gaf-kāngā sēn be fo taorā, wīnigda foom Lislaoongā dīina, na-na n tigm a wilsā fāa gilli(a Loεεga, la a Zugdā, la a Buud-rāmbā, la a Saglsā fāa).

La mam gūusa a (gafā) pugē yel saare:

Rēenem: m loe m zug ne dīinā yēga, a sēn tigl yel nins zugā.

Yiibē soaba: kuug koεεga, pāng tōog tekē.

Tāabē soaba: yaa Lislaoongā paεelgo sēn tū ne a yēg tikdsā sēn yaa Alkurāanā la Tēn-tuumā hadiis-rāmbā - Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- sēn na ytl tl karemdā yals neng ne nenga, Lislaoongā yēg zugu, n kell n yōngd beenē turga a kāndagrā la a saglsā.

Fo na n mikame m karemd sõngo, fo sēn wat n ta gafā baasgē wā, tl fo paama bāngr sēn yaa vēenega sēn kēed ne Lislaoongā dīini, rē poorē fo tōeeme n tongd fo bāngrā sēn kēed dīin-kānga wεεgē.

Ad gaf-kāngā sēn be fo taorā a sõngda zāma wusgo sēn yi nebā pugē, bala a tara a ning toag ne neb nins sēn tar raabo n na n kē Lislaoongā, la b karem a Loesā, la a Zugdā la a Buud-rāmbā.

Wala a sēn leb n ning a toaag ne neb ninsi sēn rat n na n bāng dīin-rāmbā, sēn tug n yuda, dīin-rāmb nins neb tus-kēema kobs sēn tūud-a wā. Wala woto bala, a leb n sōngda Lislaoogā zao-rāmba sēn loet b zut ne Lislaoongā yellā t'a yelā sānda noom-ba, a leb n tara vōore ne Lislaoongā bæeba la a zabd-n-taasā sēn zabd-b ne-a wā, neb nins sēn tōe ti yaa zulemā la sabab-rāmb sēn yaa zu-raadā yembre ti b maam beem-kāngā la b kisg Lislaoongā.

Gafā leb n tara vōor sēn yaa bedre, yaa lslaamb nins sēn tara-b tulsem n rat n na n wels Lislaoongā n wīnig nebā, rēnd gaf-kāngā koeegda bāmbā yaamsā n leb yols tuumdā b zugu.

La fo leb n yātame foom a karemda, ti fo sā n da ka tar bāngr sēn reng taor ne Lislaoongā dīinā, fo rag n na n mikame ti fo tara tulsem n tug gūusg wusgo la kareng sēn tū ne maag-m-menga sēn na bāng maana-rāmb sānda sēn be gaf-kāngā pugē wā. Sā n yaa woto bi f ra maan yees ne rē ye ti Lislaoongā sut-rāmb wusg (ēnternetā puga) n be n loekd fo sogs-rāmbā.

1-Wēn-yembgã koεgã, laa [laaha ulal Laah (soab pa be sēn tūud n tulg ti sã n pa Wēnde)

Lislaoongã dīin zeng raoogã a yēgrã, yaa Wēn-yembgã koεga (soab ka be sēn na tū n tulg ti sã n pa Wēnd ye) la sēn pa tū ne zeng raoog-kāngã sēn yaa keεnga, Lislaoongã meoong sēn yaa wokã pa tar yānesg zīig ye, a yaa rēnem gom ti ned ning sēn kēeda Lislaoongã sēn sōmb n yeel-a, n kō sūd ne-a, n loe n wāag-a ne a maanã wã fãa la a sēn ratã fãa. Sã n yaa woto (soab ka be ti sã n pa Wēndã), a vōorã yaa bōe?

(Soab ka be ti sã n ka Wēndã) a rat na n yeelame:

-Naand buud ka be ne bōn-yoodsã rēnda Wēnde

-Soaad la kēnesda ne bōn-yiti wã ka be rēnda Wēnde.

-B sēn na n tū a soaba t'a sōmb ne tūudum ke be ti sã n ka Wēnde.

Wēnde, Yē n naan ween-vu-kāngã sēn yaa yalangã n be neerã. Sa-kāngã ne a ādsã la a ād bed-bedã sēn kēndã, b yaa sēn kēnd ne tūnugr sēn ta, la rāmbg sēn be neere, bumb ka gād-ba sã n ka Wēnd ye. La tēng-kāngã la a tãmsã la a ko-soodã, la a tām-puusã la a kuulsã la a tusã la

a koodã, la a pemsmã la a koomã, a ween-vuugẽ la a mogrẽ, a yung la a wĩndga, la bõn-yood nins sẽn be a pugẽ wã fãa, la sẽn kẽnd a zug fãa, ad yaa Wẽnd n naan-ba n kut ti b yi, b sẽn da ka be poorẽ.

Wẽnd yeelame A Naam zẽkame, A Gaf wagellã pugẽ:

﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ
مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا
اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾﴾ [يس: 38-40]

(La wĩntoogã zoetame n tugd a tablg zĩigẽ, ad rẽnda yaa wilb Naabã kordgo sẽn yaa minim Naabã*. La Kiuugã Tõnd kord-a la sigb zĩisi, hal t'a wa tug n lebg wala tamar-gind kudre.* pa segd ne Wĩndgã t'a paam Kiuugã, yungã me pa rengd windgã; la b fãa bee vuugẽ n rugda.) [Yasun 38-40]

﴿إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾ وَإِنَّا
لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٨﴾ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا
مِنَ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً
وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾﴾ [الكهف: 7-10]

(La Tẽnga Tõnd yadg-a lame, la D tilg tãms a pugẽ, la D buls a pugẽ sẽn yaa kõbg fãa gill sẽn be neere* Tu

yaa tags-n-gesga la tēgre ne yamb fāa sēn yaa lebs-
m-meng soaba* La Tōnd sika saagē wā koom sēn tar
barka, tū Tōnd bulsd ne-a puto la bōn-bēel sēn
kēebde* La tamar tusā sēn yaa wogdo n tar gīna) [kaaf
7-10]

Wānde yaa Wēnd naanego, -A Naam yū wagall n zēke- A
maana tēnga tū yaa sēn tab n yōgne, n maan tū takr buud
be beenē sēn zemse ne vumā sēn tar tulsem n tug takr
ningā, rēnd tak-kāng pa yugd rē tū kēnā wa yū toog tēngā
zug ye, a leb n pa paoogde tū bōn-vitū wā wa yūgs n yī a
pugē wā ye. La būmb fāa gill yaa sēn kord A nengē.

La A sik saasē wā ko-yulenga, vumā sēn ka tōe n yals tū
ka tū ne-a ye.

﴿أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا
مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ﴾ [الأنبياء: 30]

(La Tōnd maana bōn-vul fāa n yī koomē) [Al-
Anbiyaa'u :30], N yīs ne-a bōn-bundi la tū-biisi, n yūnug
rūms la ninsaalb ne-a, la A segl tēngā a sēn na tōog n gū
koomā, tū koomā na n kēne n tuk soy tēngā poorē ko-nin
wusgo la kulse.

La A leb n buls sēn tū ne koomā put sēn be neere, ne a tusā la a ti-puudā, la a neermā sēn tar yamleogā. Wēnd la Naab ning sēn maneg būmbā fāa naaneg ti yaa neere, la A sunga ninsaal naanegā ne tāndo.

Ad ninsaal rēenga Wēnd sēn naane yaa ninsaalbā saambā a Adama -Tlgr be a yīnga- A naan-a la ne tāndo, rē poorē t'A zems-a taaba, n naan-a, n fuus A vumā a pugē, rē poorē t'A naan a pagā ne a mengā, rē poorē t'A maan a koombā (pendā) sēn tū ne koom sēn yaa yaalga.

Wēnd yeelame A Naam zēkame:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٤﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النَّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٥﴾﴾

[المؤمنون: 12-14]

(La ad Tōnd naana ninsaalā sēn tū ne tāndo* Rē poorē ti Tōnd maan-a t'a yaa mani n ning-a tablg zīg sēn yōgne* Rē loogr poorē ti Tōnd naan mani wā t'a yaa zı-pelle, rē poorē ti Tōnd naan zı-pellā t'a legb nem-gilgu, rē poorē ti Tōnd naan nem-gilgā t'a leb g kōbre, rē poorē ti Tōnd sēgn kōbrā nemdo, rē poorē ti Tōnd maan-a t'a yaa naaneg a to, Wēnd bark yu

wagelle sēn naand t'A naanegā sōmlem yud naangdb
buud fāa!) [Almuuminuun: 12-14] A leb n yeelame A
Naam yɪ wagelle:

﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ﴾ ٥٨ ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ
الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾ عَلَىٰ أَنْ تُبَدَّلَ أَمْثَلَكُمْ وَنُنشَأَكُمْ فِي مَا لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ [الواقعة: 58-61]

(Yāmb pa ne būmb ning y sēn kiigd sēn yaa mani
wā? * Yaa yāmb n naand-a bɪ yaa Tōnd la Naandā? *
Tōnd korda kūmā yāmb pugē, la Tōnd pa yɪ n yaa b
sēn na n pōsg-b rāmb ye.* Ne D na tedg yāmb bilgri, la
D yēbg yāmba būmb ning yāmb sēn pa mi pugē). [Al
Waaku' a: 58-61] Tags neere n ges Wēnd sēn naan foomā
tɪ fo na yā yel-solemde, sēn yaa tuum-teedo fo yīngē wā la
nao-kēndre sēn maneg tɪ ta, ned sēn pa mi b tuumā rēnda
bilfu, tɪ b pa gomd b na tōog n maan-b tɪ b kēn wala bāmb
sēn ratā, rēnd fo na n yāa Adam Biig yīngē wā, tuum-teoog
sēn be beenē, tɪ yaa rubā werb bala, n sung noorē wā, t'a
wāasg rubā n zendg-a, sēn na yɪ t'a volbā yɪ nana, rē
poorē tɪ b lobg sag-vōrā kokor dagsē wā, ti kokor raoogā
pak yamā sore, la a yaool n yēd pemesmā sorā, rē poorē tɪ
sag-vōrā salg n sig yāadē wā, sēn tū ne yamā sēn yilimd
wakat fāa gilli, La yāadē wā, rubā werbā kelledame n

duumdē bala, ne rubā sēn na n wa lebg koom tɪ b pak soy yāadē wā, rē poorē t'a teese, tɪ werbā yaa sēn ket n werda, halɪ n na n tug n lebg būmb a to tɪ zemsd ne yīngā fōogre, rē poorē t'a yi be n kēng yā-bāansē wā, beenē me werbā yaa sēn ket n tongdē bala, tɪ rubā wa lebg yalē ninga a sēn tōe n fōoge sēn tū ne yāadā koom, t'a lagem zumā n zoetē. Tɪ wānde me yaa tuum toeeg sēn be beenē tɪ yaa zumā zoes yell bala, sēn be gīn pugē sēn gīdi, lak tɪ b sā n tēeg-a a woglemā na ta kɪlo tus ka tēgse, a yaa sēn tōk ne zīga tɪ b boond zī-kāngā tɪ sūuri, a yam pa yiti a pa yaade ne zumā rik n pul yīngā zɪ-soyā fāa gilli.

Tɪ tuum teog a ye to be beenē n gesd vuusmā yelle, tɪ naasē soab be beenē n get gīnā yelle, tɪ nu soab be beenē n get (rēgdā) we-kēngā yiisgu, tɪ yoob la yopoe la piig be beenē, tōnd sēn paasd bāngr raar fāa ne-ba la yel nins tōnd sēn pa mi d mensā pugē wā waooglem n yud tōnd sēn mi wā. Rēnd yaa ānd n naan ninsaal-kāngā, ne manegr sēn ta tek woto, sā n pa Wēnde?

Rē n kɪt tɪ tudgr sēn yud bedrem dūni wā pugē bōn-naandsē wā, yaa fo sēn na n maan lagem-n-taar ne Wēnde, tɪ Yē n yaool n naan foom.

Fo na n tudame ne sūur sēn pake, la yōor sēn ya yulinga, la f tagse n ges Wēnd naand neerā pugē -A Naam zēkame-

ges pems-kāngā tōnd sēn fōogd-a wā, t'a wat fo nengē zīg fāa gilli, n pa tar kōbgo tu nin ne-a ye, t'a sā n yaool n wāag n bas foom minit sōor bala, fo na bas vumā, ad ko-kāngā fo sēn yūdā, la rubā fo sēn rutā, la ninsaal ning fo sēn nongā, la tēng ning fo sēn kēnd a zugā, la saag ning fo sēn get-a wā, fo nifrā sēn ne būmb ning fāa la a sēn pa ne, sēn yaa bōn-naandse, sēn yaa bedr la kɪdga, rē fāa gill yaa Wēnd naanegā sānda, sēn yaa naan toog Soabā n yaa Mitā.

Ad tags n ges Wēnd bōn-naandsā pugē wā, a wīnigda tōnd Wēnd bedremā la A tōogā, la ad nebā sēn yuda ne yalamdo, la zulem, la menengo, yaa ned ning sēn yāt naan-kāngā sēn be neerā, sēn yaa bedrā n zems taab n manes tu ta wā, sēn wīnigd tōog sēn pa tar teka, tu rē poorē t'a ka kōt sɪda ne naand ning sēn kɪt-a t'a yɪ n yɪ kaalem pugē wā. Wēnd yeelame A Naam zēkame:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلَّ

لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾﴾ [الطور: 35-36]

(Bɪ b naana bāmb tu pa tū ne būmbu, bɪ yaa bāmb la naandbā? * Bɪ bāmb n naan saasā la Tēngā? Pa woto ye! B pa bāng n wāag ye.) [Aṭṭuur: 35-36]

Ad Wēnde, -A Naam yulg n zēke- neb nins yelē sēn pa toemā, sēn tulg n yi gēdgā, b mi-A lame tu pa tū ne kareng ye, bala A ninga Adam Biig naanegā pugē, toglgo, la rellgo n tug A nengē, la ninsaalā, b wat n tug n menes-a lame la b zāag-a n yi-A, -A Naam yulgame-.

Yaa rē n kut tu yel-beed sā n paam-a, maa sāanga, maa pakre, n sēg yell sēn gūbgi, zem tu yaa ween-vuugē maa yaa mogrē, la a sēn lebsd a meng tao-tao Wēnd nengē, n baood sōngre, la fāagre sēn yi Wēnd nengē n yi būmb ning yē sēn be wā pugē, la Wēnde -A Naam yulgame- A Reegda pkr-soab boolle t'a sā n bool-A, la A leb n pārgd wēnga n basd-a.

Ad Naand-kāngā sēn yaa zisgā, A bedremā yuda būmbā fāa gilli, pa woto ye, b pus n pa rıkd-A n mak ne būmb baa a yembr ye, A bōn-naandsā pugē ye, rēnd Yēnd la Bedr ning A zılemā sēn pa tar toaaga, ned baa a yembr me ka tōe n gūbg-A ne bāngr ye. B sēn sıf A soab ne zēkr sıfo A bōn-naandsā zugu A sa-gandā yīngri.

﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

(Būmb pa be n wōnd-A ye, la Yēnda la Wumbda n yaa Neta) [Aššuraa: 11] būmb pa wōnd-A A bōn-

naandsã pug ye, la bũmb fãa sãn be fo yamẽ wã, Wënd pa boto ye. A nee tõndo -A Naam yulgame- A saasã zugu, la tõnd pa ne-A ye

﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الأنعام: 103]

(Nin pa gũbgd-A ye, la Yẽ gũbgda ninã fãa, la Yẽnda la minim sẽk Soaba n yaa minim bedr Soaba) [Al-An'aam: 103] Tõnd ninã mengã la d pãngã pus n pa tõe tu tõnd yã-A dũni-kãngã pugẽ ye Ad Wënd nabiyaam-rãmbã yembr n kos n na n yẽ-A, yẽ me la a Muusa -tulgr be a yĩnga- a sãn wa n gom ne-A Țuur tãngẽ wã t'a yeele: " m Soab A Wënde, wilg maam tu m yã-Fo". Tı Wënd yeel-a -A Naam zẽkame-:

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِنِي وَلَكِنِ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرِنُنِي فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ [الأعراف: 143]

(Fo ka na n yã Maam lae, la ges tãngã tu sã n mik t'a tõog n tabl a zĩigẽ wã rënd f na n yãa Maam". La a Soabã sãn wa n zısg tãngã kıtame tu tãngã bõgse, t'a Muusa luı n sobge. La a sãn wa n vuugã, a yeelame: "yulgemd be ne Foo, ad mam lebg n tuga Fo nengẽ, la

maam la sūd kōtbā rēenem soabā") [Al-Aʿ raaf: 143]. Rēnd tǎng bedrā sēn zēkā, a wurame n duuge n sāeege, Wēnd Naam pāngā yīngā, rēnd ninsaal na n yi wānā ne yē pāngā sēn yaa yaalgā n yā Wēnde. La sēn be Wēnd sif-rāmbā pugē, yaa t'A yaa Tōod ne būmbā fāa.

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِن شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا﴾ [فاطر: 44]

(La Wēnd ka yi ti būmb baa fu saasē wā maa tēngā zugu n na n pōsg-A ye) [Faaṭur: 44]. Vumā la kūmā bee Wēnd nugē, bōn-naandg fāa tara tulsm ne-A, ti Yē yaa sēn sek A Menga, n yi bōn-naandsā fāa gilli, A yeelame, -A naam zēkame-:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ [فاطر: 15]

(Yāmb a nebā! Yāmb la tulsem-dāmb ne Wēnde, la Wēnde, Yē la sek-m-meng Soaba n yaa pēgr Naaba) [Faaṭur: 15] La sēn leb n be Wēnd sifē wā, yaa minim sēn gūbg ne būmbā fāa gilli.

﴿ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يُعَلِّمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾ [الأنعام: 59]

(La yel-soaandi kullen-biis bee A nengē, ned ka me-a tu sã n pa Yē ye, la A mi sēn be wen-vuusē la mogrē, la vāoog buud pa lute, rēndame t'A mi a tīiri, pa bōn-beelle sēn be tēngā ligs pugē, pa bōn-maasre pa koεnga, rēndame t'a be gaf sēn vēnegd pugē) Al-An'aam: 59], A mii tōnd zelmā wā sēn gom būmb ningā wā, la tōnd yīn-wilā sēn tumdā, hal tōnd sūy wā sēn solg būmb ningā wā

﴿ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾ [غافر: 19]

(A mii nin sēn zāmbde, la būmb ning yāad sēn solgde) [Gaafir: 19] Rēnd Wēnde, A nee tōndo, n mi tōnd tuumā, būmb baa a ye ka solg-A tēngā pugē maa saasē wā, A pa maand yam yaal-yaale, A pa yīmdi, A pa gōe. A yeelame, A Naam zēkame:

﴿ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا

خَلَفَهُمْ^ط وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ^ط إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ^ط
 وَلَا يُـؤـدُّهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ [البقرة: 255]

(Wēnde, soab sēn tūud n tulg ka be ti sã n pa Yē ye, A yaa Vita sēn pid Soaba n yaa Maan-m-toor Soaba, gōeem pa yōkd-A, pa Suusgu, A soo sēn be saasē wã la sēn be tēngē wã, ānd n na n sugš A nengē ti sã n pa ne A yarda, A mii sēn be bāmb neng taoore la b poorē, la b pa gūbg būmb A bāngrē wã ye sã n pa A sēn tulle, A naamã goeel tagr zīigē yāmba saasã la tēngã, la b yibã gūudum pa pak Wēnde la Yē la Zēkr Naaba n yaa Zısgo) [Albakara: 255].

A tara sıf-rāmb sēn pidi, boogr sēn ka a pugē ti zang ka a pugē ye.

A tara yuy sēn yaa sōma zānga, la sıf-rāmb sēn zēke, A yeelame A naam zēkame:

﴿وَلِلّٰهِ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا وَذَرُوْا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْ اَسْمٰئِهِ^ط
 سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ﴾ ﴿١٨٠﴾ [الأعراف: 180]

(La Wēnd n tar yuy sēn yaa sōma, bi y kos-A ne-ba, la y bas sēn wēnsd-b A yuyã, b na n dol-b la b sēn da tumdã.) [Al-Aʿ raaf: 180].

la Wēnde, -A Naam yulgame- A pa tar gēesda, A pa tar sōngda.

A yulgame -A Naam yulgame- n yi paga la biiga, pa woto ye, Yē n pus n sek A menga n yi rēnda fāa gilli, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا

أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: 4-1]

(yeel tu Wēnd yaa a yembre* Wēnd la Tikda.* A ka roge, b ka rog-A * A leb n ka tar mak-n-taag ba a ye) [Al-[hlaas:1-4]. Wēnd yeelame A Naam zēkame:

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۝ ۝ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۝ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۝ ۝ ۝ إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِيَ الرَّحْمَنِ

عَبْدًا﴾ [مریم: 88-93]

(La b yeele: "yolsg Naabã tara biiga".* Ad yāmb waa ne yel-kisgdg sēn yaa bedre.* Saasã tull n pãrsame gom-kāngã yīnga tu tēmsã tull n pus n pãrse tu tãmsã tull n rat n sãeeg sãeegr tekē.* B sēn yeel tu yolsg Naabã tara biigã yīnga* La pa sōmb ne yolsg Naabã t'A wa tar biig ye.* Ad būmb ning sēn be saasē wã la

tēngē wā fāa wata yolsg Naab nengē tı b yaa yembse.)
[Maryam: 88-93]

La Yēnda, -A Naam yulgame-, ad yaa Yēnda la b sēn bilgd-A ne woor la neerem sifo, la pānga la zıslem, la waoog-m-menga, la naam, la gāndaalem.

Yē me la b sēn sıfd ne kūuni la yaafgo la yolsgo la manegre, yaa Yē la dūni yolsda, yolsg sēn paamd būmbā fāa gillā.

Yē n leb n yaa Laahr Yolsd ning A yolsgā sēn reng A gēegā.

La Yēnda la kōat ning kūun sēn pa tar toaaga, A baowā me ka sat ye.

La A yuy wā fāa gill kiap yaa sēn bu n manege, n wilgdē tı yaa pidb sıf-rāmba, sıf nins sēn pa sōmb ne rēnda Wēnd A Yembre.

La ned sã n bāng Wēnd sıf-rāmbā -A Naam yulgame- a paasda sūurã nonglem la zısgr ne Wēnde, la Wēnd zoεega la gāneg-m-meng ne Wēnde.

Rēnd "Laa laaha ulla Allah" maana, yaa tı fo ra wa tug n wēnmes būmbu sēn yi tūudumē wā, rēnda ne Wēnd A Ye tãa, rēnd tūud ka be sıd-sıda, sēn na n tū n tılg tı sã n pa

Wënd ye, rënd yaa Wënd la b sën sifda soab ne Sob-n-tũudg sif-rãmba, la pidbu, la Yënd la Naanda, n yaa Rũlgda, n yaa neema Kõta, n yaa Vuumsda, n yaa Kuuda, Soab ning sën kõt A bõn-naandsã, rënd yaa Yẽ a Yembr tãa n sõmb ne dũudum, lagem-n-taag ka be ne-A ye.

La ned ning sën wa n tõdg Wënd tũudumã, maa a tũu zëng sën pa Wënde, a maana lagem-n-taare, a kiflame.

Rënd suguudu, la rukuu'ũ, la gãneg-m-menga la Puusgo, pa yite, rënda Wënd yĩnga.

La fãagr kosg pa baaode, rëndame tũ yaa ne Wënd, kosg ka teesde rënda Wënd nengẽ, la tuls-rãmb ka baaode rënda Wënd nengẽ, la Pënegr sën tũ ne tũudum pa maande rëndame tũ yaa Wënd A Yembr tãa yĩnga

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ

وَبَدَّلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾﴾ [الأنعام: 163-162]

(Yeele ad mam Puusgã la m kodgrã la m vumã la m kũumã yaa Wënd A Ye n so sën yaa bõn-naansã Naabã* Lagm-n-taag pa be ne-A ye, la rẽ la B sagl maam la mam yaa sak-n-tũ-rãmbã rënenem soaba) [Al-An'aam: 162, 163]

B-yaa bõe yǐng la Wěnd sēn naan tōndǎ?

Sok kāsēng-kāngā lekre, a yaa bũmb sēn pak wusgo, la sōmbame t'a loekrā tik Wěnd wahu wǎ, Wěnd sēn tum tu wa A tēn-tuumbē wǎ, bala yaa Wěnd n naan tōndo, la Yē n kōt tōnd kibare, A sēn naan tōnd bũmb ning yǐngā, Wěnd yeelame -A yell yǐ bedre-:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: 56]

(Mam ka naan zǐn-dǎmbǎ la nǐnsaalbǎ rēnda Mam tūudum yǐnga) [Azzaariyaat: 56] Rēnd tūudumā, yaa yēnda la stf ning sēn tigim Wěnd bōn-naandsǎ gilli sēn ka tar sōorǎ, sēn na n sung Wěnd bōn-naands sēn tug n yaa zǐsg n yudǎ (Malek-rāmb) n tug n tāag zēng sēn pa bǎmba, sēn yaa Wěnd naangǎ yel-soalm-dǎmbǎ, bōn-naan-kāensǎ fǎa gillǎ, b kell n naan-b lame tu b yalē wǎ yaa Wěnd tūudum la Wěnd yǐlgre, sēn yaa bōn-naandsǎ fǎa Soobǎ.

﴿تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا﴾ [الإسراء: 44]

(Sǎasǎ la tēngǎ la sēn be b suka yǐlgda A yuurǎ, bũmb pa be rēndame t'a yǐlgd A yuurǎ ne A pēgre, la yǎmb pa mi b yǐlgd to-to ye) [Al-Israa'u: 44] la Malegsǎ, B ningda bǎmb me yamē Wěnd yǐlgrǎ, wa A sēn ning

vuusem la yõore n kõ ninsaalbã. La d na n mikame tu ninsaal tũudumã ne a naandã, yaa yam-yãkre, ka bũmb sãn yaa modgr ye

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

بَصِيرٌ﴾ [النغابن: 2]

(yaa yam-yãkre, yaa yam-yãkre) (Yẽ la Soab ning sãn naan yãmbã tu kifr be yãmb pugẽ, sũd-kõt me be yãmb pugẽ, la Wẽnde, yãmb sãn tum bũmb ningã A yaa Neta.) [Attagaabun: 2].

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ
وَمَنْ يُّهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾ [الحج: 18]

(Rẽ yĩnga fo pa yã tu bũmb nins sãn be saasẽ wã la tẽngẽ wã, la wĩntoogã la kiuugã la ãdsã la tãmsã la tusã la rũmsã (bõn-yãnemdse) la nebã sãn waoog fãa, b maanda Wẽnd suguudu? La nangã sũdga neb wusg zugu, la ned ning Wẽnd sãn faage, a ka tõe n paam waoogd ye) [Alhag: 18] Rẽnd Wẽnd naana tõndo A tũudumã yĩnga, la A na n leb n zarb n ges tõnd sãn na n tõog n maan tũud-kãngã to-to, rẽnd sãn tũ-a Wẽnde, la a yĩ A nonglem, la a gãneg a meng ne-A, n pug A saglsã, la a

zāag A gıdgrā, a paamda Wēnd yarda, la A yolsgo la A nonglem, la A rol-a rolb sēn be neere, la ned ning sēn tōdga Wēnd tūudumā, Naab ning sēn naana yēnda, n rulg-a wā, n waoog a meng n yi tūudumā, la a tōdg sak-n-pug Wēnd saglsā la a zāag A gıdgrā, yē soaba, sıda a paama zabre, la gēega la namsg sēn zabde. Balaa Wēnde, A Naam yı wagell n zēke, A pa naan tōnd reem yīng ye, A ka na n bas tōnd zaalem me ye, la ad nebā sēn yud zulem la sēn yud ne yalemdo, yaa ned ning sēn tēeda tı yē waa dūni-kāngā pugē, tı b kō-a tuba, la nini, la yam, rē poorē t'a vum vı-kāngā pugē wakat sōor n wa tı ki, n pa miē yaa bōe yīng la yē wa dūni wā, la yaa ye me la a na n kēng vuma poorē, Wēnde yetame, A Naam yı wagall n zēke:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ [المؤمنون: ١١٥]

[115]

(Rē yīnga yāmb tēedame tı Tōnd naana yāmb zaalem (wısg) yīnga la y ka na n lebg n tug Tōnd nengē?) [Almuuminuun: 115]

La pa zem taab Wēnd nengē, ned ning sēn yaa sıd-kōt ne Wēnde, n bobl a meng ne-A, n buud ne A Sarı wā, la a nong-A n gāneg a meng me-A, n baood pēnegr ne-A ne tūud-rāmba, la a baood būmb ning sēn na n yar-A zīg fāa, ne ned ning sēn maanda sōmb-zulem ne Naab ning sēn

naana yě n nags-a wã, la a yagsd ne A Ayae-rãmbã la A dīinã la a tōdg a na gãneg a meng ne A sagellã.

Rënd rēnem soabã, yě na n paama waoogre la yel-sōmde, la nonglem la yarda. La yembrã, yēnda yaa gēega, la kisgri, la nango n na n paam yēnda.

Bala Wënd na n yika nebã b kūumã poorē, n yi b yaadē wã, n rol manegda nebã pugē ne neema la waoogre sēn yaa arzãn noogã pugē, la A subg wēngda, sēn yaa waoog-m-meng-soab n yaa tōata ne Wënd tūudumã, A na n rola yě soaba ne namsgo Bugmã zakē.

La fo tōeeme n tags n ges waoogrã zislem la rolbã ne manegdã, fo sã n wa mik ti rolb-kãngã la waoog-kãnga yaa sēn yi Wënd nengē, Sek-m-meng-Soabã, sēn yaa Kōtã, A kūunã la A yolsgã pa tar tek ye, A bao wã me pa tar saabo, ad rol-kãngã, a na n zēkame arzãn pugē, sēn pa sete, pa gobgde. (La wãnde la tōnd sēn na n gom sēn watã)

La woto yesa, fo leb n tōeeme n tags n gese, zabdmã la subgrã sēn na n yi to-to ninga ne kifre, nangã sēn wat n na n yi Wënd nengē sēn yaa modgr Naabã, n yaa zislem Naabã, sēn yaa waoog-m-meng Soabã Naab ning modgr sēn pa tar tekã.

2- A Muhammad yaa Wënd Tēn-tuuma:

Kõ sıda ne a Muhammad -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- tẽn-tumdã, Yẽnda la zeng-raoog a yiib n soaba, nins sẽn yaa yẽgã, sẽn yi Luslaongã zeng-raadẽ wã, sẽn yaa yẽgr ningã Luslaongã meoong sẽn yikd a soab zugã.

Tı ned lebgd more a sẽn yet t'a maana kaset ne b yiibã poorẽ, rënd a maanda kaseto tı soab sẽn na n tũ n tulg ka be ye, la a leb n maan kaset t'a Muhammad yaa Wënd Tẽn-tuuma.

A- La tẽn-tuumd võor ya bõe? La änd la a Muhammada, la rẽ yĩnga tẽn-tuumb a taab n be sẽn pa yẽnda?

Wãnde la tõnd sẽn na n mamse n leok seb-nems-kãensã pugẽ

Tẽn-tuumã yaa raoa sẽn be zĩ-zẽkd zĩigẽ sid wẽengẽ la zugdẽ, Wënd tũusd-a la nebã pugẽ n tum tı kẽng a nengẽ A sẽn rat bũmb ninga sẽn yaa dĩinã saglse maa yaa yel-soondi, la A sagl-a t'a taas a nebã. Rënd tẽn-tuuma a yaa yĩng-soaba, wala nebã fãa sẽn yaa a soabã, a rita wala b sẽn ritã, la a yũud wala b sẽn yũudã, la a tar tulsem ne ninsaalbã sẽn tar tulsem ninsã, la ad a welga bãmba ne tumb ning sẽn wata a nengẽ wã, tı Wënd lukd n wĩnigd-a A sẽn tull bũmb ninga sẽn yaa yel-soandi la dĩinã yel-

sagendi, a sēn na n rik n taas nebã. A leb welgame ne nebã ne Wënd sēn gũ-a t'a pa tõe n tum zũnuub beda, maa tuum buud fãa sēn tõe n keos Wënd tēn-tumdã taasgo nebã nengẽ.

La d na n togsa tēn-tuumbã sãnd sēn reng taoor t'a Muhammad na n ka wa wã kibaya, sēn na yul n vēneg ne tōnd tu tēn-tuumbã tēn-tumdã yaa a yembre, yẽ me la bool n tug Wënd tũudumã, A Yembre, la d na n sunga d sēn na n paælg ninsaalbã sungrã kibarã togsgo, la a sutãan sēn na n maan beem ne ninsaalbã saamba a Adam la a koambã.

B-Tēn-tuumbã rēnem soaba yaa tōnd saamba a Adam tulgr be a yĩnga:

Wënd naana tōnd ba a Adama -tulgr be a yĩnga- ne tãndo, rē poorẽ t'A fuus a pugẽ sēn yaa A vuusem, Wënd yeelame, A Naam yu wagall n zẽke:

﴿وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشَةً قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾
 وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا
 إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾ قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا
 خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ
 أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾ قَالَ
 إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾﴾ [الأعراف: 10-15]

(Ad Tõnd naana yãmba, rē poorē tı D suor yãmba, rē poorē tı D yeel Malegã: "maan-y a Adam suguudu". Tı b fãa tiuul rēnda a [blus n tōdge, n pa naag suguud maandbē wã.* La Wënd yeelyã: "yaa bōe n gidg foom tı f maan suguudu M sēn wa n sagl foomã"? La a yeelyã: "maam n são-a, Fo naana maam ne bugum n naan yēnda ne tãndo".* La Wënd yeelyã: "sig beenē, pa sōmb ne foom tı f maan waoog-m-meng beenē ye, yi beenē tı fo yaa yaalga".* la a ([blus) yeele: "yaoolg maam n tı tãag Yikr raarã.* Tı [Wënd] yeele: " ad fo naaga b sēn na n koll rãmbã.) [Al-A'raaf: 10-15]

Rënd a kosa Wēnde, t'A yaoolg-a, la A ra yãg ne a namsg ye, la A kō-a sore t'a kedgs a Adam la a koambã, sũ-kiir la gēeg ne-ba, tı Wënd kō-a sore ne minim-käsēngã A sēn tull yĩnga, t'a sutãan tōe n kedg a Adam ne a koambã, sã

n pa Wënd yembs nins sën yaa yulg-m-mens-rāmbā. La A sagl a Adam ne a koambā tu b ra tū a sutāan ye, la b ra sak n pug a kedgrā ye la b kos gūudum ne Wēnde n yi-a. La rēnem kedgr sën yi a sutāan nengē sunga ne a Adam la a paga a Hawa (Wënd sën naan-a ne a Adam sīif kōbrā), toagsg ning pugē Wënd sën togs-a, A Naam yulgame:

﴿وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾ فَدَلَّهُمَا بِعُرْوَةٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَمَا الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾ يَبْنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُم لِبَاسًا يُورِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَبْنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾﴾

[الأعراف: 19-27]

(Yaa foom a Adama, kē arzānā foom ne f pagā la y ru a pugē yāmb sēn rat fāa, la y ra kolg tī-kāngā n wa lebg wēg-m-mens rāmb ye".* T'a Sūtāan liib b yīibā tī b yīibā yānā na n vēneg tī b yā, la a (Sūtāan) yeele: " ad yāmb Soabā pa gūdg yāmb tī-kāngā rubo, rēndame tī yaa sēn na yū tī y ra wa yū Malegs maa y ra yū paadba".* La a wēen (n yeele) b yīibā "ad mam yaa pu-peelem soaba ne yāmb y yīibā".* T'a Sūtāan pēneg n belg-ba, la wakat ning b sēn lem tugā billā la b yānā sēn pārg n bas-ba, tī b lebg n tōsd arzānā vāado n lut b yānā, tī b Soabā na n bool-ba : " Mam ka gūdg yāmb n yī tī-kāngā, M pa yeel yāmb t'a Sūtāan yaa yāmb y yīibā bε?".* La b yīibā yeele: " yaa d Soaba, ad tōnd wēga d mense, la tī Fo sā n ka yaaf tōndo la F yols tōnd, d na n yū bōn-rāmba".* Tī Wēnd yeele: "sig-y-yā, yāmb ne taab na n yū beem, y tara Tēngā pugē tablg zīiga la wum-noogo n tī tāag wakat sēn yāk toaga".* La Wēnd yeelyā: " y vum zīig na n yū beenē (tēng zugu), la y kūum zīiga me yaa be, la be la b na n yīs-yā".* Yaa yāmb a Adam koamba! Tōnd sika fut n kō yāmba, sēn lut yāmb yānā la faas-teedo. La Wēnzoeeg fut n yude, la ad woto yaa sēn yī Wēnd tagmasā pugē, sēn na yū tī b tēegdē.* Yaa yāmb a Adam

koamba! A Sutaan ra wa zarb yamba, wala a sen da yiis y rogdb a yiba arzanē wā ye, n pidg b futā n bas-ba, n na n wīnig b yiba b yānā. Ad yē la a buudā nee yamba, zīg ning yāmb sen pa ne-ba. Ad Tōnd maana Sutaambā ti b yaa lall-n-taase ne neb nins sen pa kōt sīda.* [Al-A'raaf: 19-27]

la a Adam sen sig tēnga zug poorē, n rog koambā, a maana kaalem -tulgr be a yīnga- rē poorē t'a koambā wusge, rē poorē ti zāma wa wa, t'a sutaan kedsgā paamba ti gōdgr kē b pugē wā, la nin-sōmbs yaad tūubu sen yi ba-rāmbē ti b kedg n yi sīd-kūunē wā n na n tug lagem-n-taare, ti Wēnd na n tums tēn-tuum b nengē, sen yi bāmb pugē, yēnda la a (Nuuh -tulgr be a yīnga).

H- A Nuuhu, tulgr be a yīnga:

La yaa yuum kobs-kobs piiga n zīnd a Adam ne yē suka-Wēnd tums-a lame n tug a nebē wā, b sen menem n lebg n tūud soab-rāmb zēng sen pa Wēnd poorē, rēnd b ra yume n tūud rubse la kuga la yaado. La b soab-rāmbā yuy sen da yi n yuda yaa a Wadde, la a Suwaa'ū, la a yaguuṭ la a Ya'uuḵ la a Nasr. Ti Wēnd na n tums yēnda b nengē, t'a lebs-ba Wēnd A Ye tāa tūudumē, wala Wēnd sen kō tōnd kibare, A Naam zēkame:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَّقُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۖ

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾ [الأعراف: 59]

(Sida Tõnd tuma a Nuuh a neba nengē, t'a yeele: "m neba! Tū-y Wēnde, yāmb ka tar soab zēng sēn ka Yē ye, ad mam yeesda ra- kāngā raar nongā yāmb zugu) [Al-Aʿ raaf: 59]. A kell n tongame n boond a nebē wakat woko, la ad pa kō sid ne-a rēnda bilfu, t'a na n kos a Soabā n yeele:

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥٩﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ﴿٦٠﴾ وَإِنِّي كَلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لَتُغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصْبِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَأَسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا ﴿٦١﴾ وَأَسْتَكْبَرُوا أَسْتَكْبَرًا ﴿٦٢﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ﴿٦٣﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٦٤﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿٦٥﴾ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿٦٦﴾ وَيُمِدُّكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿٦٧﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿٦٨﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿٦٩﴾﴾ [نوح: 5-14]

(A yeelame: m Soaba! Mam boola m nebā yung la wīndga.* La mam baoolā pa paas-ba sā n pa zoes bala* La ad maam, mam sēn bool-b fāa, tı Fo na yaaf-ba, b ningda b nus-bi wā b tubē wā, la b pil b futā n kell n naangdē la b waoogd b mense, waoog-m-meng tekē.* Rē poorē, ad mam bool-b la vēeneg-vēenega.*

Rě poorě, mam vĕneg n wilg-b lame, la m leb n solg n wilig-ba solgr tekĕ.* Tı m yeele: "kos-y yaafa ne y Soabã, ad Yĕnda yume n yaa yaafg Naaba.* A tumsda saagã yãmb nengĕ t'a kiigdĕ.* La A leb n paas yãmb arzeka la koamba la A maan put n kō yãmba, la A leb n maan n kō yãmba sĕn yaa ko-soodo.* Yaa bōe n tar yãmba tı y pa tĕed waoor Wĕnd nengĕ?*" La sıd la hakuka. A naana yãmb naaneg sĕn pug taaba".* [Nuuhu: 5-14] La sĕn lagem ne nidg pang-kãngã sĕn pugl taaba, la yã-beedo sĕn tar yel-solemde ne a nebã na kãndagã, sĕn lagem ne rĕ fãa gilli, b yags-a lame la b yaal-a la b rōd-a ne gãeemse. Tı Wĕnd tums a nengĕ n togs-a:

﴿وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدَّ ءَأَمَنَ فَلَا تَبْتِئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾ [هود: 36]

(Fo nebã puga, ned ba a ye pa na n kō sıda, sã n pa sĕn pĭnd n kō sıdã rãmbã. Bı f ra sãam f sũur ne b sĕn da maandã ye.) [Huud: 36], La A sagl-a t'a maan koglgo n rık a pugĕ ned fãa sĕn kō sıda n lagm-a

﴿وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٣٩﴾ حَتَّى إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾ * وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِبَهَا وَمُرسَلَهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾ وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَب مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ سَأُوذَى إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٣﴾ وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٥﴾ قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٤٧﴾ قِيلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٨﴾﴾ [هود: 38-48]

(T'a na n maan koglgã. A nebã kug-zïdbã sën na n puug a nengë fãa b yaand-a lame. T'a yeele: yãmb sã n yaal tõndo, tõnd me na n wa yaala yãmba wala yãmb

me sēn yaand [tōndā].* y na wa n bānge, ned nig nang sēn na n waa a nengē n yāndg-a, tu nang sēn tuumd na n sik a zuku* Hal tu Tōnd noorā sã n wa, tu yigrã fudgi [koom], d yeelame: " zulg [koglgã], pugē bũmb fãa pag la rooa n paas fo zakã nebã –sã n pa ned ning Tōnd no-rũkrã sēn da reng a soab zugã, la f kēnes neb nins sēn kō- sũdã" la pa kō sũda n lagm-a rēnda bilf bala* La A yeelame: "kē-y a pugē wã. A zoes la a yalsg yaa ne Wēnd yuure. Ad mam Soabã yaa yaafg Soaba n yaa yolsg Naaba* T'a zoet ne bãmba ko-wiuug tēn-suka sēn yaa wala tãmse, t'a Nuuh moon n bool a biigã la a ra welgame n be kurenga (sēn pa zãr ne koglgã): " m biiga kē n lagem tōnd la f r wa naag kũfr-rãmbã ye"* T'a yeele: "Mam na n zoe n tu soola tãnga sēn na n gũ maam n yi koomã". T'a Nuuh yeele: " Ad pōsgd ka be rũndã n yi Wēnd yellã sã n pa A sēn yols a soaba" Tu ko-wiuugã pasg b yuibã suka, tu biiga pa bõordbē wã.* Tu b yeele: " foo a tēngã, vel f koomã! La foo a saaga yooge"! tu koomã fõoge, tu yellã yũ, tu koglgã na n yãnes Ğuudi zugã, tu b na n yeele: " zãagr be ne nin-wēnsã"!* T'a Nuuh boole a Soabã n yeele: " yaa Foom m Soabã, ad mam biigã yaa mam zakã neda la sũd la hakuka Fo pulungã yaa sũda. LA Foom n yud

bu-kaoodbã ne tēeg turga* T'A yeele: " yaa a Nuuhu, ad a pa fo zakã ned ye, bala a maana tum sēn pa sōma. Bt f ra sok Maam fo sēn pa tar yell ningã bāngr ye, ad Mam sagenda foom tı f ra wa yı zit ye".* La a Nuuh yeele: " M Soaba, mam kota gūudum n ra wa sok foom būmb ninga mam sēn pa tar bāngr ne-a ye. La tı Fo sã n pa yaaf maam la F yols maam, m yıta bōn-rãmbã yembre".* Tı b yeele: " Nuuhu, sig ne tılgır sēn yı Tōnd nengē la D barka fo zugu la zãmã ning sēn be ne foomã zugu, la zãma be beenē Tōnd sēn na n wums noogo, rē poorē tı sıbgır sēn zabd sēn yı Tōnd nengē paam-ba) [Hud: 38-48],

D-Tēn-tuuma a Huude -tılgr be a yĩnga:

Rē poorē, wakat sēn looge, Wēnd tumsame n tug a 'Aad buudē wã, n be tēng sēn boond tı Ahkaaf -b sēn menem poorē n tū zēng sēn pa Wēnde- A tumsa b nengē tēn-tuuma sēn yı bãmb pugē, yē la a Huude, -tılgr be a yĩnga-.

Wēnd kōo tōnd kibare ne rē, sēn tū ne A koεeg sēn yeele:

﴿۶۵﴾ وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۶۶﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُّكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۶۷﴾ قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۸﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿۶۹﴾ أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصُطَةً ۗ فَادْكُرُوا ءَالَآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۷۰﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۷۱﴾ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَعَصْبٌ ۗ أَتُجَدِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَمَيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَعَابَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ فَاذْكُرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿۷۲﴾ فَأَخْبَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۷۳﴾ ﴿[الأعراف: 65-72]﴾

(La D tum a ‘Aad-rāmb nengē, b saamb-biiga a Huud, t'a yeele: "m neba! Tū-y Wēnde, yāmb ka tar soab zēng ti ka Yē ye, rē yīnga y ka n gūus ne Wēnde?"* A nebā pugē sēn yaa sōm-zitba yeelame: "ad tōnd nee fo ti fo bee yalemd pugē, la ad tōnd le mii vēeneg me ti fo yaa zīri-be-nea.* T'a yeele: "m neba! Ad yalemd ka tar maam ye, la sēn be bala, mam yaa Tēn-tum sēn yi bōn-naansā Soabā nengē.* M taasda yāmb m Soabā tēn-tumdā, la m yaa sagend

sēn yaa pu-peen-ned ne yāmb.* Yāmb maanda yel-solemde tɪ Tēegr n wa yāmb nengē sēn yi yāmb Soabē wā n kō raa sēn yi yāmb pugē bul yīng la a bugs yāmba, La y tēeg A sēn maan tɪ yāmb yaa ledsdb a Nuuh nebā loogr poorē, la A le paas yāmb yako naanegā pugē, bɪ y tēeg Wēnd yel-sōma tɪ sand-sānde y na tɪlge."* Tɪ b yeele: "fo waa tōnd nengē tɪ d tū Wēnd A Yembr tāa la d bas d ba-rāmbā sēn da tūudā? Bɪ f wa ne fo sēn pulumd tōnd wēng ne a soabā tɪ f sā n yaa sɪd-soaba".* T'a yeele: "sɪda naong la gēeg sēn yi y Soabā nengē paama yāmba; yāmb wēeda maam no-koeemde yuy poorē yāmb ne y ba-rāmbā sēn pude, Wēnd sēn ka sik tikr buud a pugē? Bɪ y gū tɪ ma me naaga yāmb n yaa gūuda.* Tɪ Tōnd pōsg-a n lagm ne neb nins sēn be ne-a wā sēn tū ne yolsg sēn yi Tōnd nengē, la d kuug sēn yags-b Tōnd goamā la b ka yɪ sɪd-kōtbā pende.) [Al-Aʳ raaf: 65-72].

Tɪ Wēnd tums b nengē sebg sēn yaa seb-fāeedga rasm a nii pugē, tɪ sebgā wōrd būmbā fāa gilli, ne a Soabā sagelle, la Wēnd tɪlga a Huud la neb nins sēn kō sɪda n lagm-a wā

(La D Tum T̄amuud-rāmb nengē b saam-biiga a Ṣaalh, t'a yeele: m neba! Tū-y Wēnde, yāmb ka tar Soab zēng sēn ka Yē ye. Sida, vēnem sēn yi y Soabā nengē waa yāmb negē, woto yaa Wēnd yugemde sēn yaa yel-solemde yāmb yīnga, bi-y bas-a t'a rut Wēnd tēn-gāongā zugu, la y ra wa saag ti wēng paam-a ti naong sēn zabdg wa paam yāmb ye.* La y tēeg A sēn maan yāmb ti y yaa ledsdb a ' Aad-rāmb loogr poorā, la A zīndig yāmb tēnga pugē ti y rikd a zī-saalsā n met tuga, la y pesd tāmsā n wūgd ti lebgd zagse, bi y tēeg Wēnd yel-sōmā la y ra gilgd tēngā pugē n yaa sāamdb ye.* T'a nebā taoor-rāmbā sēn waog-b mensā yeel a nin-valemsā sēn kō sidā: "rē yīnga yāmb gādame t'a Ṣaalh yaa b sēn tum a soab ti yi a Soabā nengē?" Tl b yeele: "bāng-y ti tōnd yē kōo sid ne b sēn tum-a ne būmb ninga wā".* Tl sēn waog-b-mensā yeele: "bāng-y ti tōnd yē yaa yagsdb ne yāmb sēn kō sid ne a soabā"* Tl b kōs yugumdā, la b zuug b soabā sagellā, la b yeele: " ṣaalhu wane fo sēn pulumd tōndā wēngā ti f sā n yaa tēn-tuuma"* Tl miim kegengā rik-ba ti b lebg kumse n wūg b zagsā pusē*. T'a ball n bas-ba la a yeele: "m neba! Sida mam taasa yāmb m Soabā toollā, la m maan-y pu-peelem, la yāmb ka nong pu-

peen-nebã ye".) [Al-Aʿ raaf: 73-79]. Rë poorë, Wënd tumsa tēn-tuums wusgo, n tug tēngã rãmbë, tı zãma pa zĩndi rēndame tı tēn-tuum zĩnd b pugë, Wënd kōo tōnd kibare sēn yi tēn-tuumbã sãnda nengë, la A pa kō tōnd kibare ne sãnda ye. La b fãa gilli, A tumsd-b la ne tēn-tumd a yembr tãa: yë yaa tı b sagl nebã tı b tũ Wënd A Yembre, lagem-n-taar ka be ne-A ye, la b bas zēng sēn pa Wënd tũudum, Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ [النحل: 36]

(Ad Tōnd tumsame tı kēng zãma fãa nengë tēn-tuuma [sēn na yil n t'a yeel-ba]: "tũ-y Wēnde la zãag-y mens ne "Taagvut" sultãanã. Tı Wënd kãnd kēerã, la be b pugë menengã sēn sidg b rãmb zugu. Bı y Kēn tēngã zugu n ges-y yagsdbã baasg yu wãn-wãna?) [Annaḥlu: 36]

I-Tēn-tuum a [braahum -tulgr be a yĩnga-:

Rë poorë, Wënd tumsa a [braahum -tulgr be a yĩnga- n tug a nebë wã, b sēn menem la b tũ ãdse la rubs poorë, Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ﴾ * وَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ
رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَلِيمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلَ الَّتِي
أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبَادِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ
وَعِبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا أَحِثَّتَا نَاحِيَتَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَلْ
رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنْ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾
وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾ فَجَعَلَهُمْ جُنُودًا إِلَّا كَبِيرًا
لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا
سَمِعْنَا فَتَى يَدُكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ وَابْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ
هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوا إِلَى أَنْفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمْ
الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نَكَسُوا عَلَى رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ
أَفْتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أَفِ لَكُمْ وَلِمَا
تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْنَا يِنَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمْ
الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾ ﴿[الأنبياء: 50-70]

(Ad Tõnd ra kõ a [braahum a kãndagrã, wãndã
taoore, la D ra yume n mi a yalẽ wã.* A sën wa n yeel
a ba wã la a nebã:" yaa böe nin-naands la yãmb sën
põg ne b tũdumã?")* La b yeele: " tõnd mika d saam-

rãmbã tı b tũud-ba" * La a yeele:" ad yãmb la y saam-
 rãmbã ra bee meneng sãn vëneg puga".* La b yeele:"
 fo waa tõnd nengẽ ne sıdã bı fo reemdame?"* La a
 yeele:"pa woto ye, yãmb Soabã yaa saasã la têngã
 Soabã, ning sãn yëbg-ba, la mam yaa kaset soab ne
 rëndã.* La ne Wënde m na n rabsa yãmb rubsã y sãn
 wat n laeeg n loog poorẽ.* T'a pãb-b n sãeege la a bas
 (rub) kãsëngã tı raar ninga b na leb a nengẽ (n soke).
 * La b yeele:" ãnd n maan woto ne tõnd soab-rãmbã?
 Ad a yaa wëgda.* La (këer) yeele: "tõnd ra wuma ra-
 sãng sãn da zanged-b (rubsã), b boond-a-lame t'a
 [braahuma".* La b yeel tı : " tall-y-yã-a n wa nebã ninẽ,
 tı raar ninga b na maan kaseto.* La b yeele: " rë yĩnga
 foom n maan woto ne tõnd soab-rãmbã a
 [braahuma?"* La a yeele: "ka woto ye, ad yaa b kãsmã
 la sãn maan-ba, bı y sok-y-b n gese tı b sã n
 gomdame".* La b leb b mensë wã n yeele: "ad yãmb la
 wëg-m-mens rãmbã.* Rë poorẽ la b sulg b zut n
 yeele:" fo miime tı bãmbã pa yaagd b noy ye".* La a
 yeele:"rë yĩnga yãmb tũuda zëng sãn pa Wënde, bũmb
 tũudum sãn pa nafd yãmb baa fuı, la a pa namsd-y
 me? * midg be ne yãmb la y sãn tũud bũmb nins zëng
 sãn pa Wëndã, yãmb pa tagsd laa?" * b yeele:" yõog-y-

yā-a n sōng y soab-rāmbā, sā n mikame tu y na n maana (būmb ninga)".* La Tōnd yeele:" yaa foom bugum, yu maasga la tulgre a [braahum zugu" * la b tull-a la ne wēnga, tu Tōnd maan bāmba tu b yu bōnā rāmbā) [Al-Anbiyaa'u: 50-70] Rē poorē, a [braahum yikame, yē ne a biig a [smaa'ul n yi Palestiin n tug Maka, tu Wēnd sagl-a la a biig a [smaa'ul tu b me Mak Roogā sēn yaa ro-zisgā, la a bool nebā n tug Hagiimdu Roogē wā, la b tū Wēnd Roogē wā.

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأُمَّنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّينَ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾
 [البقرة: 125]

(La Tōnd sagla a [braahum ne a [smaaula tu : "yulg-y M Roogā gilgdbā la wūgdbā la puusdbā yinga".) [Albakara: 125].

J-Tēn-tuum a Luuṭ-tulgr be a yīnga-:

Rē poorē Wēnd tumsa a Luuṭ n tug a nebē wā, b ra yume n yaa nin-wēnse n tūud zēng sēn pa Wēnde, la b maand yel-beedo bāmb ne taab suka, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾ وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ [الأعراف: 80-82]

(La f tēeg Tōnd sēn tum a Luuṭe, a sēn wa n yeel a nebā: " yāmb tumda yel-wēn-kāngā ned ba a ye sēn ka reng yāmb n tum a buud bōn-naansā pugē ye* Ad yāmb yellā! Yāmb wata roapē ne wum-noogo n basd pagbā, a yoo, yāmb yaa neb sēn yaa man-n-zuug-rāmba* La a nebā ka tall loekr sā n ka b sēn yeele: " yiisi-y-ba y tēngē wā, ad b yaa neb sēn baood yulgre".) [Al-Aʿ raaf: 80-82]. Tı Wēnd tilg-a ne a zaka-rāmba, rēnda a pagā bala, yē rag n yume n yaa kifre, ne Wēnd sēn sagl-a t'a yi tēngē wā yungo, yēnda ne a nebā, la Wēnd yellā sēn wa n wa wā, Wēnd maana tēngā yīngrā tı lebg tēngre, la A kit tı ni a zugu sēn yaa kug-wumdu sēn tūnugd taaba.

H-Tēn-tuuma a Šu'aybe -tulgr be a yīnga:

Rē poorē Wēnd tumsame n tug Madyan rāmbē, b saambiig a Šu'aybe, b sēn menem n yi kāndagr poorē, tı zug-

wēns sēeg b pugē, la maan-n-zuug nebā zugu, la zāmbu vugbē wā la magbē wā, tu Wënd kō tōnd b kibare n yeele:

﴿وَالِى مَدِينِ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يٰقَوْمِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ ۗ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ ۗ فَآوُفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَفْسِدُوا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ وِصْلٰهَا ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٨٥﴾ وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيْلِ اللّٰهِ مَنْ ءَامَنَ بِهٖ وَتَبْعُوْنَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوْا اِذْ كُنْتُمْ قَلِيْلًا فَكَثَرْتُمْ ۗ وَاَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَاِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ ءَامَنُوْا بِالَّذِيْ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا فَاصْبِرُوْا حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿٨٧﴾ * قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اَسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَنُخْرِجَنَّكَ يٰشُعَيْبُ وَاَلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا مَعَكَ مِنْ قَرْيِنَا اَوْ لَنَعُوْدَنَّ فِى مَلِيْنًا قَالِ اَوْلُوْا كُنَّا كٰرِهِيْنَ ﴿٨٨﴾ قَدْ اَفْتَرَيْنَا عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا فِى مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجَّيْنَا اللّٰهُ مِنْهَا وَمَا يَكُوْنُ لَنَا اَنْ نَّعُوْدَ فِيْهَا اِلَّا اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلٰى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا اَفْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ الْفٰتِحِيْنَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنْ اَتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذَا لَخَسِرُوْنَ ﴿٩٠﴾ فَاَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِى دَارِهِمْ جَثْمِيْنَ ﴿٩١﴾ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَاَنْ لَّمْ يَغْنُوْا فِيْهَا الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَاَنُوْا هُمُ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسٰلَتِ رَبِّيْ وَتَصَحُّتْ لَكُمْ فَكَيْفَ ءَاسٰى عَلٰى قَوْمٍ كٰفِرِيْنَ ﴿٩٣﴾﴾

[الأعراف: 85-93]

(La d tum Madyan dāmbā nengē b saam-biiga a Šu'ayb, t'a yeele: "m neba! Tū-y Wēnde, yāmb ka tar soaba zēng sēn ka Yē ye, sīda vēnem yi y Soabā nengē n wa yāmb nengē, bi y pids vūgbā la zislem-magbā, la y ra boog nebā b teedē wā ye, la y ra sām tēn-gāongā pugē A sēn maneg-a poorē ye, rē la sōma yāmb yīnga tū y sā n yaa sīd- kōtba* La y ra ti sor fāa zugu n zī n bugsd nebā la y gīt Wēnd sorā ne sīd-kōtbā, la y baood n na n golem-a, la y tēeg yāmb sēn da yaa kīdga t'A wūsg yāmba, la y ges sāmdbā baasg sēn yī to-to* La sā n mikame tū yāmb sānda kōo sīd ne b sēn tum maam ne būmb ningā tū sānda ka kō sīda bi y maan sugr hal tū Wēnd wa bu d ne taab suka, la Yē me n yūd bu-kaoodbā fāa ne sōmblem.* T'a nebā taoor rāmbā sēn maan waog-m-mengā yeele: " Su'ayba! Tōnd na n yiisa foo ne sēn naag-b foom n kō sīdā tōnd tēngē wā fass, maa y lebg n wa tōnd sorā pugē". T'a yeele: "baa tū tōnd sā n kisg boto?"* Tōnd sā n lebg n wa yāmb sorē wā, Wēnd sēn tūlg tōnd tū d bas-a wā poorē, rēnd tōnd yaga Wēnd zīri; la tōnd ka yī n na n lebg n wa yāmb sorā pugē tū sā n ka d Soaba Wēnd n tulle, tōnd Soabā gūbga būmb fāa ne bāngre, tōnd bobla d mens ne Wēnde, d Soaba! Maneg tōnd

ne d nebã sukã ne sıda, la Foo me n yud bu-kaoodbã fãa ne sõmblem* La a nebã taoor rãmbã sãn yaa sõm zitbã yeele: "la tı yãmb sã n tũ a Su'ayb fãa bı y bãng tı yãmb sıd yaa bõn-dãmba.* Tı miim kegengã rik-ba tı b lebg kumse n wũg b zagsã pusẽ*. Neb nins sãn yags-b a Su'aybã yaa wala b ka tol n zĩnd a pugẽ wã meng ye; sãn yags-b a Su'aybã bãmb n yı bõn-rãmba.* T'a ball n bas-b la a yeele: "m neba! Sıda mam taasa yãmb y Soabã toollã la m sagl-y ne pu-peelem, la mam na n le sãamda m sũur sõm-zıtb yĩng tı bõe?") [Al-A' raaf: 85-93].

I-Tẽn-tuum a Muusa tulgr be a yĩnga:

Rẽ poorẽ, naab sãn yaa maan-n-zuug soaba, n yaa waoog-m-meng soaba n puk Misra (Ezipti) , tı b boond-a t'a Fur'awn, n yet tı yẽ yaa Soaba, la a sagl nebã tı b tũ-a la a kodgd a sãn tull a soab neba pugẽ la a wẽgd a sãn tull a soaba, tı Wënd kõ tõnd a kibare, ne A sãn yeele:

﴿إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةً مِّنْهُمْ يُدَبِّحُ
 أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١﴾ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ
 اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٢﴾ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ
 وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُم مَّا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٣﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ
 أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ
 وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٤﴾ فَالْتَقَطَهُ آةَالٌ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
 فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٥﴾ وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتْ عَيْنِي لِي
 وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦﴾ وَأَصْبَحَ فُؤَادُ
 أُمِّ مُوسَىٰ فَرِحًا إِنَّ كَادَتْ لِتُبْدِيَ بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَّنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿٧﴾ وَقَالَتْ لِأُخْتَيْهِ فَصِيهْ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٨﴾
 * وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ
 لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ﴿٩﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ
 وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ
 حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١﴾ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ
 أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَعْتَبَهُ
 الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ
 عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي
 فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٣﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا

لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اُسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ
يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ
عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَمُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ ۗ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ
تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ
أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَمُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِلَىٰ لَكَ
مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾
وَلَمَّا تَوَجَّهَ تَلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ
مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ ۗ قَالَ مَا
خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصَدِرَ الرِّعَاءُ وَأُبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰ
إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي
عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ
عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَأَبَتِ
أَسْتَجِرُّهُ ۗ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ
إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَىٰ أَنْ تَأْجُرَنِي تَمَنِّي حِجَابًا فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُنشِقَّ عَلَيْكَ سِتْرًا ۗ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي
وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ فَضَيْتَ فَلَا عُدُونَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَيَّ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾ * فَلَمَّا
قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ ۗ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا ۗ قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي
آنَسْتُ نَارًا ۗ لَعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ
يَمُوسَىٰ إِنَّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَءَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ
وَأَلَىٰ مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمُوسَىٰ أَقْبَلَ وَلَا تَخَفْ ۗ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾ أَسْأَلُكَ بِدَكَ فِي
جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سَوَاءٍ وَأَضْمُمُ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ ۖ فَذَانِكَ
بُرْهَنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَسِيقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي
قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يُقْتَلُونِ ﴿٣٣﴾ وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ
مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۗ إِنَّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾ قَالَ سَدِّدْ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَجْعَلْ
لَكُمْ سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّتِنَا ۗ أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُونَ ﴿٣٥﴾

[القصص: 4-35]

(Ad a Fur'awn zēka a meng tēngā pugē, n weel tēngā
rāmbā, n maan b sānda tu b yaa valemse, a koota b
kom-dibli wā la a basd b kam-pugli wā vuse, ad a yume
n yaa sāamdbā yembre* ti Tōnd tull n na n maan neb
nins b sēn valems tēngā pugā neere, la D maan tu b
lebq sid taoor rāmba, la D maan tu yaa bāmb la faad
rukdbā. La D kō-b pānga tēng gāngā zugu, la D wīnig a
Fur'awn la a Ḥaamaana la b yiibā tāb-biisā b sēn da yu n
yaæsdē wā. La Tōnd leemsa a Musa ma wā: "yēsm-a
la f sā n yæsd a zugu, bu f ruk-a n ning kulgā puga, la f

ra yeēs ye, la ra sãam f sũur ye, ad Tõnd na n lebs-a la fo nengẽ la D maan-a t'a yɪ Tẽn-touma¹* T'a Fur'awn zakã rãmb rɪk-a t'a na n wa yɪ b bɛ la b sũ-sãanga, ad a Fur'awn la a haamaana la b yiibã tãb-biisã b yu tudgba.* ta Fur'awn paga yeele:" ad a na n yu nin-maagr n kõ maam ne foom, ra ku-a ye, tɪ tõe t'a wa naf tõndo maa d rɪk-a t'a yɪ d biiga". La b ra ka mi b yellã baasg sãn na n yɪ ye.* T'a Musa ma wã pelgã lebg vuugo rẽnda a yellã bala, kellẽ la bilf t'a vẽnegẽ yellã, sã n ka Tõnd sãn keng a sũurã sãn na yɪ t'a yɪ sɪd-kõta.* La a yeel a Musa tão wã: "pug-a n gese". t'a get-a yuga, tɪ b ka ning b yamẽ tɪ yaa a tão ye.* La Tõnd ra reng n gɪdg-a lame n yɪ pagb a taabã yẽsengo, t'a tão wã yeel-ba: " m wĩnig-y zak rãmb sãn na n zã-a n kõ yãmba la b leb n na n maan pu-beelem ne-a"?"* Tɪ Tõnd na n lebs-a a ma wã nengẽ, sãn na yɪ t'a nifã maage la a ra sãam a sũur ye, la a bãng tɪ Wẽnd pulengã yaa sɪda, la ad nebã wusg fãa ka mi ye.* La a sãn wa n ta a keelem wakato Tõnd kõ-a la Buud minim la bãngre, la yaa woto bal la Tõnd rond nin-sõmsã.* La

¹ A ma wã ning-a la koglogã pugẽ n sagl-a kulgẽ wã.

a Musa kē tēngā pugē, b yam yaal-yaal wakato, n mik roap a yiib sēn zabd taaba, a yembrā yaa yēnda buudā neda, la a to wā yaa yēnda bεεbā neda, tɪ ned ning sēn yaa a buudā nedā bao t'a sōng-a tɪ b zab ne b bε wā, t'a Musa na n toaag-a t'a vik n lɪ n ki. La a [Musa] yeele: " ad woto yaa a Suitāan soosgo, ad a yaa bε, n yaa menesd tɪ yaa vēnega".* T'a yeele: " M Soaba Wēnde, ad mam wēga m menga, bɪ f yaaf-ma. Tɪ Wēnd na n yaaf-a, Ad A yaa yaafg Naaba n yaa yolsg Naaba.* La a yeel-yā: "M Soaba Wēnde, ad Fo sēn maan maam neemā wā, m kōn n leb n song nin-wēsā ye".* T'a be tēngā pugē n lebg yεesda n gūusd sēn na n yɪ, la ned ning sēn kos-a sōngr zaamē wā mōond-a t'a wa sōng-a, la a Musa yeel-a:" ad fo yaa zab kedgd tɪ yaa n vēnege".* La a sēn wa n rat n wēbg ned ning sēn yaa b yiibā bε wā, la a [Musa nedā yεes n yeele: " Musa, fo rat n kuu maam wala fo sēn ku yōor zaamē wā? Fo pa tull baa fɪ rēnda fo na yɪ bi-bεεg bala tēng gāngā zugu, fo pa rat n yɪ paasd ye".* Tɪ raoa yɪ tēngā yaanga n yāgdē, a wa n yeelame: " Muusa, ad kug-zīidbā rɪkda noore n rat n wa ku foom, bɪ f yɪ tēngā, ad mam maand-f la pu-peelem".* T'a yɪ tēngē wā n yεesdē n lamsdē n pa mi sēn na n yɪ ye, n yeele: "M

Soaba tulg maam n yi wēgdbā* La sēn wa n toglg Madyan sēnē wā, a yeelame: " tōe ti m Soabā peeg maam n tug so-tirga"* La a sēn wa n ta Madyan koomē (kulgē) wā, a mika zāma ti b yūnugd b rūmsi, la a mik pagb a yiib sēn lak n ti be kēnga n gūgd b rūmsā. T'a yeele: " yāmb yellā yaa wān-wāna ti y pa yūnugdē?" ti b yiibā yeele: " ad tōnd pa yūnugd rūmsā halı ti rūm-kumbā wa looge, la tōnd saambā me yaa nin-kēem kuudre"* T'a yūnug n kō b yiibā, rē poorē t'a kēng maasmē wā, n yeele: " m Soaba! Ad Fo sēn sik būmb ning n kō maam sēn yaa sōma fāa m tullame" * Ti b yiibā yembr wa a nengē n kēnd ne yān-zoεεga, n ti yeele: " ad m saamb boonda foom n na rol foo, fo sēn yūnug tōnd rūmsā keoore, la a Musa sēn wa n ta b saambā nengē wā, n togs-a a kibay wā, la a yeel-a: " ra yees ye, ad fo pōsa a Fur'awn-rāmb sēn yaa wēgdbā" * La b yiibā yembr yeele: " M saamba, rik-a t'a gūud tōnd rūmsā, ad ned sōmblem sēn yud fo sēn na n dık tuuma, yaa pāng soabā sēn yaa bas-m-yam soabā" * T'a yeele: "mam rat n ruka m koam-pugli a yiibā yembre n fur n kō foom, la furā ligdi yaa ti fo tum mam nengē yuum a nii, la fo sā n pids yuum piiga rē yaa fo maan neere, mam pa rat n na n weoog foom

ye, Wënd sã n sake, fo na n mika maam tı m yaa nin-sõngo * T'a Muusa yeele: " tõnd sën zemes taabã yaa maam ne foom suka, wakat a yiibã yembr mam sën wa n maan-a, beem ka be maam zug ye, la Wënd la Σεεta ne tõnd sën yetã" * La a Musa sën wa n pids yuumã, n loog ne a zakã rãmbã n na n leb Mişra, a yãa bugum tãngã kurenga, t'a yeel a zakã rãmba: " mam yãnda bugum, raar bı m paam kubar beenẽ n wa, maa m paam bug-vlenga tı sãnd-sãnde y na paam n woode. * La a sën wa n ta-a wã la B bool-a ko-soogã rtg weengẽ, zĩig ning sën yaa barkã, tugẽ wã: " n yeel tı Musa, ad yaa Maam la Wënde, sën yaa bõn-naandã Soabã * La "lobg f rasaarã". La a sën wa n yã-a t'a rãmbdẽ tı yaa wala waafã, a lebg n zoeeme, a pa lebgd ye. T'A yeel a Muusa, lebg n tuglg la f ra yeεs-a ye, ad fo be bas-m-yam pugẽ * Rık f nugã n suy f loorẽ wã, t'a na n yiime n yaa pœelga, tı pa sëer ye. La f rik f nugã n pũ f yãoogã tı yeεsã εε. Rëndã yaa tagmas a yiibu sën windi, tı yi fo Soabã nengẽ n tum tı f këng ne a Fur-‘awn la a kug-zĩidbã nengẽ, ad b ra yume n yaa dĩin-yitba * La a yeele: " yaa m Soaba, ad mam kuu b ned a yembre, rënd mam yeεsdame tı b na n wa ku maam * La mam ma-biig a Haaruuna yënda yuda

maam ne zelem peka, bi F tums-a n naag maam t'a sōngd maam la a sudgd maam, ad m yeesda b na n wa yags maam" * T'A yeele: " D na n kenga f pāngā ne f ma-biigā, la D maan wilb tagmase n kō yāmba tū b ka tōe n maan yāmb wēng ye, sēn tū ne Tōnd tagmas-rāmbā, yāmb y yiibā la neb nins sēn pug yāmbā n na n wili.) [Alkaşaş: 4-35]

T'a Muusa ne a ma-biigā kēng a Fur'awn nengē - naab sēn yaa waoog-m-meng soabā- n na n tū b bool-a n tug bōn-naandsā Naabā tūudum.

﴿قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولَى ﴿٢٥﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٦﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَنْ اتَّخَذَتِ اللَّهُ غَيْرِي لِأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٨﴾ قَالَ أَوْلَوْ جِثَّتْ بِشْيءٍ مُّبِينٍ ﴿٢٩﴾ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٠﴾ فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣١﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ لِلْمَلَأِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنَ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٤﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأْبَعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٣٥﴾ يَا تُؤْكِبُ كُلَّ سَحَابٍ عَلِيمٍ ﴿٣٦﴾ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٣٧﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ﴿٣٨﴾ لَعَلَّآ تَتَّبِعُوا السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمْ الْعَالِينَ ﴿٣٩﴾ فَلَمَّا جَاءَ

السَّحْرَةَ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَيُّ لَنَا لِأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْعَلِيلِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا
لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٤٣﴾ فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعَصِيَّهُمْ
وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْعَلِيلُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾ فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوسَى
وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ
السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَأَصْلَبَنَّاكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُوا لَا صَبِيرًا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا
أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾ * وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ مُتَّبِعُونَ ﴿٥٢﴾
فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنَ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا
لِعَايِطُونَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَادِرُونَ ﴿٥٦﴾ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ
وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾ كَذَلِكَ وَأَوْزَيْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا تَرَاءَا
الْجُمُعَانَ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾
فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ
الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ وَأَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا
الْآخِرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ ﴿الشعراء: 23-67﴾

(La a Fur'awn yeele: " yaa bug la bõn-naansã Soaba?"* T'a a Muusa yeele: " saas la tẽnga la bũmb nins sẽn be b yiibã suk Soabã, tu yãmb sã n yume n yaa bãng-n-wãag rãmba".* La a Fur'awn yeel neb nins sẽn

gūbgā wā: " y pa wumde?"* Ta a Muusa yeele: " A yaa yāmb Soabā la yāmb ba-rāmb sēn deng taoorā Soaba".* Ta a Fur'awn yeele: "ad y tēn-tuum ning b sēn tums ti wa yāmb nengē wā yaa gāeenga".* T'a Musa yeele: "A yaa wīntoog sēn pukdē la a sēn lutē la būmb ning sēn be b yiibā sukā Soaba, ti yāmb sā n tara yam n tagsdē n getē* La a Fur-'wn yeele: " la ti fo sā n tū soaba zēng sēn ka maam, m na pag-f bāense* T'a Musa yeele:" ba ti mam sā n wa ne būmb sēn sidgd-m ti yaa vēnega?"* La a [Fur'awn] yeele: " bi f wa ne-a sā n mikame ti fo yaa sid soaba".* T'a lobg a rasaarā t'a lebg waaf ti yaa vēnega.* La a yiis a nugā, t'a yaa pælg ti b getē.* La a [Fur'awn] yeel kug-zīidb nins sēn be yē kurengā:" ad yā wā yaa tum soaba sēn yaa mita,* A rat n yiisa yāmb y tēngē wā ne a tumā, la yāmb sagenda maam ne bōe?"* La b yeele: " yaool-a ne a ma-biigā, la f tums tēm-bedā pusē ti b tigim nebā n moone* Ti b wata fo nengē ne tum soab fāa sēn yaa mita".* Ti b tigim titā rāmba raar ning sek b sēn mi a raarā yīnga* Ti b yeel nebā:" rē yīngā yāmb tigmame* Sānd-sānde d na tū tuta rāmba ti sā mik ti yaa bāmb n tōoge?"* la titā rāmb sēn wa n wa wā, b yeela a Fur'awn: " rē yīngā tōnd tara keore ti tōnd sā n mik ti

yaa tōnd n tōoge?"* La yeel tu: " n-ye, la ad yāmb wakat-kānga y lebga mam pēt-n-taase* T'a Muusa yeel-ba: " lob-y būmb nins yāmb sēn na n lobā".* Tl b lob b wīyā la rasapā n yeele: " ne a Fur'awn zislemā, ad yaa tōnd bal la windbā".* T'a Muusa lobg a rasaarā t'a na n vel bāmb sēn maanā* Tl titā rāmb lu n maan suguudu* N yeele: " D kōo sid ne bon-naandsā Soabā,* a Muusa ne a Haruun Soabā".* La a [Fur'awn] yeele: "yāmb kōo sid ne-a taor tl mam ka kō yāmb sore? Ad yaa yēnda la yāmb kāsem ning sēn karma yāmb tumā, la y na bānge, m na n (kitame tl b) kuus y nusā la y nao wā lēdm-lēdm, la m na n sāra y fāa gilli".* La b yeele: " yē ka yel ye! Ad tōnd yaa d Soabā nengē la d lebda.* Ad tōnd tara tulsem t'A yaaf tōnd tuum-tuutsā tōnd sēn yl rēenem sid kōtbā yīnga.* La Tōnd tuma wahu tl kēng a Musa nengē [n yeel-a] : " yi ne Mam yembsā yungo, ad yāmb yaa b sēn na n pugl-b rāmba".* T'aFur'awn tums tēm-bedā pusē tl b tigim n moon n yeel* "Ad bāmbā yaa zāma kar-kare sēn yaa bilfu* la ad b puuga tōnd sūyā* tl tōnd fāa gill yaa sēn sogle* Tl Tōnd yiis-b putē wā la ko-ninē.* La arzēgsē la zī-waglē* Yaa woto bala la Tōnd rik a faadā n kō a [sraeēl koambā.* Tl bāmb na n pug-b wīntoog pukr

wakato.* La wakat ning zāma a yībā sēn wa n yānd taaba, a Muusa nebā yeelame: "ad b na n paama tōndo".* La a yeele: " pa woto ye, ad mam Soabā bee ne maam, A na n peega maam".* Tı Tōnd na n tums wahu tu kēng a Muusa nengē: " wē mogrā ne f raaarā". T'a pārg n maan gεema tu lebg soy tu geemd a ye fāa lebg wala tān-bedre.* La D pēneg neb a taabā [a Fır'awn ne a nebā]* La D tılg a Muusa ne neb nins sēn naag-a wā fāa gilli* Rē poorē tı D bōr neb a taabā* Ad tagmas be rē pugē la b wusgā fāa pa yi n yaa sıd-kōtb ye.* La ad fo Soabā yaa Yē la wilb Naabā n yaa yolsg Naabā) [Aššu'araa'u: 23-67]. La bōrbā sēn wa n paam a Fır'awnā, a yeelame tı yē kōo sıda tı soab sēn tūud n tılg ka be rēnda [sraεel koambā sēn kō sıd ne-A wā, Wēnd yeele, A Naam zēkame:

﴿ءَالَّٰنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغٰفِلُونَ ﴿٩٢﴾﴾ [يونس: 92-91]

(Moasā? Tı fo yaool n da tōdga pīndā la f le yı n naag sāamdbā! Rēnd rūndā Tōnd na n yiisa fo yīngā sēn na yul tı fo lebg tagmase ne neb nins sēn wat fo poorē wā.

La baa ne rē fāa, ad nebā wusg maanda yam yaal-yaale n yit Tōnd tagmasā) [Yuunus :91, 92]

Ti Wēnd rik faad n kō a (Muusa nebā) -b sēn da yi n valemsd-b rāmbā- wīntoogā sēn pukdē la a sēn lutē wā sēn yaa A sēn barkā, la A wōr a Fur'awn ne a nebā sēn da maandā , la b sēn da yi n met ti zēkdē wā.

La Wēnd sika rē poorē, n kō a Muusa Gaf sēn yaa Tawraate, ti kāndagr be a pugē ne nebā la vēenem, n peegd-ba n tug būmb ning Wēnd sēn nong la A yardē, leb n be a pugē sēn yaa Halaale la haraam welsgo, sēn yaa tilae ne a [sraeel koambā (a Muusa nebā) ti b tū-a

Rē poorē, a Muusa maana kaalem, tulgr be a yīnga, ti Wēnd tums yē loogr poorē nabiyaam-rāmb wusgo n tug [sraeel kaombē, ti b pæegd-b n tugd so-sōmbsē, nabiyaam sēn maan kaalem fāa la nabiyaam a to sēn let a zīgē.

Wēnd togsa tōnd b sānda kibare, wala a Daawuuda la a Sulaymaane la a Ayyuuba la a Zakariya, la A pa togs tōnd b wusg kibay ye, rē poorē A pidsa tēn-tuum-kānsā ne a Isa a Maryam biiga tulgr be a yīnga, ning vumā sēn pid ne yel-soalem-rāmba, sēn na n sung a rogmē wā n na n ti tāag b sēn na n zēk-a n tug saasē wā.

Tawraat ning Wënd sën sik n kō a Muusā wā keedgo la toeeng wusgo paam-a lame, sën tū ne Yahuud-rāmbā nusē, sën yagsd-b ti bāmb yaa a Muusa pugdba tigr be a yīnga, t'a Muusa yaool n yaa sën zāag n yi bāmbā, la Tawraat ning sën be bāmb nusē wā, pa yēnda la tawraat ning sën sig n yi Wënd nengē wā ye, bala b kēes a pugē, būmb sën pa sōmbe n yi Wënd nengē, la b sif Wënd a pugē ne sif-rāmb sën yaa psoogre la zulem la faagre la pān-komsgo, ad Wënd zēkame n yi bāmbā sën yetā, zēkr tekē, Wënd yeelame A Naam zēkame, bāmbā sifg pugē.

﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾

[البقرة: 79] ﴿٧٩﴾

(Rënd wubd be ne sën gulsd-b Gafā ne b nus n yaool n yetē: " yā wā yii Wënd nengē". Sën na paam n koos-a ne ligd bilfu, ad wubd be ne-ba, b nusā sën gulsā, la wubd be ne-ba b sën paamd a pugē wā) [Albakara: 79].

J-Těn-tuuma a Isa -tigr be a yīnga:

A Maryam sën yaa a [mraan bi-puglā sën yaa pa-mi-rao wā, sën yaa pug-yulenga, sën yaa Wënd tūud poaka sën yi

Wënd tūud pogsā pugē, sēn tūud-b Wënd saglsā A sēn sik n kō A tēn-tuumbā a Muusa loogr poorē, la a ra yume n yi zak ning Wënd sēn tūus-a bōn-naandsā pugē wā, wala Wënd sēn yeele, A Naam zēkame:

﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعَالَ إِبْرَاهِيمَ وَعَالَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 33]

[آل عمران: 33]

(Ad Wënd tūusa a Adam la a Nuuh la a [braahum zak rāmba la a [mraan zak rāmba bōn-nāandsā zugu) [Aal-'[mraan: 33.] La Malegsā kō-a la sū-noogo tū Wënd tūus-a lame.

﴿وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَأِكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ عَلَىٰ نِسَاءِ

الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 42] ﴿يَمْرَيْمُ أَفْنَتِي لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي وَأَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [آل عمران: 43]

[43-42]

(La tēeg Malegsā sēn wa n yeel a Maryamā:: " ad Wënd tūusa foo la A yulg foo la A tūus foom n yus zāmaanā pagba.* Maryama! Tū f Soabā la f maan Suguud la Rukuu n lagm rukuu maandbā") [Aal-'[mraan: 42,43] Rē poorē tū Wënd kō kibare, A Naam yulg n zēke, to-to ning A sēn naan a Isa a rogsē wā tū pa tū ne ba ye, wala sēn be Wënd koεgā puga A Naam zēkame:

﴿وَأذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَدَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَأَتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنَّيِ اعْوُذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَى هَيْئٍ ۖ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا ﴿٢١﴾ * فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ ۖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِثُّ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنَسِيًّا ﴿٢٣﴾ فَنَادَلَهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهَزَّتْ إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾ فَكَلِمَةَ أَشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا ۖ فَمَا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾ فَأَتَتْ بِهِ ۖ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ ۗ قَالُوا يَمْرَيْمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَتَأَخَذُ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا وَمَا كَانَتْ أُمَّكَ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْأَمْهِدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ ۚ سُبْحٰنَهُ ۗ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ ۖ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾﴾ [مريم: 16-36]

(La (Tēeg Gafā (Alkurāanā) pugē, a Maryam kibarā, a sēn wa n lak n zāag a nebā n tees wīntoog sēn pukdē* N maan lilli n yi-ba, tū Tōnd na n tums tū kēng a nengē a Gibrula t'a maan a meng-a ninsaala sēn yaa turga* t'a (Maryam) yeele: " mam kota gūudum ne Yolsg Naabā n yi foom tū f sã n zoeta Wēnde"* T'a yeele: "ad mam yaa fo Soabā tēn-tuuma n na n wa kō foo bi-yulenga"* T'a yeele:" mam na talla biig wān-wāna tū ned pa fur maam, la m leb n pa yū n yaa yaood me?*" T'a yeele: "sīd yaa woto! La fo Soaba yeelame: " tū ad a yaa yol-yol ne Maam la sēn na yūl me tū D maan foom tū yaa yel-solemd ne nebā la yolsgo sēn yi Tōnd nengē n kō nebā, la yume n yaa tuum sēn tum n se* T'a ruk a (biigā) pugā n kēng ne-a zīig sēn zāre.* Tū rogmā zabdem tall-a n kēng Tamar-tū-guugē, t'a yeele: " kato! Mam sã n da kiiē taoor tū wã na pa wa,n da lebg yell b sēn yīm pa são!"* T'a bool-a a tēngrē wã [n yeele:] "ra sãam f sūur ye. Ad fo Soabā maana ko-sor fo tēngrā.* Miim Tamar-tugā yēgrā tū tamaru maas n na n duug fo nengē tū yaa sēn wob paalem.* Bū f rū la f yū la maag f sūuri, la fo sã n yã nina t'a sok foo biigā wēngē, bū f yeel-a:" ad mam pulma Yolsg Naabā tū m na n sīndame, rēnd mam pa na n gomd ne ned fāa

rūnda ye".* T'a tall-a (biigã) n kēng a nebē wã, tu b yeel-a:" Maryam ad fo waa ne yell sēn yaa zīri-be kasenga.* A Haruun tao-poaka fo saambã pa yu nin-wēng ye, fo ma wã me pa yu yood poak ye.* T'a tees-a [biiga] la b yeele: "tōnd na n goma wãn-wãn ne biig sēn be zēgsē?*" La a [biigã] yeele: " ad mam yaa Wēnd yamba, A kōo maam Gafã la A leb n maan maam tu m yaa nabiyaama,* La A maan maam tu mam tar barka mam sēn be zīig ning fãa, la A sagl maam ne Puusg la zaka tu mam sã n ket n yaa vita.* n yaa manegd ne m ma wã, A ka maan maam tu m yaa waoog-m-meng soaba n yaa zu-be-ned ye* La tulgr be ne maam m rogem raare, la m kūum raare la raar ninga b sēn na n vuug-ma yikr raarã* B sēn suf woto Wã la a Isa sēn yaa a Maryam biigã, wānde la sud koεeg ning yāmb sēn maan sikã.* Pa sōmb ne Wēnd t'A tall biig ye, yulgem be ne-A, A sã n wa bu yelle, A yet-a lame : "yu!" t'a tar yubo.* La ad yaa Wēnd la mam Soabã n leb n yaa yāmb Soabã, bu y tū-A, tu woto la sor-turga.) [Maryam; 16-36]. La wakat ninga a Isa sēn wa n bool nebã n tug Wēnd tūudmã, sēn sakbã sakame, la nebã wusg fãa tōdga boollã, la a kellame n kēng a boollã pugē, n boond nebã n tugd Wēnd tūuddum, la ad wusg fãa kifla ne-a n maan-a

beem, b pus n rōd-a la ne nebā, n mams n na n ku-a!. Tu Wënd yeel-a, A Naam zēkame:

﴿إِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۗ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ [آل عمران: 55]

([Iisa: " ad Mam na n gāda foo n zēk-fo n tug M nengē la M ylg-fo n yi neb nins sēn kɪflbā la M maan sēn pug-b foo wā sēn kɪflbā zugu) [Aal-'[mraan: 55.] Tu Wënd na n rik a wōnegā n lob neb nins sēn rɪgd-a wā yembr zugu, ti b yōk yēnda n tēed ti yaa a Isa a Maryam biiga- tulgr be a yīnga- ti b ku-a n sēb-a. La sā n yaa a Isa sēn yaa a Maryam biigā sēn yaa tēn-tuumā, Wënd zēka yēnda n tug A nengē. La taoor t'a na n ka yi dūni wā, a kōo a pugbā kiba-noogo, ti Wënd na n tumsa Tēn-tuuma a to, t'a yuurā la Ahmad, Wënd na n sēega dīnā ne-a. A yeelame A Naam zēkame:

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ يٰبَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ﴾ [الصف: 6]

(La a Maryam biiga a Isa sēn wa n yeele! "Yaa yāmb a [sraa-ul koamba! Ad mam yaa Wënd tēn-tuuma n wa

yāmb nengē, n yaa sɪdɡda ne bũmb ning sēn reng mam taoore n yaa Tawraat, n leb n yaa sũ-noogd ne Tēn-tuuma sēn wat mam poorē t'a yuur la a Ahmad") [Aṣṣaf: 6]. Rē poorē tɪ wakat looge, t'a Isa pugdbā weele, tɪ neb yi b pugē n maan n zuug a Isa yellā pugē, n yēgemdē t'a Isa yaa Wēnd biiga. -Ad Wēnd zēkame n yi bāmba sēn yetā zēkr tekē-, la bũmb ning sēn kɪt tɪ b yeel woto wā yaa tɪ b yāame t'a Isa rogame tɪ pa tũ ne ba ye. Tɪ Wēnd na n kō kibar ne rēnda, ne A sēn yeele:

﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ وَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُن فَيَكُونُ﴾ [آل عمران: 59]

(Ad a [ɪsa bilgri Wēnd nengē yaa wala a Aadam bilgri, A naan-a lame ne tom, rē poorē t'A yeel-a:" yɪ!". T'a be yubē) [Aal-'[mraan: 59.] Rēnd a Isa naanegā tɪ pa tũ ne ba wā pa yel-solemd n yud a Adam naanegā tɪ pa tũ na ba la ma wā ye. La rē yīng n kɪt tɪ Wēnd gom ne [sraeel koambā Alkurāanā pugē, buul yīng tɪ b na zāag n yi kɪfēnd-kāngā, ne A sēn yeele A naam zēkame :

﴿يَتَأْهَلِ الْكِتَابِ لَا تَعْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِّنْهُ فَآمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ انْتَهُوا خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾ لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾﴾

[النساء: 173-171]

(Yāmb a Gafā rāmba! ra-y n zuug-y toaag y dīnā pugē ye, la y ra yeel Wēnd zugē rēndā sīda, ad Sus-tī-maag a [usa sēn yaa a Maryam biigā, yaa Wēnd tēn-tuuma la A Gomde t'A kō a Maryam, la Vuusg sēn yi Wēnd nengē, bi y kō sīd ne Wēnde la A Tēn-tuumbā, la y ra yeel : " tāab ye". Bas-y tī rē n sāo ne-yā, ad Wēnd yaa Soab Yeng, A yilgame ne A na n wa tar biiga, A soo sēn be saasē la sēn be tēngē, la bobend ta tek ne Wēnde.* ad Sus-tī-maag pa na n zēk a meng lae, ne a na yi Wēnd yamb ye, pa malēgs nins b sēn pēneg-b rāmb ne Wēndā, la sēn zēk a menga n yi A tūudmā, n waoog a menga, A na n tigma b fāa gill n tug A nengē.*

La sã n yaa sën kō-b sūdã la b tum sōmã wã, A na n pidsa bãmb b keoorã, la A paas-b A kũunã, la sã n yaa sën zëk-b mensã la b waoog b mensã, A na n stbg-b lame namsg sën zabde, b pa na n paam b yīnga zēng sën pa Wēnde, lallda, pa sōngda!) [Annisaa'u: 171-173]. La Wēnd na n goma ne a Isa dūni-Yikr-raarã, ne A koεεg sën yeele:

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُونُ لِيْ أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِيْ بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ وَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِيْ وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ الْغُيُوبِ ﴿١٧٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِيْ بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّيْ وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِيْ كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧٧﴾ إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبَادُكَ وَإِنْ تُغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٧٨﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّٰدِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خٰلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٧٩﴾﴾ [المائدة: 116-119]

(La tēeg Wēnd sën yeele: " [Isa a Maryam biiga! fo n yeel nebã: " rtk-y maam ne m ma wã tu yaa soab-rãmb a yiibu zēng sën pa Wēnde?". T'a yeele: " Fo Naam yulgame, pa sōmb ne maam tu m yeele m sën pa tar sor ne bũmb ning ye, mam sã n yeel-a lame, sıda Fo

miime, Fo mii sēn be mam nengē, la m pa mi sēn be Fo nengē ye, ad Foo la yel-soondu Mita,* mam pa yeel-ba, rēnda Fo sēn sagl maam ne būmb ningā: "tū-y Wēnde maam ne yāmb Soabā". La mam ra yaa kaset maand b zugu, m sēn da be b pugē wā, la Fo sēn wa n saas mam wakotā, Fo n yaa gūusd b zugu, la Fo yaa seet ne būmbā fāa,* Fo sā n nams-ba, b yaa Fo yembse, la F sā n yaaf-ba, ad Foo la Winda n yaa buud Mita".* Wēnd yeele: " wānde yaa raare sid rāmb sid sēn nafd-ba, b tara arzān-rāmba ko-sood sēn zoet b tēngre ti b yaa paadb b pugē lae-lae, Wēnd yard bee b yīnga ti b yar-A, ad wānde la pu-kāsēnga".) [Al-Maa'ida: 116-119].

Rē n kite, t'a Sus-ti-maag a Maryam biig a Isa zāagame n yi neb tus kēems-kāensā sēn boond b mens ti bāmb yaa Kirist-nebā, la b loe n tēeda ti ad bāmb yaa a Sus-tumaag pugdba.

3-A Muhammad sēn yaa Wēnd Tēn-tuuma (nebiyaam-rāmbā la Tēn-tuumbā pidsdā)

La a Isa zēkrā poorē-tlgr be a yīnga, wakat wok n looge, sēn ta wala yuum kobs yoobe, tū nebā paas menengo n yi so-turgā, tū kīlmā la menengā la zēng sēn pa Wēnd tūudmā sēeg b pugē, tū Wēnd tums a Muhammad -Wēnd puusg la A tlgr be a yīnga- Mak sēn yaa Hūgaaz tēngē wā, A tums-a lame ne kāndagre la sud dīini, bul yīng tū b na tū Wēnd a Yembr tāa, laagem-n-taar ka be ne A ye. La A keng-a lame ne Tagmas-rāmba la Yel-soalmā sēn wīnigd a nabiyaamdemā la a tēn-tuumdemā. La A pids A Tēn-tuumbā ne yēnda la a maan a dīinā tū yaa dīin-rāmbā pidsda, n gū-a n yi tedgre la toeengo halu n wa tug n tāag dūni vumā tekē la dūni Yikrā. La ānd la a Muhammade? La yaa ānd rāmba la a nebā? La yaa wān-wān la A tums-a? La a nabiyaamdemā tagmas yaa bōe? La a vumā kibaya welsg yaa wān-wāna? Wānde la d sēn na n semb n vēnegā ne wēnd tōogo seb-nens koεεg-kāensā pugē.

A- A buudā la a zuslemā

Yē la a Muhammad sēn yaa a ‘Abdul Allaah biiga, sēn yaa a Almuṭalib biiga, sēn yaa a Haašim biiga, sēn yaa a

‘Abd Almanaaf biiga, sēn yaa a Kuṣay biiga sēn yaa a Kulaab biiga, a buudā tug n teega a [smaa'ul sēn yaa a [braahum biigā -tulgr be b yīibā yīnga-, a buudā yaa sēn yi Kurayš rāmbē wā, la Kurayš rāmb me yīi Laarab rāmbā pugē, a roga Maka yuum:571 a Isa rogem loogr poorē. A saambā maana kaalem t'a na n be a ma wā rogsē, rēnd a bume t'a yaa kuba, a yaaba a ‘Abdul-muṭalib n wub-a, rē poorē, a yaabā sēn wa n maan kaalemā, a saam bilā a Abuu Ṭaalib n zā-a.

B- A sūf-rāmbā

Tōnd togsame tī Tēn-tuum ningā b sēn tūusi, tī yi Wēnd nengē wā, yaa tūlae t'a tall zug-sōngo la togs-sīda sēn zēke, yaa woto me la a Muhammad -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- yī yā, sīd la hakuka a bume t'a yaa sīd-soaba, n yaa bas-m-yam-soaba, n yaa zug-sōng soaba, n yaa gom-nood-soaba, n yaa zelem-pēk-soaba, t'a yaa b sēn nong a soaba, zem tī yaa sēn pē-a la sēn zār-a, n yaa b sēn waoogd a soab a nebē wā, a ka soandid-a rēndame tī yaa ne a bas-m-yam-soaba, la b ra yume n bīngd a nengē b boablā wā tī b sā n na n bobe.

La sēn paasd a zug-sōnga, a ra yume n yaa maan-neer-soaba, tī nifr yam ka lakd a gesg ye, a neng yaa pēelga, a nin a yīibā yaa yalemse, a nin-sūgd yaa wogdo, a zoobd

yaa sabelle, a bāgd a yiib yaa yalemse, a ka wok songlem, a ka koεεga, a yaa pok bal n zemse, a sēn pē woglemā n yude, a Ṣahaabsā sānd bilgd-a lame n yetē: "M yāa Wēnd Tēn-tuuma, -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- t'a be Yaman fuug pugē, mam zu n yānd neerem sēn yud-a ye" A ra yume n yaa pa-mi-kareng ye (a ka karemde, a ka gulsde, n be neb pugē sēn yaa pa-mi-kareng-rāmba, paood b pugē ned sēn tōe n guls la a kareme, la b ra yume n yaa tub-nood-rāmba n yaa putē-bed-rāmba, n yaa bāng tuul-tuul-rāmba.

Kurayš-rāmb la Laarab-rāmbā

Nabiyaamā nebā -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- ra yume n da be Mak sēn yaa tēn-wagellā, Lohorme Roogā la AlKaab zısgā kirengā, Wēnd sēn sagl a [braahum -puusg la tulgr be a yīnga- la a biiga a [smaa'ul ti b me-a wā.

La bāmba, zamaanā sēn wa n woglā, b kedgmae n yi a [braahum dīinā (sēn yaa Wēnd tūudum sēn ylgā) ti bāmb la buud nins sēn be bāmb kiremsā maan rubse, sēn yaa kuga la tuse la sānem n gilg Kaabā wā, n ylg-a la b loe ti ad nafa la namsg bee bāmbā nusē, la b yēbg na-kēndr sēn yaa tūdum-rāmba n kō rubsā. La rubsā b sēn mi n yuda yaa "Hubul", yē bedrem n da yud, t'a yellā leb n yud b fāa n lagem ne rubs a taaba la tuse sēn be Mak yungā ti b

tüüdē zēng sēn ka Wēnde, tū yaa b sēn gūbg-b ne waoogre, wala "Laat" la a "'Uzaa" la a "Manaas" la b vumã b zīisē wã la sēn be bãmb kuremsã, ra yume n pid ne waoog-m-menga la puglgu, la pãeesgo la maan-n-zuuge neb a taabã zugu, la zab toodo, baa tū sã n mikame tū zug-sõms sãnda n be b nengē, sēn yaa wala raodo la sãan waoogre, la sid-goama la zēng sēn ka rēnda.

D-Nabiyaamã tumsgo -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga-

La Nabiyaamã sēn wa n ta yuum pis-naase -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- mikame t'a ra bee Hiraa tãngã bokē, Mak yunga, rēenem Tumsg sēn na n sigi n wa a nengē n yi saasē, sēn yi Wēnd nengē, tū Malek a Gibriil wa a nengē, n mobg-a la a yeel-a: "kareme!" T'a yeele: "mam ka mi kareng ye". Rē poorē t'a leb n mobg-a yīibē soaba halū t'a wa tug n ye yeems tekē. T'a yeel-a: "kareme!" T'a yeel: "mam ka mi kareng ye". Rē poorē t'a wēbg-a tãabē soaba halū t'a tug n ta pakr tekē sēn yud pīnda, t'a yeel-a: "kareme" Tū Nabiyaamã yeel-a: "m karem bõe?" La a yeel-a:

﴿أَفْرَأَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝١ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝٢ أَفْرَأَ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝٣ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝٥﴾ [العلق: 1-5]

(Karem ne f Soab ning sēn naana wā yuure.* A naana ninsaal n yi zı-pelle.* Karem, tı fo Soabā n yud ne kũuni.* Sēn wilg-a ne kaal-moogā gulsgo* A wilga ninsaala bũmb ninga a sēn pa mi.) [Al-‘Alak:1-5]

Rē poorē tı Malekā looge n bas-a tı Tēn-tuumā lebg n kēng a zakē wā la a pagē wā, Wēnd puusg la A tıgr be a yīnga, t'a yaa sēn yēese, t'a peleng yıke, n yeel a pag a ḥadigēh: "lud-ma, ad mam yēesd bũmb na maan-ma". T'a pagā yeel-a: "ayae, m wēen ne Wēnde, tı Wēnd kōn n ning f yānd lae-lae, ad fo tōkda rogem la f sōngd nin-valenga la f leb n sōngd sıda.

Rē poorē t'a Gibriil wa a nengē, n be yalē ningā Wēnd sēn naan-a wā pugē, t'a yaa sēn lud sēn be yīngr wen-wuugā gilli, n yeele, yaa foom a Muhammad: "maam la a Gibriila, tı foom la Wēnd Tēn-tuuma".

Rē poorē tı Wahı wā kell n tūnugdē bala, n yit saasē wā, n sagend Tēn-tuumā, Wēnd puusg la A tıgr be a yīnga- t'a bool a nebā n tug Wēnd a Yembr tūubu, la a bugs-ba n yi lagm-n-taare la kufēndo. T'a sung n boond a nebā yembr-yembre, sēn pē-a n yud la sēn pē-a, buul yīng tı b na kē Lıslaoongā dīini. Rēnd ned ning rēenem sēn kō sud ne-a, yaa a pagā a ḥadiigāh sēn yaa a ḥuwaylıd bi-puglā la a zoa

wā a Abuu Bakr Aşşidiik la a saam-bilā biigā a Ali sēn yaa Abuu Ṭaalb biigā.

Rē poorē, a nebā sēn wa n bāng a Boollā, b sungame n yekd-a ne zabre la b rıkd rab wēns ne-a la b maand-a beem, a yi a nebā suk raar ning yibeoogo, n zēk a koεgā n bool-ba: "yee-n-ye ne y yibeoogo!" yē me yaa gomde, ned ning sēn wat n rat n tigim nebā n yet-a. Tı nebā pug taaba n tigimdē n rat n kelg a sēn na n yeel-ba, la b sēn wa n tigma a yeel-b lame: "yāmb neeme, mam sã n kō yāmb kibare tı ad bε n na n wa pig-y yibeoogo, maa zaabre, y na n kō-m la sud bu?" La b yeele, : "tōnd ka tol n bāng zīri-beed fo zug ye"; T'a yeele: "rēnd mam yaa Bugsd ne yāmba n yi nang sēn yaa kegenga": T'a saamb-bila a Abuu Lahb yeele -yē me yaa a saam-bi wā yembre, yē ne a pagā n da yı n yud nebā ne beem maaneg ne Tēn-tuumā Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga-, a yeelame: "Halkr be ne-fo, wā yīng la fo tigim tōndo?" Tı Wēnd sik A Tēn-tuumā zugu-Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- , A koεg sēn yeele, A Naam zēkame:

﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣ وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝٤ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ﴾ [المسد: 1-5]

(A Abuu Lahb nus a yiiḃā halkame, a pus n halkame.* A arzek ning a sēn mikā pa naf-a, a sēn n tum n paam me (ka naf-a ye).* B na n yōog-a la Bugum sēn tar zelma* La a pagā sēn yaa ra-tukdā* Tḷ b ning a yublē wā, tǎoong kegmes wīiri) [Almasad: 1-5].

Rē poorē tḷ Tēn-tuumā kell n tonge n boond-ba n tug Lɪslaoongā, n yet-ba: "yeel-y tḷ "Laa ulaaha ulla Allah= soab sēn na n tū n tulg ka be rēnda Wēnde" tḷ y na paam pōsga, tḷ b yeele: " fo maana soab-dāmbā tḷ yaa yembre, ad yā wā yaa yel-solemde".

Tḷ Aayae-rāmba yaa sēn sigd n yit Wēnd nengē, n boond-ba n tugd kāndagre la a bugsd-ba n yit meneng ning bāmb sēn be a pugē wā, la sēn be Aayae-rāmbā pugē, yaa Wēnd koεgā A naam zēkame:

﴿* قُلْ أَيُّنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٩﴾ وَجَعَلَ فِيهَا رَواسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سِوَاءَ لِّلسَّائِلِينَ ﴿١٠﴾ ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١١﴾ فَفَضَّلَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾﴾

[فصلت: 9-13]

(Yeele: "Rē yīnga yāmb na kɪfl ne Soab ning sēn naana tēngā rasm a yiib pugē, la y maan mak-n-taas ne-A, ad Yē la būmb naandsā Soaba.* la A maan tāng-bed a pugē, la A bark a pugē, la kord a rɪ-rāmba a pugē, rasm a naas sēn zems taab pugē, (woto yaa leokre ne) sokdbā yīnga.* Rē poorē t'A togl saagē wā t'a yaa wulwuku, t'A yeel-a ne tēngā fāa: "wa-y-yā, ne sak-n-tū maa ne tɪlae", tɪ b yiibā yeele: "tōnd waame tɪ d yaa sak-n-tū-rāmba* t'A maan-b saas a yopoe rasm a yiib pugē, la A tums saag fāa pugē a tuumā, la Tōnd faasa dūni saagā ne ftl-rāmba (ādse) la gūudum, wānde yaa wilb Naabā kordogo, sēn yaa Mitā* la b sā n balle, bɪ f yeel: "M beond-y lame ne vubgri wala a 'Aad la a T̄amuud-rāmb vubgrā,") [Fűşşlat: 9-13],

La ad tagmas-kāensā la Bool-kāngā ka paas-ba rēnda koko-kegeng bala la waoog-m-menga n yi sɪda, ka woto ye, b pus n sungame n kengd sɪbgrā ned fāa sēn kēed Lɪslaoongā dīin pugē, sēn tug n yuda nin-valems nins sēn pa tar neb sēn na n gū-ba. tɪ b rogend b yem-kam fāa yāoog zug kug bedre la b vuud-a raasē wā tuul kegengā pugē la b yetē: "kɪflg ne a Muhammad dīinā, sā n pa rē bɪ f yar nang-kāngā halɪ n tɪ tāag f kūum". Bee b pugē sēn ki sɪbgrā keelem.

La sã n yaa Wënd Tën-tuuma -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- yẽ ra bee a saam-bilã gãub pugẽ, a Abuu Ƨaalub, sãn yu a nonglem la a kũmda a nimbãanegã, yẽ me yaa Kurayš buudã nin-bedre sãn yaa ziir rãmbã a yembre, la ad ne rẽ fãa, a ka kẽ Lislaoongã ye.

La Kurayš-rãmb mamsame n na n bars Tën-tuumã -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- a Boolgã pugẽ, tu b na n ball-a ne arzek wusgo la naam la belgr wusgo, sãn na yul t'a reeg rẽnda la a bas a nebã Bool n tug dīin paall-kãnga sãn zangd bãmb rubs nins b sãn yuldgdã la b tũud-ba zẽng sãn tu pa Wëndã. La Tën-tuumã -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- kell n yalsame n tẽeg turga n wãag n bas-ba, bala wã yaa Wënd yelle, buul yĩng t'a na taas a nebã, la a sã n lak n bas yel-kãngã, Wënd na subg-a. La a yeel-b lame: "ad mam rata sõma ne yãmba, la yãmb yaa mam neba la m buudu" "m wẽend ne Wẽende, lak tu mam sã n yag zĩri ne nebã fãa gilli, mam ka yagd yãmb zĩri ye, lak tu mam sã n zãmb nebã fãa gilli, m kõn n zãmb yãmb ye"

La b sãn wa n mik tu barsgã sãn na yals Boollã ka nafã, Kurayš rãmbã beemã paasa ne Tën-tuumã, -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- la a pugdbã, tu Kurayš na n kos a Abuu Ƨalub t'a bas a Muhammad -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- n kõ bãmba tu b ku-a, la b kõ-a a sãn rat fãa, ka rẽ bu a modg t'a yõk a menga, n da vẽneg a dīinã bãmb suk ye,

t'a saam-bilã na n bao a nengẽ t'a yõk a meng n bas Bool n tug dīin-kāngã wã.

Tı Tēn-tuumã, Wēnd puosg la A tulgr be a yīnga- tags n yeel-a: "M saam-bila! M wēend ne Wēnde, la tu b b sã n ning wīndgã mam rutgẽ wã, la kiuugã mam goabgẽ wã, sēn na yul la m bas dīin-kāngã, m kōn n bas-a, halı tı Wēnd tug n vēneg-a, maa m halk a poorẽ". T'a saam-bilã yeel-a: "kēng n yeel f sēn tulle, m wēend ne Wēnde, b kōn n ta foom ne baa fuı, halı tı b wa tug n ku maam fo poorẽ". La kūumã sēn wa n wa a Abuı Taalıb tı Kurayş kãsembã be a nengẽ, Tēn-tuumã wa a nengẽ -Wēnd puosg la A tulgr be a yīnga- n pēdgd-a n dat t'a kē Lıslaoongã pugẽ, n yet-a: " m saam-bila! Yeel gom-bila tı m sōng-fo ne gomd-kāngã Wēnd nengẽ, yeele: tı soab sēn na n tũ n tulg ka be rēnda Wēnde" La kãsembã yeel-a: "fo na n sak n kiswa a Abd Almuṭalıb dīinã, fo na n kiswa f ba-rāmbã la f yaab-rāmbã dīinã". T'a tōdg n yet t'a ka na n bas a saam-rāmbã dīini la a kē Lıslaoongã ye, rē n kıt t'a kell n ki t'a yaa lagm-n-taar-soaba. Tı Nabiyaamã -Wēnd puosg la A tulgr be a yīnga-sūur sãam wusgo a saam-bilã sēn maan kaalem kfēndã pugẽ wã, tı Wēnd na n togs-a A Naam zēkame, ne A koεεg sēn yeele:

﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِالْمُهْتَدِينَ﴾ [الفصص: 56]

(Ad fo ka kãndagd fo sën nong a soab ye, la yaa Wënd n kãndagd A sën tull a soaba, Yënda me n leb n yud minim ne neb nins sën kãndã.) [Alkaşas: 56]

La namsgã paam Nabiyaamã, -Wënd puusg la A tulgr be a yïnga- a saam-bilã a Abuu Ṭaalib kuumã pòorë, b ra yume n rukd rëgdã sën yi rümsë wã , n rogend a poorã zugu, rë t'a yaa sën puusd Al-kaabë wã.

Rë poorë Tën-tuumã -Wënd puusg la A tulgr be a yïnga-yiime n tug Ṭaa'uf têngë wã n na n bool a nebã n tug Lislaoongo, (yë me yaa têng sën zãr ne Mak sën zems kilo 70), la Ṭaa'uf rãmb teega a Boollã tı b keelmã yud Mak rãmbã sën maanã, n belg b yalemsã tı b na n lob Nabiyaamã, Wënd puusg la A tulgr be a yïnga- la b rig-a n yiis Ṭaa'uf, n pug-a n lobd-a ne kuga, halı n wa tug n na n pogl a na-kãsen-kãy a yiibã sën yaa waglã tı yit zum.

Tı Nabiyaamã -Wënd puusg la A tulgr be a yïnga-toglg a Soabã nengë, n kot-A la a baood sõngr A nengë, tı Wënd tums Malek a nengë, t'a yeel-a: "ad fo Soabã wuma fo nebã goama, la f sã n tulla, m na n meds-b lame ne tãn-bed a yiibã". T'a yeele: " Ayae, mam tëedame tı Wënd na

yiis bāmbā pelē wā neb sēn tūud Wēnd A Yembre, n ka maan lag-m-taar baa fu ye".

Rē poorē, Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga-lebgame n tug Maka, ti beemā la teeग्रā kell n duumdē bala, yē ne a nebā, la ned fāa sēn kō sid ne yēnda. Rē poorē neb n wa n yi Yaṭrib tēngē wā- tēng ning yuur sēn lebg Madiinā-, b waa Tēn-tuum -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- nengē, t'a bool-b n tug Lislaoongā ti b sid sak n kē Lislaoongā, t'a tum a Ṣahaabsā nin-yenga ti tū-ba, b boonda yēnda t'a Muṣ'ab [bn 'Umayr, t'a karemd-b Lulaoongā saglse, ti wusg sēn yi Madiin rāmbē wā kē Lislaoongā sēn tū ne a sababo.

La b waa Nabiyaam nengē, Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- yuum ning sēn pugdā wā n na n wa balm-a ne Lislaoongo, rē poorē t'a sagl a Ṣahaabs nins b sēn namsd-ba ti b yik n kēng Madiina, ti b sid na n yik n kēng be, zama-zama la yembr-yembre, ti b pud bāmb ti :Muhaagiriina= (Yikdba), la Madiin rāmba yeka bāmbā ne waoogre la beela la reegre, n reeg-b sāando b zaksē wā, n rik b arzgsā la b zagsā ti b pu ne taaba, ti b pud bāmb rē poorē ti "Anṣaare= (Sōngdba)-

La Kurayṣ rāmb sēn wa n bāng Ṣahaabsā Yikr woto wā, b rika no-sur ti b na n kuu Nabiyaama -Wēnd puusg la A tilgr

be a yīnga- rēnd b zemsa taaba tu b na n gūbga a zakā, a sēn gāe zīig ningā wā, t'a sā n yi bu b lagem taab n kell n ke-a wala nin-yend keeb bala. Tu Wēnd na n tulgr A Naabayaamā n yi b wēngā, t'a yi b suka n loog tu bāmb ka ning b yamē meng ye, t'a Abu Bakr sēn yaa sud-kōtā pugla. La a sagla a Ali t'a pa Maka n lebs boablā b sēn da bobl Tēn-tuumā nengē wā b rāmba.

La b sēn wa n be Higrā sor zugu, Kurayš rāmb rıgla kūun sēn yaa bedre ne ned ning sēn tōog n yōk a Muhammad - Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- zem t'a yaa vuga maa t'a yaa kunga. La ad Wēnd tulgr-b lame n yi-ba, t'a tug n ta Madiin la a tūud-n-taagā, ne laafu.

Tu Madiin rāmbā yek-a ne sū-noogo la beeelgo la kideng tekē, b fāa yii b zagsē wā n na n yek Wēnd Tēn-tuumā n yetedē: "Wēnd Tēn-tuum waame, Wēn-tuum waame".

Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- zīndgā tabendame t'a sung Madiin pugē wā, rēnem būmb yaa miisrā meebo, buul yīng tu b na puusd beenē, t'a sung n wīnigd nebā Lislaoongā Šari la a karemd-b Alkurāanā la a wubd-ba ne zug wagla, t'a Šahaabsā yaa sēn karg kurenga n karemd kāndagrā a nengē, tu b yōyā yaa sēn yulgd ne rēnda, tu b zugdā yaa sēn zēkde, tu b nonglemā ne Tēn-tuumā yaa sēn zulgdi -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga-, la

b paama vūun ne Tēn-tuum zugdā sēn zēkā tī Luslaongā ma-biir tōkrā paam pāng bāmb ne taab suka, Tī Madiin lebg sūd-sūda tēng sēn tar yamleogo, n vī yalē sēn yaa zu-noogo la ma-biiri, a zī-zīdbā welgr ka be b ne taab suk ye, rakāagr la talg suka, pēelg la sabell suka, Laarab la zēng sēn ka Laarab suka, b ka yūsd taaba, rēndame tī yaa ne sūd-kūuni la Wēnd-zoεεg bala. Rēnd nin-tūusds bāmbā n yī tikds sēn yud sōmblem zāmaanā rāmb sēn bānge.

La Nabiyaamā Higrā wā (yī Mak n kēng Madiinā) yuumd loogr poorē, la teebā la zabā sēn sung Tēn-tuumā ne a Şahaabsā n na n teeg Kurayš buudā, la neb nins sēn lagem bāmbā n na n maan Luslaongā dīinā beem.

Rēnd rēnem zabr sēn na n yī b ne taab suka, yaa Badr kāseng zabrā, yaa ko-soog sēn be Mak la Madiin sukā, tī Wēnd sōng lūslaambā, la b sōorā ra yume n yaa zab-zabdb 314 tī Kurayš sōorā ra yume n yaa zab-zabdb 1000, la b tōog-b la tōogr meng-menga, b kuu Kurayš rāmbē wā neb pis-yopoe, b wusgā fāa gill yaa nin-bed la taor rāmba la b yōg neb pis-yopoe tī sēn kellā zoe

Rē poorē tī zabr a to leb n wa, Tēn-tuumā -Wēnd puosg la A tulgr be a yīnga- la Kurayš rāmbā suka, Tēn-tuumā tōoga zabā baasgē (a sēn yī Mak yuum a nii poorē) n na n kēnes tāpo tī b sōorā taa zab-zabdb 10 000, tī yaa neb nins

sēn kē Lislaoongā dīin pugē wā, tū b na n kēng Maka n na n tū zab ne Kurayš rāmbā b zag-laagē wā, la b kēe Mak ne pānga n tōog-ba tōogr tekē, n tōog a buud ning sēn rag n rat n na n ku-a (Nabiyaamā) la b nams a Şahaabsā la b gud dīin ning a sēn wa ne tū yaa sēn yi Wēnd nengē wā tū ned ra kē ye.

La a tigim-b lame a sēn tōog-ba poorē n yeel-ba: Kurayš rāmba, yāmb tēedame tū mam na n maana yāmb wān-wānā?" La b yeele: " f yaa saam-biig sēn yaa wagalle, n leb n yaa saam-biig sēn yaa wagall biiga" T'a yeele: " bī y looge, tū m bas-y lame t'a yaaf n bas-ba, La a bas-ba tū ned fāa tar yam-yākre ne Lislaoongā pugē kōom".

Tū woto yū sabab tū nebā wusg kē Lislaoongā dīin pugē sull-sulli, tū Laarab-rāmbā zamaanā gill kē Lislaoongā dīin pugē.

La wakat bilf sēn looge, la Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- na n leb n maan hagiimdu, tū neb 114 000 na n naag n maan hagiimdu n lagem-a, sēn yaa neb nins sēn kē-b Lislaoongā paalem-paalem.

T'a yals b pugē n maan hutba (ruk koεega) hagiimd kāsengā raare, n wiligd-b dīina buudo la Lislaoongā Şari wā, rē poorē t'a yeel-ba: "tōe tū mam ka na n seg yāmb m yuum-kāngā poorē ye, rēnd ned ning sēn be kaanē bī a

taas sēn ka be a kaanē,". Rē poorē t'a ges-ba n yeele: " rē yīnga m ka taase?" Tū nebā yeele: " n-yēe!" T'a yeele: m Soab a Wēnde, bī F maan kaseto".

Rē poorē tū Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga- lebg hagiimdā poorē n tug Madiina, n gom ne nebā raar a yembre n yeel-ba "yamba Wēnd sēn tūus-a t'a tūus, a sēn na n duum dūni wā ma a yāk būmb ning sēn be Wēnd nengē wā, t'a tūus sēn be Wēnd nengē wā". Tū Şahaabsā kelme, n bāng tū yaa a mengā la a sēn yetā, t'a loog n bas dūni vumā kolgame. La tēne raare, rasem piig la a yiib raare Higrā kiuug a tāab soaba, yuum piig la a yembre, bāagā wīnga Tēn-tuumā zugu, -Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga- tū kūumā nin-yiling sunge, t'a ges a Şahaabsā Wēnd-na-wat-ne gesgo n sagl-ba: "tū b gūus Puusgā" t'a kūs a yō-zısgā n leb Soab Zēkdgā nengē.

Şahaabsā -Wēnd yard be b yīnga- sūur sāmame ne Wēnd Tēn-tuum kūumā -Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga- tū sū-sāangā ta teka yugrā tall vūun b zug wusgo, halı n tū tāag b ned a yembre, yē me la a Umar [bn Al-ḥaṭṭaab, - Wēnd yard be a yīnga-, t'a yik n foog a suugā yel-lingdgā keelem yīnga n yeele: " m pa wumd ned sēn yet tū Wēnd Tēn-tuum kiime, rēndame tū m ke a yublā".

T'a Abuu Bakr Aşşiddiik yiki n tēegd-a ne Wēnd koεεga,
A Naam zēkame:

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ
أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ
الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾﴾ [آل عمران: 144]

(La a Mohammad pa yu, rēndame ti yaa tēn-tuum,
tēn-tuums n reng a taoore. A sã n ki, maa b ku-a lame,
yãmb na n tarame n leb poorē? La sēn tara n leb
poorē, a kōn n tol n nams Wēnd baa fu. La Wēnd na n
rola bark-puusdbã.) [Aal-'[mraan: 144]. La a Umar ka
wum Aayar-kāngã rēndame t'a yaa sēn luu n sobge.

Yaa woto la a Muhammad sēn yaa Wēnd Tēn-tuumã, n
yaa nabiyaam-rãmbã la tēn-tuumbã Pidsda, Wēnd tums-a
nebã fãa nengē, t'a yaa sū-noogda n yaa bugsda. A taasa
tēn-tumdã la a kis a bobllã la a maan zãma wã pu-peelem.

Wēnd waoog-a lame ne Alkurāan wagellã, sēn sig saasē
wã ning:

﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَطُلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ ۖ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾﴾
[فصلت: 42]

(zĩri-beed pa wat a pugẽ ye, a taorẽ pa a poorẽ me, yaa sẽn sigi n yi buud Mit nengẽ n yaa pẽgr Naaba.) [Fuşşulat: 42], Yẽ la Alkurāan ninga, tu baa tu ninsaalbã sã n tigim taaba, sẽn sung dũni wã sungre n na n tu tãag a baasgã, n dat n na n wa ne Alkurāanã bilgri, b ka na n tõog n wa ne a taar ye, baa tu b na n sõngda taaba. Wënd yeelame, A Naam zẽkame:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ ٢١
 الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرْشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِمَّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَأْتُوا نَارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأْتُوا بِهِ مُتَشَبِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

[البقرة: 21-25]

(yaa yãmb a neba tũ-y y Soabã, sẽn naana yãmbã la sẽn deng yãmb taorã sãnd-sãnde y na paam Wënd-zoεεga * Saob nig sẽn maana Tẽngã, tu yaa sẽn yadge la Saasã, tu yaa sẽn me, la A sik koom Saasẽ wã n yiis ne a sababo tĩ-biis fãa tu yaa ritla yãmb yĩnga, bũ y ra

maan gees-n-taar ne Wënd ye tu yãmb yaool n miẽ ye* la yãmb sã n be sik pugẽ ne bũmb ning Tõnd sãn sik D Yambã zugã, bɪ y wa ne Suura wala a buudu la y bool y sõngdbã zẽng sãn pa Wẽnde tu sã n mik tu yãmb yaa sud rãmba* la yãmb sã n pa maane, y kõn n maan me lae! Bɪ y zoe Bugum ninga a bõn-yõgende wã sãn yaa nebã la kugã, tu b seglg-a la Kɪfr-rãmbã yĩnga* la f noog rãmb nins sũy sãn kõ-b sudã la b tum sãn be neerã, tu b tara arzãn-rãmba tu ko-sood yaa sãn zoet bãmb tẽngre, b sãn rulg bãmba a pugẽ fãa sãn yaa tu-biis buudu la b sãn yete: " yãwã bal la b sãn rulg tõnd tu loogã". Tu b na n wa ne a wõneg taaga, la b tar a pugẽ pagba b sãn yulge tu bãmb yaa sãn be a pugẽ n duumdẽ) [Albakara: 21-25].

Rënd Alkurãan-kãngã yaa sãn kumbe, sãn sung ne Suura-rãmb koabg la piig la a naase, be a pugẽ sãn yud Aayae-rãmb tus a yoobe, la Wënd geesda ninsaalbã tu b sã n tõe bɪ b wa ne Suura a yembr tãa, sãn wõnd Alkurãanã Suur-rãmbã, la Suura sãn tug n paood Alkurãanã pug n yuda a kumba Aayae-rãmb a tãab bala.

Rënd b sã n tõog rẽ, bɪ b bãng tu Alkurãan-kãngã ka yi Wënd nengẽ ye, woto yaa yel-soalma Wënd sãn waoog-a n kõ A Tẽn-tuumã, -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- wala A

sēn leb n keng a pēlga ne yel-soalem-rāmb a taaba sēn yōsgd ne nebā sēn minimā, sēn be a pugē:

H-Nabiyaamā, -Wēnd puosg la A tūlgr be a yīnga-pāng paasgo ne yel-soalma:

1-Yaa t'a ra kota Wēnde, n rūk a nugā n ning laagā pugē, tū koomā bul a nus-bi wā suka, tū sodaasā yū ko-kāngā, la b sōorā yūda tusri.

2-a ra yume n kot Wēnde, n ningd a nugā ruba pugē, tū rubā wusg laagā pugē, hal tū neb tusr la kobs nu (1500) sēn yaa Ṣahaabsā rī-a.

3- a yume n zēnk d a nusā n tug saasē wā, n kot Wēnd t'A sik koom la a ka yērgd a zīigē wā, rēndame tū koomā yaa sēn yit a nengē wā n tosdē, sa-koomā sigb keelem. La yel-soalm a taaba sēn yaa wusgo.

La Wēnd leb n sōng-a lame ne A sēn gū-a, tū ned sēn rat n na n ku-a ka tōe n ta-a n kiis vēenem ninga a sēn wa ne wā, sēn yi Wēnd nengē wā, wala Wēnd sēn yeele, A Naam zēkame:

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ [المائدة: 67]

[67]

(Těn-tuuma! Taas b sěn sik fo nengě wã sěn yi f Soabě wã, la f sã n pa maane rěnd f pa taas A Κοεεγã ye. La Wěnd n gũud foo n yi nebã. Ad Wěnd pa kãndgd neb sěn yaa kɪfr-dãmb ye) Aayarã. [Al-Maa'ida: 67]. Sɪd la hakuka, Wěnd Těn-tuuma Wěnd puosg la A tɪlgr be a yĩnga- ra yume - n lagem ne Wěnd sěn keng-a wã- n yaa togs-n-taag sěn be neere a tuumã la a goamã fãa pugě, a yume n yaa rēenem ned sěn maand sagls nins sěn sigd a zugã sěn yi Wěnd nengě wã, a ra yume n yud nebã ne yã-beed maanego tũudmã tuumã, n yud nebã ne kũuni, tu lidg baa fu ka paad a nugě rěndame t'a rɪk-a n naf Wěnd sorã pugě, nimbãon-rãmbã la talse la tulsem-rãmba, hal n tãag faadã, a yeela a Şahaabsã: "Tõnd a Nabiyaam-rãmba, b ka rɪkd tõnd faad ye, tõnd sěn bas bũmb ningã yaa sãre".²

la sã n yaa ne a zugdã, rěnd ned baa a yembr ka tõe n ta a zĩigě ye, ned baa a yembr ka tũud-a rěndame t'a yɪ a

² Hadiisã yaa a Ahmad n yiis-a (2/463), a goamdã tɪkrã me yaa sěn manege, wala a Ahmad Şaakur sěn togse a Musnadã vεεsg pugě (19/92) (Mam faadã ka put baa wakr ye, m sěn bas bũmb ningã m pagbã rɪtl yãkr poorě la m tum-tumdã keoor poorě, yaa sãre)

nonglem ne a sũ-bilã fãa, tı Tẽn-tuumã lebg a sẽn nong-a soob n yud a biiga la a roagda la nebã gilli.

A Anasse [bn Maalik sẽn yaa Tẽn-tuumã -Wënd puosg la a tulgr be a yĩnga- sõgnã yeelame: "Mam ka sus talle, sẽn yud yilgemde la bugsem la yũ-noogo, wala Wënd Tẽn-tuum tallã ye, la ad mam sõgn-a la yuum piiga, la a ka yeel maam bũmb mam sẽn maane "yaa bõe tı f maan-a?", ka bũmb me mam sẽn ka maan-a, " yaa bõe tı f ka maan-a?"³

Ad yaa wãnde la a Muhammad sẽn yaa Wënd Tẽn-tuumã, ning Wënd sẽn zẽk a ziiã, la A zẽk a yuurã bõn-naandsã pugẽ, tı b ka tẽegd ned yell dũni wã pugẽ rũnda-rũnda la sẽn ra reng taoore, wala b sẽn tẽed a yellã ye. Rẽnd sẽn ta yuum tusr la kobs-naase (1400) tı laandaan-rãmbã tus-kẽemes tẽngã ween-n-vusã fãa pugẽ yaa sẽn moond raara fãa noor a nu, n yetẽ: "Aşhadu anna Muhammadan Rasulullaah= m maan kaset t'a Muhammad yaa Wënd Tẽn-tuumã". Tus kẽema kobse sẽn yaa puosdba, b yulemda b Puosgã pugẽ raar fãa noor piiga:

³ A Al-Buḥaarı n yiis-a (4/230)

"Ašhadu anna Muhammadan Rasuulullaah= m maan kaset t'a Muhammad yaa Wënd Tën-tuum".

I-Şahaab (tũud-n-taase) waglã

Şahaab wagsã zãa Lslaoongã Boollã, Tën-tuumã -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- kaalmã poorẽ, n kẽng ne-a wĩndg sãn pukdẽ la a sãn lutẽ, la b sid ra yume n yaa boondb sãn yud sõmblem n tug dĩin-kãngã, b ra yume n yud nebã ne sid goam, n leb n yud-b ne tẽeg-turga n leb n yud-b ne bas-m-yam, n leb n yud-b ne yã-beed maanego ne nebã kãndagre, la sõmã sãeeegr b suka

B zugla b mens ne Nabiyaam-rãmbã zugdo, n maan togs-n-taare ne b sif-rãmbã, tũ zug-kãensã tall vũun wusgo tũ tẽngã nin-buiidã na n sak b boollã, n kẽ dũin-kãngã pugẽ zãma-zãma, sãn na n sung Afruk wĩndg sãn lutẽ n na n tug n tãag Aazũ wĩndg sãn pukdẽ, n tug n tãag nassar-tẽng (Erop) tẽng-n-sugã, tũ yaa b sãn tar yamleog ne dũin-kãngã, ka tũ ne modgre maa pãng ye.

Ad yaa Wënd Tën-tuum Şahaabsã la bãmbã, neb nins sãn yud sõmblem nabiyaam-rãmbã loogr poorẽ, la b yu sãn tug n yi n yuda, yaa Nabiyaam Al- ħulafaa'ũ Arraaşiduun (ledsdbã sãn yaa tẽeg-turg-rãmb) a naasã, neb nins sãn bu Lslaoongã tẽngã, Nabiyaam kaalem poorẽ - Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- la bãmb me la:

1-Abuu Bakr Aşşiddiik.

2-‘Umar [bn Al-ḥattaab

3-‘Usmaan [bn ‘Affaan

4-‘Ali [bn Abu Ṭaalb

Lıslaambã tara waoor la nonglem ne bãmbã, b leb n baooda pënegr ne Wënde ne A Tën-tuumã nonglemã, la A Tën-tuumã Şahaabsã nonglemã b roap la b pagba, la b zısgd-ba la b kõt-b darge ning sën sōmb ne-bã.

La ka kisgd-ba ka boogd b ziirã sã n ka ned ning sën kıfla ne Lıslaoongã dīini, baa t'a sã n yagdame t'a yaa lıslaama. Wënd pëg-b lame ne A koεg sën yeele:

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ
الْفَاسِقُونَ﴾ [آل عمران: 110]

(Yãmb yaa zãma sën yud sōmblem tı b yus-ba nebã yĩnga, yãmb saganda ne manegre la y gıgdg sën kisã la y kõt sıd ne Wënde) {Aal-‘[mraan 110} La A tablgame t'A yara-b lame, wakat ning b sën wa n balem Tën-tuumã - Wënd puusg la A tılgr be a yĩnga-, t'A yeele, A Naam yılgame:

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي

قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا﴾ [الفتح: 18]

(sɪd la hakuka Wēnd yara Muumin-rāmba wakat ning b sēn wa n balamd foom tuḡā tēngrā, A bānga būmb ning sēn be bāmb sūy wā t'A sik yī-yōgnego bāmb zugu la A lok-ba ne pakr sēn pē) {Al-fathu: 18}

4-Lislaoongã zëng-raadã

Lislaoongã tara zëng-raad a nu sën yaa yëgre, ti yaa tilae ne lislaoon fãa t'a tablg ne-ba, ti b yaool n töog n sidg t'a yaa lislaoon

A- Rëenem zeng-raoogã yaa kaset maanego ti Soab sën töe n tũ n tilg ka be ti sã n pa Wënd ye, la a Mohammad me yaa Wënd Tën-tuuma.

La yë me la rëenem gomd sën yaa tilae, ti sën këed a Lislaoongã dīinē wã yæel-a, a yetame: (m maan kaset ti soab sën na n tũ n tilg ka be, rënda Wënde, la m leb n maan kaset t'a Muhammad yaa Wënd yamba la A Tën-tuuma). N loe a sūurē wã ne a maanã wã zānga, wala d sën da wels-a ti reng taorã.

Rënd yënda loeta a sūurē wã, ti Wënde, Yë la Soab Yeng tãa, sën pa roge, b ka rog-A me, la A ka tar mak-n-taare ne ned baa a yembr ye, la Yë me la Naanda, zëng sën ka yɪ Yë yaa bõn-naandega, la Yënd a yembre la Soab sën sōmb ti b tũ-A, rënd naand ka be beenē, sã n ka Yë ye, la a loe t'a Muhammad yaa Wënd yamba la A Tën-tuuma, b sën sik wahu wã a soab zugu, n yi saasē wã, sën taasda Wënd koesã, A saglsã la A sën gidgã, yaa tilae ti b sidg-a bumb

ninga a sĕn kō kibarā, la b tū-a a sĕn sagl-a, la b zāag a sĕn gıgd la a bugs n yi būmb ningā.

B-Zeng-raoog a yiib soaba: Puusgā yalsgo

Yaa Puusgā pugē la yembdā tagmas vēnegda, la gāneg-m-mengā ne Wēnde, A Naam zĕkame, rēnd yamba yāsame t'a yaa sĕn gāneg a menga, n karemd Alkurānā Aayae-rāmba, n zısgd Wēnde ne A Yuurā tēegre la pēgr buud toor-toore. A sulgda Wēnd yīnga la a lutē n tugund Suguudu Wēnd yīnga, n sōsd ne Wēnde la a kot-A la a bōosd-A A kūunā sĕn yaa zısgā. Rēnd Puusgā yaa tōkre yambā ne a Soab ning sĕn naan-a wā suka la A leb n mi sĕn solge la sĕn vēnege la a sĕn be puusdbā suka n leebdē wā. A leb n yaa sabab tı Wēnd nong A yamba la A pĕnegd-a la A yard-a. Ned ning sĕn wa n basa Puusgā tı yaa zĕk-m-meng n yi yembdem ne Wēndā, Wēnd gēed-a lame la A kāab-a, la a yii Lıslaoongā dīin pugē

La sĕn yaa tilae wā yaa Puusg a nu raar pugē, sĕn gūbg ne yālsgo la Alhamdā karengo:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ ① الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ② الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥ صِرَاطَ
الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦ ﴿[الفاحة: 1-7]

(Ne Wënd yuurã bark sën yaa dūni gūbg-n-yols Naabã, n yaa Yaoolem raar welg-n-yols Naabã la d sung d tuumdã * Pëgr tingu be ne Wënde sën yaa bõn-naandsã Naabã* sën yaa dūni gūbg-n-yols Naabã, n yaa Yaoolem raar welg-n-yols Naabã* Yë la Naaba Dīnã rolb raare* Foo bal la d tūuda la Foo bal la d kot sōngre* kãndg-do n tug So-turgã* rãmb nins Fo sën maan neemã b zugã sore, zëng tı pa B sën gë-b rãmbã, pa sën menemsbã sore.) {Al-Faatıha: 1-7} La a karem bũmb ninga sën yaa yol-yol ne-a Alkurãanã Aayae wã, n leb n gūbg Rukuu maanego la Suguud maanego, la Wënd bõosgo, la yeel t'A yaa Bedre ne a koεg sën na n yeele: (Allaahu Akbar) la a sën na n ylgd Wënd Yuur Rukuuë wã n yetë; (Subhaana rabbiyal ‘azum) = m Soab zısgã yulgame, la Suguudë wã, a yetame: (Subhaana rabbiyal ‘aalaa) = m Soab zëkdgã yulgame).

La taoor tı Puusgã na n ka kıse, yaa tılae ne puusdã t'a yı yulemde n yi rëgd-rãmba, sën yaa ruudem la we-kεnga, yĩngë wã la futë wã la a Puusgã zĩigë, t'a yaa sën yōg koom, la rënda yaa a sën na n pek a nengã la a nus a yiibã n saag a zugã n yaool n pek a não a yiibã.

T'a sã n mik t'a yaa genaab soaba, rënd yaa tılae t'a so ne a sën na n pek a yĩngã gilli.

C- Zeng-raoog a tãab soaba: yaa Zaka

Yë me yaa sōor sën yãke, ligd zugẽ wã, tı Wënd maan t'a yaa tılae n zao rakãabã zugu, tı b kōt talsã la miskumbã, sën sōmb ne-a wã n be zamã wã, buul yĩng tı b na paam n zëk kongrã la tulsmã n bas-ba. La a sōorã ligdã pugẽ, yaa yiibu la pusuka sën yi koabg pugẽ (2 la 1/2 %) ligd zugẽ wã, tı b ruk n puı neb nins sën sōmb ne-a wã.

La zeng-ra-kãngã, a yaa sabab tı gãd-taab sãeege nimbuiidã pugẽ n lagem ne nonglem la miningu, la song-taab b ne taab suka la beemã la kisgrã zëkre sën be talsẽ wã rakãabã zugã, n leb n yaa sabab tı paoongã paasdẽ la a pukdẽ, tı arzekã yaa sën rãmbde ne sor sën manege, n leb n tat nimbuiidã kōbg toor-toorã. La Zakã, a yaa tılae arzekã kōbg toor-toorã pugẽ, sën yaa ligdi la rümsi la tı-biisi la bõn-bεela la lago, la zëng sën ka rënda. T'a sōorã yaa sën lagem n yõs taaba, tı yaa arzeg zugẽ wã la yãkda, sën yi kōbg fãa arzegsã kōbg pugẽ.

D- Zeng-raoog a naasẽ soaba: yaa Ramadaanã no-loeere

No-loeerã: yaa yõk n bas rubo, la yũubu, la pagb lagengo, ne Anniy sën yaa Wënd tũudum sën na n sung fagir pukri n na n tug n tãag wĩntoogã luuse.

La no-loeerã kiuug ning Wënd sën maan no-loeerã tu yaa tlae a pugë wã, yaa kiuug a wae soaba, sën yi moog kiuugã, yë me la kiuug ninga Alkurãanã sigb sën sung a pugë wã, Tën-tuumã zugu -Wënd puusg la A tulgr be a yïnga-

Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ
وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُم وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [البقرة: 185]

(Ramadaan kiuugã b sën sik Alkurãanã a pugë wã tu yaa kãndagr ne nebã la vëenese sën yaa kãndagre la welgre, la sën sɛɛda kiuugã yãmb pugë wã, bi a loe-a) {Albakara:185.} La yööd bed sën be no-loeerã pugë, a minimisda ned sugr maanego, la a leb n kenged Wënd zoεεga la sid-küun sūurë wã, bala yaa tu no-loeerã, a yaa bõn-soalgdg yamba ne Wënd suka, rënd ninsaal toëeme n welg a yembre zïig ningë n dı la a yū, tu ned ka mi t'a kaoome ye. Rënd a sã n bas yel-kãngã tu yaa tūudum ne Wënde, n leb n yaa A saglsã baoobo, Yë A Yembre lagem-n-taar ka be ne-A ye, t'a mië tu ka lik n ne yënda a tūudum-kãngã pugë rënda Wënde, woto yta sababo n paas a sid-

kūunā la Wēnd-zoεεgā a nengē. Rē n kit tu no-loεtbā keoorā yaa zısg Wēnd nengē, ka woto ye, b tara ragnoor sēn welg toor zall arzānā pugē, t'a yuurā yaa Arrayaan "yūu-n-tıg".ragnoore. La sakda ne İslaam t'a loe ne yam yākre zēng sēn ka Ramadaan kiuugā pugē yuumdā rasem-rāmb sēn kellā fāa gilli, sā n ka tig a yiibā pugē, no-lokrā la kibsā raar bala.

H- Zeng-raoog a nu soaba: yaa Wēnd Lohoremā Roog kaagre

Yaa tulae n rog İslaam t'a maan-a vugr tāa a vumā pugē, a sā n paas rē, yēnda yaa yam yākre, Wēnd yeelame, A Naam, zēkame:

﴿فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ ۖ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ
الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾﴾ [آل
عمران: 97]

(la roga nebā tu b kaag Roogā Wēnd yīnga, sēn paam a sor n na tug be) [Aal-‘[mraan: 97]. Rēnd İslaam bobdame n tug tūudumā zīsē sēn be Mak sēn yaa tēn-wagellē wā, hagiimdā kiuug pugē, yē me la baasg kiuug kiisā pugē, la taoor t'a na n ka kē Maka, İslaam yeegda a futā la a yeelg hagiimdā futu, yē me yaa fo-loabds a yiibu sēn yaa pεela.

Rē poorē t'a sing hagiimdā tuumā sēn yaa kōbg toor-
toorā, sēn yaa Ro-zısgā gilgri, la kēne Şafaa ne Marwaa
suka, la a yals 'Arafa, la a gāand Muzdalifa, la zēng sēn ka
rē.

La hagiimdā me yaa tigsg ne lıslaambā sēn yud bedrem
tēngā poor zugu, rēnd ma-biiri la yolsgo la saglgo yaa sēn
sāeegd bāmb ne taab suka, b yeramā yaa yembre, b
hagiimdā tuum yaa yembre, yudlem ka be ne ned baa a ye
a to zug ye, sā n ka ne Wēnd-zoεεga. La hagiimdā keorā
yaa zısgo, Nabiyaamā -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga-
yeelame: (Ned ning sēn wa n kēng hagiimdu, n ka maan
kēed-n-taare, n ka maan dīin-yiib tuuma, a yita a
zunuubā pugē, n lebg wala a ma wā sēn rog-a raar
ningā)⁴

⁴ hadiisā yaa a Al-Buḥaarı n reeg-a (2/164), kitaab alhag, (baab
faḍl alhag almabruur) hagiimd sēn maneg yudlem ragnoorā.

5- Sɪd-kũunã zeng-raadã

F sã n bãng tɪ Lɪslaoongã zeg-raadã yaa a tũudum-rãmbã sãn vãnegã, lɪslaam sãn maand-a t'a maanegã wĩngdẽ t'a yaa lɪslaama, rënd zeng-raad me n be sũurã pugẽ, tɪ yaa tilae ne lɪslaam t'a kũ sɪd ne-ba, buɪ yĩng t'a Lɪslaoongã manege, tɪ b boond-b "arkaan al-umaan= sɪd-kũunã zeng-raado", la a zɪsgrã sãn paas a sũurẽ wã fãa n pidi, la a sɪd-kũunã me paasg sãn zẽkde t'a paam buum n kẽ Wënd yembs nins sãn yaa sɪd-kõtbã pugẽ, la sɪd-kũunã yaa darge sãn yud Lɪslaoongã darge, rënd sɪd-kõt fãa gill yaa lɪslaama, la ka lɪslaam fãa n ta sɪd-kõtbã zĩigẽ ye.

Bala sɪd-kõt tõeeme n tar sɪd-kũunã yẽgre la ad a ka pid wala a sãn sõmb n yɪ wã ye.

La (lɪmaoongã) sɪd-kũunã zeng-raadã yaa a yoobe

La yẽ me yaa f kũ sɪd ne Wẽnde;

la A malegsã la A Gaf-rãmbã la A tẽn-tuumbã la laahr (yaoolem) daarã, la f kũ sɪd ne A Pulungã, a noogo la a toogo

Rënd zeng-ra rẽengã:

yaa f kũ sɪd ne Wẽnde, tɪ sũurã pidi ne Wënd nonglemã la A zɪsgrã, la paog-m-meng la gãneg-m-meng Wënd

taoore, la A saglsã tũubu Yënd a Yembr tãa, lagem-m-taar ka be ne-A ye, wala sũurã me sën pid ne Wënd yeesgo la bũmb ning sën be Wënd nengẽ wã tẽebo. Wakat-kãngã a lebgda Wënd yembsã yembre sën yaa Wënd-zoetbã, sën yaa neb nins sën rik-b A so-turgã .

Zeng-raoog a yiibẽ soaba:

yaa a kõ sid ne Malegsã, la ad b yaa Wënd yembse, Wënd naan-b lame ne nuura ka tõe n bãng b waooglemã tɛka sën be saasẽ la tẽngẽ sã n ka Wënd A Yembr ye, Wënd naan-b lame tı yaa Wënd tũudum bala la A Yuur tẽegre la A yulgre" b yulgda Wënd Yuurã yung la wĩndga, b ka yaad ye,

﴿... لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ [التحریم: 6]

(b pa kUSD Wënd A sën sagl-b ne bũmb ningã ye, la b tumdẽ b sën rogl-b ne bũmb ningã.) {At-tahrumu. 6} B yembr fãa tara a tuumde Wënd sën wõr-a ne-a, bee b pugẽ, sën zãad Al-'aršã, bee b pugẽ b sën boblg yembsã yõya reegre, bee b pugẽ, sën sigd ne Wahu wã n yi saasẽ wã, la yẽ me la a Gibriila (Tulgr be a yĩnga) la yënd n yud-ba, la bee b pugẽ sën yaa arzãn gũudba, la bee b pugẽ sën yaa Gehannem gutba, la zẽng sën ka yı ne rẽnda, sën yaa malegse, sën yaa manegdba, b nonga sid-kõtbã sën yaa

ninsaalbã, la b wusgd yaafa kosg b yĩnga, la b kotē n kōt-ba.

Zeng-raoog a tãabē soaba: yaa sɔd-kūuni ne Gaf-rãmb nins sēn sigi n yi Wënd nengē wã

Rënd lɔslaam kōta sɔda tɔ Wēnde, A sika gaf-rãmbã A sēn tull a soaba zug A tēn-tuumbē wã, sēn kumb kibar sēn yaa sɔda, la sagls sēn tēeg tɔrga sēn yi Wënd nengē, A Naam yulgame. La a kō sɔd t'A sika Tawraata a Muusa zugu, la Lingiila a lisa zugu, la Zabuur a Dawuud zugu, la Gaf-rãmba n kō a [braahum, la gaf-kãensã ka leb n ket rũnda wala Wënd sēn sik-ba ye, A Naam zēkame. Woto bala, a kōta sɔda, tɔ Alkurãanã Wënd sik-a lame n kō A Nabiyaam-rãmba Pidsdã -Wënd puusg la A tɔlgr be a yĩnga- la a kō sɔda tɔ Alkurãanã siga Aayae-rãmb sēn tũnug taaba yuum pisi la a tãab pugē, tɔ Wënd gũ-a n yi tedgre la toeeng buud fãa:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

(Ad yaa Tōnd n sik Alkurãanã, la ad yaa Tōnd n na n gũ-a.) {Al-hiğru : 9}

Zeng-raoog a naas soaba: yaa kō-sɔd ne tēn-tuumbã

(La b yellã reng n da gomame tɔ looge n welse) la kō-sɔd tɔ zama-rãmb fãa gill sēn loog zamaan wokã, b tumsa

nabiyaam-rāmb b nengē. B dīnā yaa a yembre, b Soabā yaa A Yembre, tı b boond nebā n tugd Wënd-yembgo la A tūudum, la b bugsd-ba n yit kifēndo la lag-m-taare la Wënd kusgo,

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ﴾ [فاطر:

[24

(la zama ka zīnd sēn loog rēndame tı bugsd zīnd b pugē) {Faaṭır: 24 } La ad b yaa yīng rāmba wala nebā fāa gilli, tı Wënd tūus-ba tı b taas A tēn-tumdā:

﴿* إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالْتَّيِّبِينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَعَائِينَ دَاوُدَ زَبُورًا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾ رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾﴾ [النساء: 163-165]

(Ad Tōnd tuma fo nengē, wala D sēn tum a Nuuh nengē wā, la nabiyaam-rāmbē wā yē loogr poorē, la Tōnd tumsame a [braahum nengē la a [smaa'ul la a [ṣhaak, la a Yaa' kuub, la Yagengsā, la a [usa la a Ayyuuba la a Yuunusa la a Haaruuna la a Sulaymaane, la Tōnd kō a Daawuud Zabure* La tēn-tuumb Tōnd

sēn togs foom b rāmb yelle sēn da reng taoore, la tēn-tuumb Tōnd sēn pa togs foom b kibare. La Wēnd goma ne a Muusa goam tekē.* Yaa tēn-tuumba sēn yaa sū-noogdba la bugsdba, buul yīng tu nebā ra tall padang Wēnd zugu, tēn-tuumbā poorē ye, la Wēnd yume n yaa Winda n yaa buud Mita.) {Annisaa'u: 163-165} Luslaam kōta sūda ne b fāa la a nong-b gilli la a sōngd-b gilli, la a ka welgd b baq yembr ne taab ye, rēnd ned ning sēn kɪfla ne b yembre, maa a tuus-a lame, maa a nams-a lame, rēnd a kɪfla ne b fāa gilli.

La b sōma sēn yud la sēn yud ne ziir zislem Wēnd nengē, yaa nabiyaam-rāmbā Pidsdā a Muhammad -Wēnd puusg la A tɪlgr be a yīnga-

Zeng-raoog a nu soaba: yaa kō-sɪd ne laahr (Yaoleem) raarā

La kō-sɪd tɪ Wēnd na n yika yembsā n yi b yaadē wā la A tigm-ba Yikr raarā, b zānga, n na n geel-ba b tuumā b sēn tum dūni wā:

﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾

[إبراهيم: 48]

(Raar ning b sēn na n tedg tēn-gāngā ne tēn-gāng a to, la saasā me ne a taaba, tɪ nebā na n puk Wēnd

taoorã yãnesg yĩnga, sën yaa Yembr n yaa Modgr Naabã.) {[braahum :48}

﴿إِذَا السَّمَاءُ أَنْفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا الْكُوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا

الْقُبُورُ بُعِثِرَتْ ﴿٤﴾﴾ [الانفطار: 1-4]

(saagã sã n wa pãrge.* La ãdsã sã n wa lutẽ.* La moagã sã n wa pUSDẽ* La kabã wã sã n wa bugsdẽ.* Yõor na bãng a sën tum tu reng taoore la a sën tum tu yaoole.) {Al-unfıtaar : 1-5}

﴿أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُعِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَن يَقُولَ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾﴾ [يس: 77-83]

(Rẽ yĩnga ninsaal pa yã tu Tõnd naan-a lame ne mani, la a sën tol n lebg tak-n-taar sën vëneg soaba.* La a rik bilgr ne Tõndo, n yaool n yĩm a naanegã; n yeele: " ãnd n tõe n vuug kõaba tu b sã n kẽ bugdu?".* Yeele:" Soab ning sën yëbg-b raënemã n vuugd-ba, la Yënd n

yaa mit ne naaneg fãa".* "Soab ning sën maana bugum n kō yãmbã n yi ti-maasrë wã, ti yãmb yaa sën vidgd ne-a".* Rë yīnga Soab ning sën naana Saasã pa tõe n naan b bilgr sıda? A tõeeme! La Yēnda la naand toog Soaba n yaa Mita.* ad A yellã, a sã n rat bũmbu yaa A yeel-a bal t'a yı, t'a be yubë.* Rënd yulgemd be ne Naab ning bũmb fãa soolem sën be A Nugë wã, la Yë nengë la b na n lebs yãmba.) {Yasun: 77-83}

﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا حَسِيبِينَ ﴿٧٧﴾﴾ [الأنبياء: 47]

(La Tõnd na n rıgla zıslem makgdsã sën tēeg-turgã yikra raarã, ti b pa na n wëg yoor baa fu ye, baa ti yaa bũmb bilf wala goandg biiga, D na n waa ne-a, la gæendb ta tek ne Tõndo.) {Al-anbiyaa'u: 47 }

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧٨﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٧٩﴾﴾ [الزلزلة: 7-8]

(Rënd ned ning sën wa n tuma sën paood to-to fãa, ti yaa sōma, a yãt-a lame. La ned ning sën wa n tuma sën paood to-to fãa, ti yaa wënga, a yãt-a lame) [Azzalzala: 7-8]. La b pakda Bugmã ragnoy wã ne ned ning Wënd gëegã la A kisgrã la naong zabdgã sën sıdg b rãmb

zugā. La b pak arzānā ragnoy wā ne sid-kōtbā sēn tumdb
tuum sōmbsā

﴿... وَتَتَقَلَّبُهَا الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمَ كُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾﴾ [الأنبياء:

[103

(tu Malegsā yekd-b n beendē:" ad wā yaa yāmb raar
ning b sēn da pulem yāmbā.) {Al-anbiyaa'u: 103 }

﴿وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ
لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾ قِيلَ
أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا
رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلِّمٌ
عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا
الْأَرْضَ نَتَّبِعُوا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾ وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَاقِقِينَ
مِن حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾﴾ [الزمر: 71-75]

(la b kāag neb nins sēn kflbā zama-zama n tug
Gehanma, hal tu b sā n wa ta-a, b pakda a ragnoyā, t'a
gūudbā yeel-ba: "Rē yīnga tēn-tuumbā pa wa yāmb
nengē sēn yi yāmb pugē, n karemd yāmb y Soabā

Aayaε, la b bugsd yāmb ra-kāngā segbā?" La b yet ti yaa sīda, la namsg koεεg sīdga kīfr-dāmb zugu, Tī b yeel: "kē-y Gehanm ragnoyā tī y yaa ruumdba a pugē, rēnd waoog-m-meng zīndig zīig yī wēnga".* La b peeg neb nins sēn zoe b Soabā zama-zama n tug arzānā, hal tī b sā n wa ta-a tī b pak a ragnoyā t'a gūudbā yeel-ba: Tulgr be ne-yā, y yulg-yā, bī y kē-y-yā-a tī y yaa ruumba".* Tī b yeele: "pēgr be ne Wēnd ningā sēn sīdg tōnd A pulungā la A kō tōnd tēngā tī yaa faado, tī d zī arzānē wā, d sēn ratē, rēng tumdb keoor yī neema".) {Azzumar: 71, 75} Arzān-kāngā, be a pugē sēn yaa neema nīfr sēn ka yā, tī tubr ka wume, la sēn pus n ka ning nīnsaal buud fāa sūurē,

﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ﴿٧﴾ أَفَمَن
 كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿٨﴾ أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ
 كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ
 بِهِء تَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ [السجدة: 17-20]

(Rēnd yōor ka mi b sēn solg n bīngā sēn yī sū-noog būmb ye, tī yaa b sēn da yī n tumdē wā rolbo.* Rē yīnga sēn yī a sīd-kōt ne sēn yī a faasīk (dīin yīta), b

wōnda taaba? b ka yit wa taab ye.* La sā n yaa ne neb nins sēn kō-b sud la b tum tuum-sōmā wā, b tara Ma-awaa arzāna, tū yaa sigb zīiga, b sēn da yū n tumdē wā rolbo.* La sā n yaa ne neb nins sēn targ n bas so-sōngā Bugmā la b zīiga, b sā n dat n yi a pugē wā fāa b lebsd-b la a pugē wā, la b yeel-b tū: "lemb-y yāmb sēn da yagsd Bugum ninga wā nango".) {Assagda: 17-20}

﴿مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ﴾ [محمد: 15]

(Arzān ning b sēn pulum ne Wēnd zoetbā bilgri, ko-sood n be a pugē sēn yaa koom sēn pa tedgde, la ko-sor sēn yaa bīisim, a noosmā pa tedgd ye, la ko-sood sēn yaa noosem yūudbā yīnga, la ko-sood sēn yaa sud sēn yulge. La b leb n tar a pugē tū-biisā fāa gilli, la yaafa sēn yi b Soabā nengē, rē yīnga yaa wala neb nins sēn duumda Bugmā puga tū b yūnug-b ko-tuulg t'a fās b yāadā?) {Muhammadu: 15}

﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾ فَكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَّهْمَ رَبُّهُمْ
عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كُلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِينَ عَلَى سُرُرٍ
مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾﴾ [الطور: 17-20]

(ad Wënd zoetbã bee Arzãn-dãmb pugẽ la neema.*
N wumsd noogo ne bũmb ning b Soabã sãn kũ-ba, la b
Soabã gã-ba ne Gẽhum Bugmã.* Rı-y la y yũ, yaa
beelgo ne yãmb sãn da yı n tumdẽ wã.* Bãmb yaa sãn
kula gãas sãn tedg zugu, la b loe b furi ne Huur-‘ayn
pogsã) [Aṭṭuuru: 17-20]

Wënd na maan-d fãa gill tı d yı arzãnã neba.

**Zeng-raoog a yoob soaba: yaa kũ sıda ne Al-kadrã
(Pulengã), a sãn noom la a sãn toe**

La ad rãmbg buud fãa sãn be, a yaa puleng sãn guls
Wënd nengẽ, a yellã zẽkame,

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ
تَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾﴾ [الحديد: 22]

(yell pa yı sãn na paam (ned) tẽngã puga, pa yãmb
pugẽ me, rëndame tı bee gaf puga, taoor tı Tõnd na n
pa yus-a ye, ad rẽnda ne Wënd yaa yol-yole.) {Al-
hadiid: 22}

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [القمر: 49]

(ad Tõndo, bũmbã fãa, D naan-a lame ne geelgo.)
{Al-kamaru: 49}

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى
اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [الحج: 70]

(Fo ka bãng ti Wënd mii bũmb ning sën be saasẽ wã la sën be têngã zugu? Ad woto gulsame ti be Gafẽ, ad woto yaa naana ne Wënde.) {Al-hag: 70} Zeng-ra-kãensã b yoobã, ned ning sën pids-b la a kō-b sıda, sɪd-kũun tekẽ, a yta Wënd yembsã sën yaa sɪd-kōtbã b yembre, la bõn-naandsã pōsa taaba ne sɪd-kũunã dargε-rãmba, rënd b yuda taaba, la sɪd-kũunã dargε sën tug n yuda, yaa [hsaan (Manegrã) dargε, yẽ me la fo sën na n tug n ta dargε ninga, ti fo tũud Wënd wala fo ne-A lame, f sã n ka ne-A me, ad A nee foom⁵. Rënd bãmbã rãmbã la bõn-naandsã b sën tũus-b rãmba, sën pōs-b ne dargε zëkdse arzãnã pugẽ, Fırdaoosã zĩ-zëkdsẽ wã.

⁵ A Al-Buḥaarı n yiis-a 4777

6-Lislaongã saglsã la a zugdo

A- A sën sagl ti b tumã

Wãnde yaa Lislaongã zugd-rãmb sãnda, ti Lislaambã zama sõmb n maan yã-beed ne-ba, ti d na n togs-ba koεεg-koεεg, rënd d na n modgame n yiis zug-kãensã Lislaongã sën tik yëg ninsã pugë, Wënd Gafã (Alkurãan wagellã) la Tën-tuum hadiis-rãmbë wã, -Wënd puusg la A tulgr be a yïnga-.

Rëenem: yaa sid goama

Lislaongã rogenda a tũudbã ti b togs sıda, la a maan-a lame t'a yaa tagmas sën zao ne-ba, ka sõmb ne bãmbã sën yaa halhaal ning fãa ti b bas yel-kãngã ye. La a bugs-ba bugsg tekë n yi zïri-beedo la a gidgd-ba ti b zãag-a n vëneg-a vënegr tekë, Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ [التوبة: 119]

(Yaa yãmb neb sën kã sıda, zoe-y Wënd la y yi n naag togs sid-rãmbã) [Attawba: 119]. Tën-tuumã - Wënd puusg la A Tulgr be a yïng- yeele: (Tabl-y sıda, ti ad sid peegdame n tugd manegre, la manegr peegdame n tugd arzãna, la ned ka bakd n togsd sıda la a gũusd sid togsgo, halı ti b wa tug n guls-a Wënd nengë t'a yaa

sıd soaba. La y gūus ne zīri-beedo, tı ad zīri-beed peegdame n tugd wēngē, wēng me peegdame n tugd Bugmē, la ned ka bakd n yagda la a tūusd yagbo, hal tı b wa tug n guls-a Wēnd nengē t'a yaa pu-yagda)6

La zīrē-beed ka sıd-kōt sıf ye, ad a yaa munaafıgsā sıf-rāmb a ye,⁷Wēnd Tēn-tuum -Wēnd puusg la A tıgr be a yīnga- yeelame: (Munaafık tagmas yaa a tāabo a sã n yēs la a sēn yagde, a sã n pulme la a sēn viigdi, la b sã n maan-a bas-m-yam, la a sēn zāmde)8

Woto n kite tı Şahaab waglsā, b bāng-b lame ne sıdā sıfo, halı tı b yembr wa yeele: "tōnd ra ka yı n mi zīrē-beedo Wēnd Tēn-tuum wakatē wã -Wēnd puusg la A tıgr be a yīnga-.

⁶ A Al-Buḥaarı n reeg-a (6094) la a Muslim (2607).

⁷ Munaafık yaa ned ning sēn vēnegda tı yēnda yaa İslaam, la ad yēndā a yellā hakuka la a sūurā loεεgē, a ka kō sıd ne İslaoongā dīinā ye.

⁸ Hadiisā yaa a Al-Buḥaarı n togs-a (kitaab al-umaan) sıd-kūunā gaf pugē, (baab) ragnoor sēn wīnıgd munaafıglemā tagmas pugē (1/15)

Yiibu: yaa boablã lebsgo la alkaool-rãmbã pidsgu la tãeg-turga nebã ne taab suka:

Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ... ﴾ [النساء: 58]

(ad Wënd sagenda yãmb tu y kō boblã b rãmba la yãmb sã n na n bu neba bu y bu ne tãeg turga) [Annisaa'u: 58]. A leb n yeelame A Naam yulgame:

﴿ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزَنُوا بِالْقِسْطِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ ﴾ [الإسراء: 34-35]

(La y pids pulengã, ad pulengã b na n soka a yelle.* La y pids vugbu tu y sã n wa vugdë, la y mag ne kulo sën yaa turga, woto la sōma la a baasgã leb n yaa neere.) [Al'usraa'u: 34, 35]. La Wënd pëga muunin-rãmba, (sud-kōtbã) ne A koεsg sën yeele:

﴿ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿٢٠﴾ ﴾ [الرعد: 20]

(Sën pidsd b puleng ne Wënd la b pa vaand b sard ye) [Arra'du: 20]

Tāab soaba: yaa gāneg-m-menga n da maan waoog-m-meng ye:

La Nabiyaamã -Wënd puusg la A tulgr be a yīnga- ra yume, n yud nebã fãa ne ganeg-m-menga, a ra zīndida a Şahaabsã suka tu yaa wala b nin-yend bala, la a ra kisame tu nebã yik n yals a yīnga t'a sã n wa watē, la sidã a ra yume tu tulsem soab wata a nengē n gāta a nugã n loog ne-a, t'a ka lebsd-a rēndame t'a wa n tug n maana a sēn tullã, la a sagla lıslaambã ne gāneg-m-menga, n yeele: (ad Wënd tumsame tu wa mam nengē tu y gāneg y mense, hal tu ned baa a yembr fãa ra wa tug n pugl ne a to ye, hal tu ned ra wa tug n kegd a to zug ye)9.

Naase: yaa kūuni la yāk n naf manegr pugē:

Wënd yeelame, A Naam zēkame:

﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفُسِكُمْ ۗ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾ [البقرة: 272]

⁹ Hadiisã yaa a Muslim n reeg-a (17/200), kítaab alğanna (arzãñã gafo), baab Şfaatu Allatu yu'rafu bihaa Ahlu Alğanna.

(La yāmb sēn kō sēn yaa sōma buud fāa yaa y mens yīnga, la yāmb pa yākd n nafdē rēndame tu yaa Wēnd yīnga, la yāmb sēn kō sēn yaa sōmā fāa b pidsd- a la yel-sōmdā n kō yāmb, tu b pa wēg yāmb ye) [Al- bakara: 272] La ad Wēnd pēga sud-kōtbā ne A keoog sēn yeele:

﴿وَيُطْعَمُونَ أَلْطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا﴾ [الإنسان: 8]

(La b rulgd rubo b nonglem zugu, ninbāan-rāmba la kuba la b sēn yōg-b rāmb zab-laagē.) [Al-insaanu: 8]. La kūunā yaa Wēnd Tēn-tuum Wēnd puusg la A tūlgr be a yīnga- sifo, la neb nins sēn tik-a sēn yi muumin-rāmbē (sud- kōtbē) wā, ligd baa fu ka paad a nengē rēndame t'a yāk n naf sōmā wεengē, a Ğaabr Wēnd yard be a yīnga- sēn yaa Wēnd Tēn-tuum Şahaabsā a yembre, Wēnd puusg la a tūlgr be a yīnga-: " B pa kos Wēnd Tēn-tuum -Wēnd puusg la A tūlgr be a yīnga, būmbu t'a yet tu: "ayo " La a leb n pirsame tu b waoog sāana, n yeele: (Ned ning sēn kōta sud ne Wēnde, la Yaoolem raarā, bi a waoog a sāana. Ned ning me sēn kōta sud ne Wēnde, la Yaoolem raarā

bi a tōk a rogem. Ned ning me sēn kōta sid ne Wēnde, la Yaoolem raarā bi a yeel sēn be neere maa a sīndi)¹⁰

Nu soaba yaa sugri la namsgā reegre:

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿يُبَيِّنُ أَقِيمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ [لقمان: 17]

(La f maan sugr ne būmb ning sēn paam foomā, ad rēnda bee leo-n-wāakā pugē Wēnd sēn nongā) [Al-Luḥmaanu: 17], A leb n yeelame, A Naam yilgame:

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: 153]

(Yaa yāmb neb nins sēn kō sid ne Wēnd, kos-y sōngre ne sugr maanego la Puusgo, ad Wēnd lagma sugrā rāmbā) [Al-bakara: 153] A leb yeelame, A Naam Zēkame:

﴿... وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [النحل: 96]

¹⁰ A Al-Buḥaari n reeg-a (6138) la a Muslim (47).

(La ad Tõnd na n rola sug-maandebã keoor neerem sãn yud b sãn da tumdã.) [Annahl̥u: 96], La ad Nabiyaamã -Wënd puusg la A tulgr be a yĩng ra yume, n yud nebã fãa ne sugri la nang reegre, la a ka rond ne wẽng ye, a nebã nams-a lame t'a boond-b n tugd Luslaongẽ, la b pãb-a hal t'a zumã wa yi, t'a yẽesd zumã a nengẽ wã la a yetẽ: (M Soab A Wẽnde, yaaf m nebã, t̥i ad b pa mi ye)11

Yoob soaba: yãn-zoεεg:

Luslaam yaa yõk-m-meng soaba, n yaa yãn-zoeta, yãnd-zoεεg me a yaa kõbg sãn yi Lumaoongã (sid-kũunã) kõbs pugẽ, a leb n tusda Luslaam n kẽng zugd sãn yaa sõma fãa pugẽ la a gıgd a soabã n yit gom-beedo la tuum wẽnse, la Nabiyaamã -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga- yeelame: (Yãn-zoεεg ka wat ne bũmbu, rẽnda sãn yaa sõma bala)12

Yopoe soaba: yaa roagdb a yıibã manegre:

¹¹ Hadiisã yaa a Al-Buħaarı n togs-a (kitaab al-murtadduna (tar-n-yi d̥ĩnã rãmb gafẽ) ragnoor,(5) (9/20)

¹² Hadiisã yaa a Al-Buħaarı n togs-a (kitaab al-adab) zugã gaf pugẽ, yãnd-zoεεrã ragnoorẽ (8/35)

Roagdb a yیبā manegre la maan neere n tug b yیبā, la tumd-n-ta sōngo ne b yیبā, la sik-m-menga b yیبā yīnga, wā yaa yel nins sēn yaa tlae Lislaoongā dīin pugē, la tlae-kāngā paasdame tu roagdb a yیبā yuum sēn wat n paasdē, b sēn wat n tar tulsem ne b biigā. La Wēnd sagla A Gafā pugē A Naam zēkame, tu b maneg b yیبā, la A keng b yیبā hake wā zislem, n yeele, A Naam zēkame:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾﴾
 [الإسراء: 23-24]

(Fo Soabā buume : ra tū-y zēng sēn pa Yē ye, la y maneg n tug roagdb a yیبā: zem tu yaa yembre n yaa nin-kēem n be ne foom maa b yیبā fāa, ra wa yīgs b yیبā, ra wa yerg b yیبā, yeel-b waoogr koεεga.* Sik f meng b yīnga ne yolsgo la yeele: "m Soabā yols-ba wala b sēn wub maam tu m da yaa bilfā".) [Al'israa'u: 23, 24]. A leb n yeelame, A Naam yilgame:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنَا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصَّلَهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدِكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ ﴿١٤﴾﴾ [لقمان: 14]

(La Tõnd sagla ninsaal ne a roagdb a yiiḃā managre, a ma wā zı-a lame ne nimbāaneg sēn pug nimbāanega, la a yēsengā yaa yuum a yiiḃ pugē: " bı f soees Maam la f roagdb a yiiḃā, Mam nengē la y na n lebg n wa".) [Lukmaanu: 14], Tı raoa sok Nabiyaama, - Wēnd puusg la A tılgr be a yīnga-: "ānd n sōmb nebā pugē ne mam tūud-n-ta sōngo?" T'a yeele: ("Yaa fo ma wā", t'a yeele: rē poorē yaa ānda? Tı Nabiyaamā yeele: " f ma wā". Rē poorē t'a yeele: yaa ānda? Tı Nabiyaamā yeele: " f ba wā ")¹³

Woto yīnga, maaname tı yaa tilae n rog lıslaam, t'a tū a roagdb a yiiḃā sēn sagend-a ne būmb ning fāa gilli, sā n ka wa n mikame tı Wēnd kusgo n be beenē, bala wakat-kāngā, tūudum ka be ne bōn-naandga tı sā n yaa Naanda kusg ye, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿وَإِنْ جَهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِـِىَ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۗ وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۗ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ۗ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾﴾ [لقمان: 15]

¹³ Hadiisā yaa a Al-Buḥaarı n togs-a zugda gafē, ragnoor sēn wīnigd ned ning sēn sōmba nebā pugē ne tūud-n-ta sōngo (8/2)

(La b yibã sã n pëdg foom tı f lagem Maam ne bũmb fo sën ka tar a bãngre, bı f ra tũ-b ye, la zĩnd ne b yibã dũni pugẽ ne manegre) [Lukmaanu: 15], Wala sën yaa waagib ne lıslaam t'a waoog a roagdb a yibã la a sik a bãgd ne-ba la a waoog b yibã ne gomde la tuuma, la a waoog b yibã ne a sën tõe bũmb ning fãa gill sën yaa manegr kõbg toor-toore, wala a sën na n rulg-ba la a yeelg-ba la a tıp-ba tı b sã n yaa bãad-rãmba, la a tus nang buud n yi-ba la a kos b yibã yĩnga, la a kos yaafa n kõ-ba, la a maana b yibã pulenga la a waoog b yibã zao-rãmba.

-Nii soaba: yaa zug sõng maaneg ne neb a taabã:

Nabiyaamã yeelame Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga: (Sıd-kõtbã sıd-kũun sën pid n yuda, yaa sën yuda ne zug sõngo)¹⁴

La a yeele, -Wënd puusg la A tulgr be a yĩnga: (Ad sën be b yãmb pugẽ mam sën bu nonglem n yuda la neb

¹⁴ yaa a ABuu Daawood n yiis hadiisã, Sunna gaf pugẽ, ragnoor sën na n wĩnig tı "sıd-kũun paasdame la a boogdẽ" (5/6). T'a Tirmiizi yiis-a "yēsengã gafẽ" Ragnoor sën wĩnigd "pag hake sën rog a sıd zugu" (3/457). La a tirmiizi yeelame tı yaa hadiis Hasan Şahuh (sën manege n yaa sõma). La a Albaani buudẽ: f tõe n gesa Şahuh Abu Daawood (3/886).

nins sēn pēb ne maam ziigē Dūni Yikr raarā, yaa sēn yud-b zug sōng yāmb pugē)15

La Wēnd sifa A Nabiyaamā, -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- n yeele:

[الفلم: 4] ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾

(Ad fo bee zug-wagell zugu) [Alkalam: 4] La a yeele, -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga: (ad b tumsa maam tu m pids zug waglā)16Rēnd n kit tu yaa tulae n zao ne lslaama, t'a yī zug sōng soaba, ne a roagdb a yīibā, n yaa manegd ne-ba, wala b sēn togs tu loogā, n yī zug sōng soab ne a koambā, n yī wubd ne-ba wubr sēn manege, n yī karen-saamb ne-ba, n wiligd-b lslaoongā karengo, n zāag

¹⁵ Hadiisā yaa a Al-Buḥaarī n togs-a (kitaab al-manaakib) zug waglā gafē, (baab) ragnoor sēn gomd Nabiyaamā sifā, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- (4/230) la yē gom-bilā yeelame (ad sēn be yāmb sukē sēn yaa yāmb nin-tūusdsā, yaa sēn yud-b yāmb sukā ne zug sōngo).

¹⁶ Hadiisā yaa a Limaam Ahmad n togs-a a Musnadē wā (17/80) t'a Ahmad Šaakr yeele t'a tikrā yaa Šahuh (manegame), t'a Al-Buḥaarī yīs-a a adabē wā, t'a Bayhakly yīs-a Šu'abu Al-umaanā pugē, t'a haakum yīs-a a Mustadrakē wā

ne-ba n yi bũmb fãa sãn namsd-ba Dũni kaanẽ la Yaoolem raarã, n yãkdẽ n nafd-ba a arzẽkẽ wã halt tı b wa tug n ta yuum ninga b sãn na n tik b mense, b sãn wat n tõe n tum n bao b toorẽ rẽnda, La woto bala, sãn be zug sõng pugẽ, a sõmb n maneg a zugd ne a pagã, la a ma-biisi, la a tão pogse, la a rog-põtba, la a yagse la nebã fãa gilli, la a nong n rat ne a ma-biisã bũmb ning a sãn nong n rat ne a menga, n tõkd a rogmã la a yagsã, n waoogd b kãsemba la a yolsd b bãanegã, la a yubsd yell sãn paam a soab nenga, tı rẽnda yaa sãn tumd ne Wënd koεg sãn yeele, A Naam zẽkame:

﴿...وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ ...﴾ [النساء: 36]

(La y maneg roagdb a yiibã la rog-põtba la kubse la yak sãn yaa rog-põtba la yak sãn ka rog-põtba, la tũud-n-taaga la kãn-kẽnda) [Annisaa'u: 36]. Tı Nabiyaamã yeele -puusg la tulgr be a yĩnga-: (Ned ning sãn kõta sıd ne Wënd la Yaoolem raarã, bı a ra nams a yak ye)¹⁷

¹⁷ Hadiisã yaa a Al-Buħaarı n yiis-a zugdã gaf pugẽ, ragnoor ning sãn gomd tı ned ning sãn kõta sıd ne Wënd la Yaoolem raarã, bı a ra nams a yak ye: (8/13)

Wae soaba: yaa Gihaadu zabre Wënd Sorã pugẽ, sën na sõng b sën wëg a soaba, la sïd la tëeg-turg sëegre.

Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقْتُلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾ [البقرة: 190]

(La y zab Wënd sorã pugẽ ne sën zabd-b ne yãmbã, la y ra maan n zuug ye, ad A pa nong maan-n-zuug rãmb ye) [Albakara: 190.] la Wënd yeelame, A Naam ylg n zëke:

﴿وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ

وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَوْلَاهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ

لَدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ [النساء: 75]

(La yaa böe n tar yãmb tı y pa na n zab Wënd sorã poorẽ, n sõng nin-valemse sën yaa roapa la pagba la koam-bãanego sën yete: "tõnd Soabã, yiis tõnd têng-kãngã rãmb sën yaa wëgdbã la F kõi tõnd lalld sën yi Fo nengẽ la F maan tõnd sõngr sën yi F nengẽ".) [Annisaa'u: 75]. Rënd Luslaoongã Zabrã vöorã, yaa sën na sïdg sïda, la b sãeeg tëeg-turga nebã ne taab suka, la b zab ne neb nins sën wëgd yembsã la b namsd-ba la b gidgd-ba

tu b ka tõe n tũ Wëndã la b ka tõe n kě Lislaoongã. La yëndã me a leb n tödgdã yam ning sën rat n na n modg nebã ne pãnga tu b kě Lislaoongã dīin pugẽ wã, Wënd yeelame, a Naam zěkame:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ...﴾ [البقرة: 256]

(Modgr pa be dīinã pugẽ ye) [Al-bakara: 256]

La zabrã wakatẽ, ka sõmb ne lislām t'a ku pag ye, ka bi-bilfu, ka nin-kēem kudre, la a zabda ne neb nins sën zabd ne zabdbã sën yaa wëgdã bala.

La ned ning b sën ku a soaba, Wënd Sorã pugẽ, yẽ soaba yaa Šahiide (dīind zab-laagẽ kiida), a tara dargε zëkgd Wënd nengẽ la keoore, Wënd yeelame, A Naam zěkame:

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَزِّقُونَ ﴿١٦٩﴾
فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾﴾ [آل عمران: 169-170]

(Ra tẽ tu b sën ku-b rãmb Wënd sorã poorẽ wã tu b yaa kiidb ye, ad yaa vitba tu b rılgd-ba b Soaba nengẽ* Tu b yaa sën kudemd ne bũmb ning Wënd sën kō-ba sën yaa yudlmã la b noogd b sũuri ne sën ket b poorẽ

wā:" tu rabeem ka be ne bāmba b pa na n sām b sūuri".) [Aal-'[mraan: 169,170.]

Piig soaba: yaa kosgo la Wënd Yuur tēgre la Alkurāanā karengo:

Rënd sɪd-kõt sɪd-kūun sēn paas fāa, a Loεεgā ne Wëndā paas dame, la a kosgā ne Wēnde, la a gāneg-m-meng n tug Wënd t'A manes a yelā dūni kaanē la A yaaf a zunuub-rāmbā la a yel-wēnsā la A zēk a darge-rāmba Yaoolem raarā. La ad Wēnde, A yaa kōta, la A nongame tu koatbā kos-A, A tyeelame A Naam yulgame:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: 186]

(la Mam yembsā sā n sok foo Mam yelle, rënd Mam pēeme, M deegda boand boolgo, t'a sā n bool-Ma) [Al-bakara: 186] Rënd Wënd reegda kosgo tu sā n mikame tu yaa sōma ne yamba, la A leb n kō yambā yel-sōmde a kosgā yīnga. La woto bala, sēn be sɪd-kōtbā sɪf-rāmbē, yaa Wënd Yuurā tēegr wusgre yundo la wīndga, sēn solg la sēn vēnege. Rënd a zɪsgda Wēnde A Naam zēkame, ne zɪsgr kōbg toor-toore, Wënd yuurā tēegre, wala a sēn yete (Subhaana-Ilaah) Yulgr be ne Wēnde, (Al-hamdu Lullaah) Pēgr be ne Wēnde, (Wa Laa'ulaaha ulallaah) la soab ka be

tu sã n ka Wënd, (Allaahu Akbar) Wënd n yud ne bedrem, la zëng sën ka rënda sën yaa Wënd Yuurã tēegr kōbg toor-toore. La ad Wënd maana keoor sën yaa bedre ne yel-kāngã, A Naam zēkame:Tën-tuumã yeelame, Wënd puusg la A tulgr be a yīnga: ("Ad sën welg n yaa b yembr rāmbã pōsame", tu b yeele: "yaa ānda rāmb la sën welg n yaa b yembr rāmbã foom Wënd Tën-tuumã?" La a yeele "Ad yaa sën tēegd-b Wënd Yuurã wusgã sën yaa raop la pagba)18A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾﴾
 [الأحزاب: 41-42]

(Yaa yāmb a kō sıda! Tēeg-y Wënd tēegr sën waooge.* La y yulg-A yibeog la zaabre.) [Al-Ahzaabu 41,42] la A leb n yeelem A Naam yulgame:

﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾﴾ [البقرة: 152]

(bi y tēeg M Yuurã tu M na tēeg y yelle, la y puus Maam bark la y ra maan Sōm-zitem ne Maam ye) [Al-bakara: 152] La sën be Wënd Yuurã tēegrē, yaa Wënd

¹⁸ Hadiisã yaa a Muslim n yiis-a Wënd Yuurã tēegre la kosgã gafē, (baab) ragnoor ning sën pirsd tu b tēeg Wënd Yuurã (17/4).

Gafã karengo -Alkurãan Wagellã- rënd yamb sën wusg Alkurãanã kareng fãa la a tags-a n ges sōma, la a darge wã sën paasd zëkr Wënd nengë.

B yeta Alkurãan wagellã karemda Yikrã Raare: (Karem la f ruuge la f tünugdë, la f zodgdë wala fo sën da yu n zodgd dūni wã, ti ad fo sigib zīigë yaa fo karengã sën wa n tug n tek Aayar ninga)¹⁹

Piig la a yembr soaba: Yaa Šari wã bāngr karengo la karem-a nebã la wilg-a nebã la bool n tog-a

Wënd puusg la A tilgr be a yīnga- yeelame: (Ned ning sën tuka sor n baood bāngr a pugë, Wënd yolsda sor ne-a n tug arzãna, la ad malegsã gānegda b puḡsã bāng baood yīnga, ti yaa yardo ne a sën maandã.²⁰

¹⁹ A Abuu Daawuud n togs-a (1464), la yaa yë sën togs gom-biis ninsã la woto. La a Tirmiizi (2914) la Annasaa'ly Sunan Alkubraa wã pugë (8056) la a Ahmad (6799).

²⁰ Hadiisã yaa a Tirmiizi n togs-a, ragnoor ning sën gomd faseng yudlem tūdumã pugë (4/153). La a Abuu Daawuud, bāngrã gafë, ragnoor sën gomd pirsgu bāngr baoobë (4/5857). La a [bn Maaḡa, a gafã tuusgë (1/81). T'a Albaani yeel t'a yaa Šahuh (manegame) a Šahuh Al- ḡaamī'a pugë (5/302)

La a yeele, Wënd puusg la A tulgr be a yīnga: (Yāmb sēn yud sōblem, yaa ned ning sēn karema Alkurāanā la a wilg-a)²¹La a yeele, Wënd puusg la A tulgr be a yīnga: (Ad malegsā kota yel-sōmde n kōt ned ning sēn karemda nebā bōn-sōngā)²²La a yeele, Wënd puusg la A tulgr be a yīnga: (Ned ning sēn boola n tug kāndagrē, a tara ned ning sēn tuma ne-a wā keoorā buudu, tū bāmb keoorā ka boodg baa bilf ye)²³

A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ

الْمُسْلِمِينَ﴾ [فصلت: 33]

²¹ Hadiisā yaa a Al-Buḥaarī n togs-a (kītaab al-fadaa'ul), yudlmā gafē (baab) ragnoor sēn wīnigd "Yāmb sēn yuda sōblem, yaa ned ning sēn karema Alkurāanā la a wilg-a" (6/236)

²² Hadiisā yaa a Tirmiizi n togs-a (kītaab al-ulmi) bāgrā gafē, (baab) ragnoor sēn wīnigd " Dīina faseng sēn yud tūudumā (5/50) ne gomdā togs woglem yud woto.

²³ yaa a Muslim n yiis-a (kītaan al-ulmi), baab, ragnoor ning sēn gomd ned sēn tuk so-sōngo maa so-wēnga (16/227)

(Ãnda koεg manegr n yud ned ning sēn boola n tug Wēnde la a tum sēn sōmbe, la a yeele: "ad mam lagma moeembã" ?) [Füŝŝilat: 33]

Piig la a yiib soaba: yaa f yard ne Wēnd la A Tēn-tuumã Budo:

Yē yaa f ra wa tōdg yelle, Wēnd sēn maan-a t'a yaa Šari ye, bala Wēnde, A Naam Yîlg-yã, Yēnd n yud buodbã fãa gilli ne Bu-sōngo, Yē n yud Yolsdbã fãa gilli ne yolsgo, bũmb ka solgd-A tēngã poorē maa saasē wã ye, la Budo me ka bũmb sēn kēed ne yembsã yōor yamleodo la modgdbã tēebã ye. La sēn be A yolsgã pugē, yaa A sēn maan Šari wã n kō A yembsã, tu b dūni la b Yaoolem raar manegr be a pugē, la A leb ka rogend-ba b sēn ka tōe ye. La sēn be sak-n-yı yemb ne-A wã pugē, yaa f sēn na n bu ne Wēnd Šari wã yell fãa pugē, n lagem ne sūrã fãa yard ne rē.

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ [النساء: 65]

(La pa boto ye, M wēen ne fo Soabã, b pa kōt sıda hal tu b wa maan foo b buodã yel nins sēn kēed bãmb

ne taaba suka, rē poorē ti b pa tar keog fo sēn bu wā pugē ye, la b bas b mense n tū tūub tekē) [Annisaa'u: 65]. A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿أَفْحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

[المائدة: 50]

(Pa zulemā buud la b rat laa? La ānd buud sōmblem n yud Wēnde, la yamā rāmba n mi rē) [Al-Maa'ida: 50].

B-Yel nins sēn harmā la sēn gudgā

-Pipi: Yaa Širk (Lagem-n-taare) (yaa f sēn na n wēnems kōbg sēn yi tūudumā kōbgē n kō zēng sēn ka Wēnde, A Naam zēkame)

Wala ned sēn na n maan suguudu ne zēng sēn ka Wēnde, maa a kota zēng sēn ka Wēnde, n baood a nengē t'a lok-a a bōn-tulsem, maa a kot pēnegr baobo zēng tu pa yi ne Wēnde, maa a kōt tūudum sēn yi tūud-rāmbā pugē zēng sēn ka Wēnde. zem t'a sēn kotā kiime maa a vuume, yaa kabre, maa rubga maa kugri, maa yaa tuqa, maa yaa maleka maa yaa nabiyaama, maa yaa wali maa yaa rūnga, maa zēng sēn ka yi rēnda, wānde fāa yaa lagem-n-taar ning Wēnd sēn ka yaafde A yamb a zugu, A

Naam zēkame, rēndame t'a tuubame n leb n yēbg n kē
Lɪslaoongā.

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ

بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾ [النساء: 48]

(Ad Wēnd pa basd tɪ loog tɪ b sã n maan lagm-n-taar ne-A ye, la A yaafda sēn pa ta rē, ne A sēn tull a soaba, la sēn maanda lagm-n-taar ne Wēnde sɪd la hakuka a pasga zūnuub sēn zise n doglge) [Annisaa'u: 48]. Rēnd lɪslaam ka tūudi sã n ka Wēnde, A Naam yɪ wagelle n zēke, a ka kote rēnda Wēnde, a ka gānegd a menga rēnda Wēnd yīnga, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ

الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ [آل عمران: 162-

[163

(Yeele ad mam Puusgā la m kodgrā la m vumā la m kūumā yaa Wēnd A ye n so sēn yaa bōn-naandsā Naabā* Lagm-n-taar pa be ne-A ye, la rē me la B sagl maam tɪ m maane la mam yaa sak-n-tū-rāmbā

rēenem soaba) [Al-An'aam: 162-163] Sēn leb n be lagem-n-taarã pugē, -yaa f sēn na n loe tu ad Wēnd tara paga, bi biiga- Wēnd Naam yu wagell n zēk n yi rēnda, zēkr tekē- maa f sēn na n loe tu soab-rāmb n be zēng sēn ka Wēnde, n kēnesd yelã dūni-kāngã pugē.

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءِالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا

يَصِفُونَ﴾ [الأنبياء: 22]

(La tu soab zēms sã n da be b yiibã pugē -saasē wã la tēngē wã- tu pa Wēnde , b yiibã (saagã la tēngã) ra na sãamame, yuleng be ne Wēnd, sēn yaa Al-'arš wagellã Naaba, n yi bãmb sēn sfdã.) [Al-Anbiyaa'u: 22]

Yiib soaba: yaa tum la bagre la f sēn na n yeel tu f mii sēn solge:

Tumã la bagrã yaa kifēndo, la tum soab ka yit tum soaba, rēnda sēn tar tōkr ne sutãambã la b tūubu, zēng sēn ka Wēnde, rē n kit tu ka sōmb ne lūslaam t'a kēng tumã rāmb nengē ye, la ka sōmb ne-a me t'a kō-b sda b sēn yagda pugē la b sēn yeel tu bãmb mii sēn solgã pugē, la b sēn togsd yel nins sēn na n yu la kibay nins b sēn yēgemd tu b na n wa yume wã ye.

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ

يُبْعَثُونَ﴾ [النمل: 65]

(yeele: " bõn-naands nins sën be saasë wã la tēngē pa mi sën lill ye, rēnda Wēnd bala) [Annamlu: 65], A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿عَلِمَ الْغَيْبَ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ [٢٦] إِلَّا مَن أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ

يَسْأَلُكَ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا﴾ [٢٧] [الجن: 26-27]

(Sën solg Mita, A pa vēnegd A solgrā ne ned baa a yembr ye.* rēnda ned ning A sën yar a soaba, sën yaa tēn-tuuma, bāng ti Yēnda, A kēesdame, yē neng taoore la a poor wεengē kordba.) [Alğinnu: 26, 27]

Tāab soaba: yaa wēgdo:

La wēgdā yaa ragnoor sën yalme, ti tuum wēnsā wusg fāa kēeda beenē, la suf wēnsā sën tar vūun ninsaal zugu, rēnd ninsaal sën wēgd a meng kēeda pugē beenē, la ninsaal sën wēgd zamā ning yē sën beē wā, halu n tu tāag ninsaal sën wēgd a bæeba, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿... وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ...﴾

[المائدة: 8]

(la neb wēngr ra wa ruk yāmba tı y ka tēeg turg ye, tēeg-y turg tı rē n pē ne Wēnd-zoεεga, la y zoe Wēnde, ad Wēnd yaa Minim tēng-n-biig ne yāmb sēn tumdā.) [Al-Maa'ida: 8]. La sid la hakuka, ad Wēnd kōo tōnd kibare, A Naam zēkame, tı ad A ka nong wēgdbā ye, Wēnd Tēn-tuumā yeelame, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga, tı Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (Yaa Mam yembse, ad Mam gıdga wēgd Mam zugu, n maan-a t'a yaa haraam yāmb ne taab suka, bı y ra wēg taab ye)²⁴. La a yeele, - Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga: (Sōng f ma-biiga zem t'a yaa wēgd maa yaa b sēn wēg-a sooba, tı ned yeele: "Wēnd Tēn-tuumā, m songd-a lame tı b sã n wēg-a wε, la a sã n yaa wēgda, m na n sōng-a la wãn-wãnã?" T'a yeele " fo gıt-a lame maa f gıdg-a n yi wēgdã, ad rēnda la a sōngre")²⁵.

²⁴ Yaa a Muslim n yiis-a (manegrã la tōkrã la zug sōngã gafē) ragnoor sēn gomd wēgdã gıdgr pugē (16/132)

²⁵ Hadiisã yaa a Buḥaarı n togs-a (kıtaab al-mazaalum wal gaşbı) wēgbã la fãabã gafē (baab) ragnoor sēn yet tı "sōng f ma-biiga, zem t'a yaa wēgd maa b wēg-a lame (3/168)

Naas soaba: yaa yoor ning Wënd sën gidgã kuubo, sã n pa tũu ne sida:

La yända yaa yel-beed sën yaa bedre, Luslaongã dīin pugē, ti Wënd pulum beedo a zugu, ne nang sën zabde, la A leb n maan sūgr sën yaa kēgeng wusgo b rāmb zugu dūni pugē. La rēnda yaa kuudã kuubo, rēndame ti yaa kiidã neb n wa n yaaf n base, Wënd yeelame, A Naam zēkame:

﴿مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا...﴾ [المائدة: 32]

(yaa rēnda yīnga ti Tōnd guls n rogl [srayeɛl koamba, ti ned sã n ku yōore, ti pa tũu ne yōore, maa yaa sāang tēngã puga, yaa wala a kuu nebã zānga, la ned sã n pōsg-a (yōore), yaa wala a vuumsa nebã gilli) [Al-Maa'ida: 32]. A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِدًا فَعِزًّا أُوْحِرَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا﴾ [النساء: 93]

(La sën ku a sid-kōta pu-toogo a rolb yaa Gehanem Bugum t'a yaa ruumda a pugē ti Wënd gē-a la A kã-

ba la A seŋg a yĩnga namsg sēn yaa zısgo) [Annisaa'u: 93]

Nu soaba: yaa maan-n-zuug nebã zugu, b arzeŋsã pugē:

Zem tu yaa ne zuubu, zem tu yaa ne wēgdo, maa yaa fãabo, maa yaa belgre, maa yaa zãambo, maa yaa sulem, maa zēng sēn ka yı ne rēnda, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

[المائدة: 38]

(La wagd raogo la wagd-poaka, bu y kuug b yiibã nus tu yaa rolbo ne b sēn tumã, n yaa subgre sēn yi Wēnd nengē, la Wēnde yaa Winda n yaa buud Mita) [Al-Maa'ıda: 38]. A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ...﴾ [البقرة: 188]

(La y ra ru yãmb arzeŋsã ne taab suka zaalem ye) [Al-bakara: 188] A leb n yeelame, A Naam yulgame:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا

وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا﴾ [النساء: 10]

(Ad neb nins sēn rit kulbsā arzēgs ne wēgdā, ad b sēn ritā yaa Bugum b pusē wā, b na n wida Bugmā puga) [Annisaa'v: 10].

Rēnd Lislaoongā, a zabda sud-sida maan-n-zuug neb a taabā arzēgsā zugu, la a kengd yel-kāngā, la a rıgl subgre ne ned ning sēn maana n zuugdē wā, n tās-d-a, yēnda la neb sēn wōnd yēnda, sēn yaa neb nins sēn gudgd nimbuiidā vumā.

Yopoe soaba: yaa liibg la zambo:

Tum-n-taarā fāa pugē, sēn yaa koosgo la raabo la alkaool-rāmba la zēng sēn ka yu ne rēnda, la yē yaa stf-rāmb b sēn sābse, tu Lislaoongā gudg-ba, n bugs n yi-ba

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾﴾
[المطففين: 1-5]

(wubd be ne zāmbdbā.* ninsi, b sā n na n vug nebā nengē, b pisdame.* La b sā n na n vug n kō nebā, maa b sā n na n make, b zāmbdame.* Rē yīnga bāmbā pa tēede tu b na n yik-b lame* ra-zusgā raarā?.* raar ning nebā sēn na n yik n yānese, bōn-naandsā Guuld yīnga.)

[Al-muṭaffifun: 1-5] La a yeele, -Wënd puusg la A tilgr be a yīnga: (Ned ning sēn zāmba tōndo, a ka be tōnd pugē ye)²⁶A leb yeelame, A Naam Zēkame:

﴿... إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا﴾ [النساء: 107]

(Ad Wënd pa nong sēn yaa zāmb toog soaba n yaa beeg toog soab ye) [Annisaa'u. 107].

-Yopoe soaba: yaa maan-n-zuug nebā zugu:

B burkīndē wā, ne tuṭ la wɪdga la kānegre la sū-kiiri la tē-wēnse la pēes-n-bānge, la yaalgo, la zēng sēn ka rēnda. Lɪslaoongā maanda yā-beedo n rat n tilg zāma sēn yaa yulemde, tu nonglem la ma-biiri la minungu la tōk-n-taar la tum-n-taar wil b pugē wā, rēnd n kut t'a zabd ne pānga, bāas nins fāa sēn be nimbuiidā pugē wā, sēn yṭt sabab tu nebā welgd taaba, tu beemā la gēegā la pa-nand-taaba vēnegd nebā ne taab suka.

Wënd yeelame, A Naam zēkame:

²⁶ Haadiisā yaa a Muslim n yīs-a (Lumaoongā) sɪd-kūunā gaf pugē, Nabiyaamā koεεg sēn yeele (Ned ning sēn wēga tōndo, rē ka be tōnd pugē ye) (2/109).

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرُونَ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءِ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾﴾ [الحجرات: 11-12]

(Yaa yāmb neb nins sēn kō sūd ne Wēnde, neb ra yaal neba, tu b tōe n wa yu sōma n yud bāmba, pa pagb me ne pagba, tu b tōe n wa yu sōma n yud bāmba, ra wūd-y mens ye, la y ra lob taab ne soand wēns ye, dīin yiib yuur yu wēnga liimaoong poorē, la ned ning sēn pa tuuba...Bāmb rāmba la wēgdba* yaa yāmb neb nins kō sūd ne Wēnde! Zāag-y tē-wēnsā wusgo, ad tēebā sānda yaa zunuuba, la y ra pēes ye, la yāmb sānda ra wūd sānda ye, rē yīnga yāmb ned kam fāa noangame n na n wāb a ma-bi-taag nemdo t'a yaa sēn ki? Rēnd yāmb kisa rē, la y zoe Wēnde, ad Wēnd yaa tuubg Rēegda, n yaa yolsg Naaba.) [Alhuğuraat: 11, 12] Yaa woto bal la Lūsloongā zabd ne kengre buwelsgo la paog-taaba nimbuidā ne taab suka, rēnd b fāa gilli, Lūsloongā gesg pugē, b yaa yembre, Laarab ka tar

yudlem ne zēng sēn ka Laarab ye, pæelg ka tar yudlem sablg zugu ye, rēnda ned kam fāa sēn zāad būmb ninga a sūurē wā sēn yaa dīin la Wēnd-zoεεga. B fāa pōsda taaba tuum-sōmbsā pugē, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَمُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [الحجرات: 13]

(Yaa yāmb a neba! Ad Tōnd naana yāmba roap la pagba n maan yāmb tu y yaa ninbuiidu, la buud-buudu, tu y na bāng taab yīnga, ad yāmb sēn yuda waoogr Wēnd nengē yaa sēn yuda yāmb ne Wēnd zoεεga, ad Wēnd yaa Mita, n yaa Minim tēng-n-biiga.) [Alhuğuraat: 13]

Nii soaba: yaa warā tōobo-tentεεgā- la rāam yūubu la bōn-suudsā -dorong-rāmbā- rukre:

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحُمُرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحُمُرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضِدَّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾﴾ [المائدة: 90-91]

(Yāmb a sūd-kōtbā! Ad rāamā la tentεεgā la rub-kugā la tēn-kugā, yaa rēgd sēn yaa a Sutāan tuuma, bu y zāag-ba, sānde y na tulge.* Ad a Sutāan tullame n na n kēes beem la gēeg yāmb suka, rāamā la tentεεgā pugē, la a gid yāmb n yi Wēnd yuurā tēegre la Puusga, la rē yīnga yāmb na n basame bu?) [Al-Maa'ida: 90, 91].

-Wae soaba: yaa gif wābre la zum la kukur nemdo:

La rēgd nins fāa gill sēn namsd ninsaalā, woto bala, la kodgr ninga sēn baood pēnegr zēng sēn ka Wēnde, A Naam yu wagell n zēke:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ ۖ لِعَیْرِ اللَّهِ ۗ فَمَن أَضْطَرَ غَیْرَ بَآغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾﴾ [البقرة: 172-

[173

(Yaa yāmb rāmb nins sēn kō-b sūda, ru-y bōn-yulma Tōnd sēn rulg yāmbā la y puus Wēnd barka tu sā n yaa Yē la y tūudā* ad A gidga yāmb zugu gifā la zum la kurkur nemdo la b sēn kodg ne sēn pa Wēnd Yuure, la sēn pak a soaba t'a pa kedge n pa maan n zuug

soaba, rënd zunuub ka a zug ye, ad Wënd yaa Yaafda n yaa Yolsda) [Al-bakara: 172-173]

-Piig soaba: yaa yoobo la a Luuṭ nebã tuum (raop ne taab kēed-n-taare) maanego:

Yoobã yaa bumb sēn yaa wēnga, n sām zugdo la ninbuiidã, n leb n yaa sabab tı buud gēdgd taaba, tı zags yeebdē, tı wub sōng kongdē. La (tãmpiibã) yood bi wã yaa sēn wumd yel wēngã toomã, la b kisgd zãmã wã, Wënd yeelame A Naam zēkame:

﴿وَلَا تَقْرُبُوا الزَّيْنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا﴾ [الإسراء: 32]

(La y ra pēneg yoobo, ad a yaa yel-beedo t'a sor yaa yooko,) [Al'israa'u: 32]. Leb n yaa yē n yaa sabab tı kēed-n-taarã bãas wusg sãeegdē, sēn halkd nimbuiidã ligrã. Wënd Tēn-tuuma -Wënd puusg la A tilgr be a yīnga-yeelame: (Tuum beed ka yı sēn na sãeeg neb pugē, hal tı b wa vēnegd-a, rëndame tı bã-longdem sãeeg b

pugē, sēn yaa bāas sēn rag n ka zīnd b reng-taoor rāmbā nengē)²⁷

Woto n kit ti Lislaoongā sagl ti b gud soay nins fāa sēn tūud n tug yoobā, a sagla lslaambā ti b sulg b nini, bala haraamā gesgo, yēnda la sorā sungre n tugd yoobē wā, la a sagl pagbā ti b ludi, la b pili, la b yōk b mense, sēn na yl ti zamā wā nimbuiidā paam koglgo n yi yoobā yel-beedā, la sā n na n ges neng a ye wā, a saglame ti b loe furi la a keng yel-kāng zugu, la a pus n pulma keore la yel-sōmde, halu ti keoor tug n be ne wum-noog ninga yi-kāadb a yībā sēn maande, ti yaa sēn na n yūlē ti zags wagl zīndi, sēn yaa yōk-m-menga, n yaa sēn segle, n tōe n wub koamba wubr sēn manege ti b yi beoog raopa.

-Piig la a yembr soaba: yaa rībaag rubo:

Rībaag wāada zamaanā baoobā, a leb n zaεegda zaεεg yooko tulsdā ligdā raobā, zem t'a yaa toanda a tolbā pugē, maa a yaa talga a tulsmā yīnga. La yē me yaa ligd pengre n tug wakat sēn yāk toaaga ne paasga sēn yāk toaaga ligdā

²⁷ Hadiisā yaa [bn Maaḡa n yiis-a (Fītnā wā gaf pugē) ragnoor sēn gomd subgr-rāmbā yelle (2/1333) t'a Albaani yeel ti hadiisā manegame (Ṣahuh [bn Maaḡ wā pugē 2/370)

yaoobē. Rēnd rībaag bēta talga tulsmā ne ligdā n zısg a poorā ne sama sēn zam taaba n paasd lidg zugā.

La ned ning sēn yaa rībaag rīta bēta toanda tulsem, maa te-maandā, maa koadā, maa zēng sēn ka yı bāmbā, sēn yaa neb nins sēn rāmbd zamaanā arzekā.

A bēta b tuls kegengā n tug ligd vēenegā n na n rogl-b būmb sēn paas yōodē wā, b sēn na n peng yē wā, la pengdā yaool n ka na n lagem būmb ning sēn tōe n paam bāmbā, sēn yaa narb la bōnā ye.

Rēnd toandā sā n luı, samā zombda taab a zugu, tu rībaag rıt-kāngā soaba maneg n vuug-a n lubi. La sā n rag n mikame tu b ra lagema taab yōodē wā la bōnē wā, tu yāoa tum ne a pānga, tu yāoa tum ne a ligdi, wala Lıslaoongā sēn sagl to-to ningā, arzekā rag n na n gilgda wakat fāa, tu yaa manegr ne nebā fāa.

Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾
فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا
تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ
لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾﴾ [البقرة: 278-280]

(Yaa yāmb neb nins sēn kō sīda, zoe-y Wēnde la y bas sēn ket nebā nengē sēn yaa Rībaagā tī yāmb sā n yaa sīd-kōtba* La yāmb sā n pa maane bī y koll zabre sēn yi Wēnd la A Tēn-tuumā nengē, la yāmb sā n tuubi yāmb ligd zutā yaa yāmb n so, yāmb pa wēgde, b pa wēgd yāmba* La yāmb sam-soabā sā n yaa keelem soaba bī y koll-b yol-yol sasa, la yāmb sā n kell n maan doaaga la sōma ne-yā tī y sā n miime) [Al-bakara: 278, 279, 280]

-Piig la a yiib soaba: yā-beedo la beedo:

Yē me yaa nong-m-meng bala tagmase, rēnd beed soaba, a bīngda a ligda, n tōdgd Zakā yākre, sēn kōt talsā la nimbāan-rāmbā, n tōdgd sōng-taaba la ma-biirā na-kēndrā, sēn yaa Wēnd la A Tēn-tuumā sēn sagl būmb ningā, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:

﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ مِيرِثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ [آل عمران: 180]

(La sēn maand-b beed ne būmb ning Wēnd sēn kō-bā sēn yaa A yudlemā, ra tēed tī rē la sōma ne bāmb ye, pa boto ye, a yaa wēng ne-ba, b na n bobl-b lame

b sēn maan beed ne wā dūni yikr raare la ad Wēnd n so saas la tēng faado, la Wēnd yaa minim tēng-n-biiga ne bāmb sēn tumdā) [Aal-'[mraan: 180.]

-Piig la a t̄aab soaba: yaa z̄iri-beed la kaset z̄iri:

La tōnd rag n togsame tu reng taoore, Nabiyaamā - Wēnd puusg la A t̄lgr be a yīnga- koεεgā: (Ad z̄iri-beed peegdame n tugd wēngē, wēng me peegdame n tugd Bugmē, la ned ka bakd n yagda la a t̄uusd yagbo, hal tu b wa tug n guls-a Wēnd nengē t'a yaa pu-yagda) La sēn leb n be z̄iri-beed kōbg b sēn kisgi, yaa sēn na n yaa kaset z̄iri, la Nabiyaamā, Wēnd puusg la A t̄lgr be a yīnga, a bugsa nebā tu seke, n rig-ba n z̄āag-a, la a leb n bugs-ba n yi a wēngā, t'a zēk a koεεgā ne gom-kāngā n yeel a Şahaabsā: (" M ka na n kō-y kibar ne zunuub bedā sēn yud bedrem? Yaa lagem-n-taar ne Wēnde, la roagdb a yiibā namsgo". La mikame t'a rag n kullame, t'a z̄indi n yeele : " yaa z̄iri-beed koεεga la kaset-z̄iri")²⁸Rēnd a ka

²⁸ Hadiisā yaa a Al-Buḥaarū n togs-a (kitaab aššahaadaat) kaset-rāmbā kūunā gaf pugē, (baab) ragnoor sēn wīnigd b sēn yeel kaset z̄iri pugē (3/225).

bak n yulemd-a woto, n bugsd a zamã wã tı b ra wa luı a pugẽ ye.

-Piig la a naas soaba: yaa waoog-m-menga, la belg-m-menga, la wuk-m-menga, la puglu:

Waoog-m-mengã, la belg-m-mengã, la puglgã, yaa sıf wẽnse, b sãn kışg Lıslaoongã dıın puga, la sıd la hakuka, Wẽnd togsa tõndo, A Naam zẽkame, t'A ka nong waoog-m-mens-rãmb ye, la A leb n yeel b yellã Yaoolem raarã wã:

﴿وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُاْ عَلَىٰ اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ

مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ [الزمر: 60]

(Rẽ yĩnga pa Gehannam puga n yaa gãag zĩig ne waoog-m-mens-rãmbã?) [Azzumar: 60], Rẽnd waoog-m-meng soaba sãn yaa belg-m-meng soaba, sãn maan yel-solemd ne a menga, yẽ yaa b sãn gẽ a soab Wẽnd nengẽ, la nebã nengẽ.

C-Tuub n yi yel nins b sãn gidgã

Zunuub bẽd-kãensã la yel kiti wã, tõnd sãn togsã, yaa tilae ne lıslaama t'a gũus gũusg tekẽ, n da luı b pugẽ ye, bala tuum fãa Adam biig sãn maande, b na n rol-a lame dũni Yıkr raare, sã n yaa neere, yaa neere, la sã n yaa wẽnga, yaa wẽnga.

Rënd lɪslaam sã n luɪ bũmb pugẽ, sẽn yi yel kits-kãensã, bɪ a yãg n tuub n yi-ba, la a lebs a meng Wënd nengẽ, la a bao yaafɔ A nengẽ. Rënd sã n mikame t'a tuubgã yaa sɪda, bɪ a võog a menga n yi zunuub ningã a sẽn luɪ wã pugẽ, la a maan mims a sẽn tum tɪ loogã, la a loe n wãag t'a ka na n le lebg n wa ne a buud ye. La sã n mikame tɪ yaa wẽgd pug la a luɪ ne neda, bɪ a lebs-a maa a kos a soabã t'a yaaf-a, wakat-kãngã, tuubgã lebgda tuubg sɪd-sɪda, tɪ Wënd reeg a tuubgã, A ka namsd-a, A ka sɪbgd-a a poorẽ ye, ned ning sẽn tuuba n yi beegre, yaa wala ned sẽn ka tar beem ye.

La bee a zugu, t'a kos Wënd yaafa wusgo, pus n sõmba ne lɪslaam fãa t'a wusg yaafã wã kosgo, n yi bũmb ninga sẽn paamd-a, sẽn yaa tudg bãanego maa beda, Wënd yeelame, A Naam zẽkame:

﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾﴾ [نوح: 10]

(Kos-y yaafa ne y Soabã, ad Yẽnda yume n yaa yaafa Naaba.) [Nuuh: 10], Rënd yaafã wã kosg wusgrã la lebs-m-meng Wënd nengẽ wã, yaa (muumin-rãmbã) sɪd-kõtɓã sɪfo, sẽn yaa b sẽn welg-b rãmbã, Wënd yeelame, A Naam zẽkame:

﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ ﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ﴾ ﴿٥٤﴾ [الزمر: 53-54]

(Yeele: "yaa mam yembs nins sēn maan n zuug b mens zugā, ra wāag-y tēeb ne Wēnd yolsgā ye, ad Wēnd yaafda zunuubā zānga, ad Yēnda la yaafg Naaba n yaa yolsda".* la y lebg n tug y Soabā nengē, la y sak n tū-A, taoor tı nongā na n pa wa yāmb nengē ye, rē poorē b pa sōngd-y ye.) [Azzumar: 53, 54],

D-Lislaambā sēn ning b toog wusg ne dīin-kāngā taasgo

Wēnd Tēn-tuuma, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga koesā, la a tuumā, la tuum nins a sēn yā n sīndā, yaa būmb sēn vēnegd Wēnd goamā, A naam zēkame, n welgd saglsā la gidgrā sēn be Lislaaongā dīin pugē. Lislaambā sēba b suka, sēbr tekē, ne hadiis-rāmbā kēnesgo, la b nidg pāng tekē n na n ball koes nins sēn yaa paasgā, sēn ka Tēn-tuum koesā, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga, la Lislaambā leb n wilga koes nins sēn yag n rogl Nabiyaamā, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga, la b rıgl na-kēnda sēn ta teka, yel-kāngā pugē, tı sōmb ne ned fāa gill

sēn rat n na n rĭk hadiis-rāmbā n taas zāmaan rāmba n yi zāmaan rāmb a taabē t'a gūus-ba

La d na n gomame, koεeg-koεega sēn kēed bāng-kāngā wεεgē, [lmiAl-ḥadiit (hadiisā bāngre) sēn na yulē, tı vēneg ne karemda, bāngr ninga Lıslaambā zama sēn welg n yi dīin-rāmbā fāa ne-a wā, ne Wēnd sēn yols a zugu, A dīinā gūubu, tı dīinā yaa yulemde, n yaa vēenega, zīri-beed la soalm ka gēdgd-a lae-lae, sēn sung zamaan-rāmb la wakt-rāmb sēn looge.

Ad b tika Wēnd Goamā la A Tēn-tuumā goamā taasgē yel a yiibu sēn yaa zu-raado bāmba la:

ruls ne zugu, la guls guls-rund zugu, la pipi lıslammbā rag n yume n yud zamaan rāmbā fāa ne rulsg sēn yaa sōma, la faseng sēn yalme, la rēnda yaa sēn mik tı b putēerā yaa sēn yulge, tı b tubā noome, la wānde yaa yell sēn yaa vēenega ne ned ning sēn karem b kibayā la a bāng b yellā, Şahaabg ra wumda hadiis Wēnd Tēn-tuum noorē wā, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga, t'a ruls-a sōma, n yēs-a a poorē dāmba, sēn yaa (Taabu'ına) Pugdbā, rē poorē, yē me rulsd-a lame n rĭk n taas yē me poorē rāmba, tı yaa woto bala, tı togsgā tikrā kell n tongdē, n wa tug n ta hadiisā bāngdbā yembr nengē, sēn gulsdbā, yē me ruls-a n tigm-a gaf pugē, n rĭk gaf-kāngā n karemd a karem-biisi, tı

bāmb me rulsd hadiis-kāensā la b gulsd-a, la b le rtk-a n karem b karem-biisi, yaa woto bala tu tūnugd taaba, hal tu gāf-kāensā wa tug n ta zamaan ning sēn wat bāmb poorē wā, ne so-kāngā la na-rtkr-kāngā.

La woto n kit tu b ka reegd hadiis sēn yi Wēnd Tēn-tuum nengē -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- lae, rēndame tu b bāng (lsnaadā) togsgā sēn tikā, sēn yaa (Ruwaatā) toagsdbā, neb nins sēn togs hadiisā t'a wa ta tōndā.

La yel-kāngā me kell n tabla ne bāngr a to, lslaambā zama sēn welg n yi ne zama a taabā fāa gilli, yē me la ('lmur-ri ḡaal) " roap yel bāngre", maa ('lmu Al-ḡarh watta'dul) " a golmame ne a tēega turga bāngre".

Yē me yaa bāngre, b sēn get (Ruwaatā) hadiis-rāmbā toagsdbā yelē, sēn rtkd-b Wēnd Tēn-tuumā hadiis-rāmbā, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga, tu tatā, rēnd b modgda ne b kibayā karengo, b rogmā yuumā la b kūmā yuumā, b karen-saam-rāmb la b karen-biisi, la bāngdbā sēn gom b yell tu b yaa bas-m-yam rāmba, la b bāngrā yōgneg sēn ta to-to la b rulsgā sēn yaa sōma n ta to-to, la b sēn leb n zugl ne būmb ninga sēn yaa basem-yam la sld togsgo la zēng sēn ka yi ne rēnda, sēn yaa yel nins sēn sēbgd hadiisā bāngd zugā, bul yīng tu b na paam n bānge, tu hadiis ning

sēn togsā sā n yaa (Şahuh) mangame, sēn tū ne toagsdb nins a sēn lolm n wa wā.

Ad a yaa bāngre, tı zamā-kāngā welg ne-a, tı yaa yā-beed sēn yi b nengē, sēn na paame n bāng goam ninsa b sēn yet tı Nabiyaamā n yeelā sıdlem sēn ta tēka. La ka be zamaanā kudum sēn loog pugē, sēn na n sung a singrā, n tı tāag tōnd sēn be rūndā wā, tı nindg pāng wusgo sēn yaa bedr woto n zīnd ne ned goam sēn yi nebē wā wala b sēn nindg pānga ne Wēnd Tēn-tuumā hadiis-rāmbā ye, Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga.

Ad yaa bāngr sēn yaa bedre, tı b guls-a gaf-rāmbā pusē, sēn get wusg ne (Rıwaayat Alhadiit) hadiisā togsgā, la nebā yeelē kibay kūuni sēn welse, sēn yaa neb tus ka tegse sēn togsd hadiis-rāmba. Rē ka baa fuı yīnga, rēndame tı yaa bāmb n yi suka n na n rık Wēnd Tēn-tuumā hadiis-rāmbā -Wēnd puusg la A tıgr be a yīnga- n taas zāma nins sēn pugd bāmbā. La bang-kāngā pugē, (Muğaamala) sōm-maaneg ka a pugē ne ned baa a yembr nebā pugē ye, bala, a yaa wala zıslem makdga, a pēes n togsa pugē, b yeta zīri-be-nedā t'a yaa zīri-be-nedā la b yeel sıd-soaba, t'a yaa sıd-soaba. La rulsg sēn pa bı la sēn bı wā tı b yaa boto, la b rıglg zeng-raado sēn tıre t'a bāngdbā mi-a.

La hadiis ka yit (Şahuh) sōma bāmb nengē, rēndame tu (Sulsulat arruwaatā) toagsdbā lolengā kell n tōk taaba, tu tēeg turga, la sid togsgo n lagm ne rulsq sēn tar pānga la bāngr-yōgnego zīnd toagsdbē wā.

Yell a to sēn be hadiisā bāngrē, yaa:

(Ta'addud sulsulat al-ısnadı lıhadiit al waahıd) yaa gomda tıkr lolengā sooyā sēn wat n wusgd hadiis a yembr zugu, tu hadiisā sēn togs n yi Wēnd Tēn-tuumā –Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- a watame n tū sooy sēn yaa wusgo sēn yi togsdbā tıkr lolengā, rēnd hadiis a yembr tōe n taa (ısnad)togsdb tıkr a yiibu, maa a tāabo, maa tikdb a naase, raar ninga tata piiga, raar ning pus n yud rēnda.

La hadiisā (Sulsulat Al-ısnad) toagsdbā tong taabā sā n yi wusg fāa, la hadiisā me sēn talld pānga, tu bas-m-yamā leb n paase tu yaa Wēnd Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- n yeel-a, rēnd hadiis ning neb sēn yud piig sēn yaa (Tıkaat) bas-m-yam-rāmb sā n toags-a, a (Ṭabakaatā) zamaanā fāa pugē, b boonda hadiis-kānga tu (Al-mutawaatır) Togsdb sēn yaa wusgo, la yē me la gomd reegr sēn tug n zēk n wil n yud ıslaambā nengē, la yell sā n yaa bedr ıslaangā dīin pugē, wala ıslaoongā zeng-raad vēnegre bilg-n-taare, mikdame tu yaa hadiis-rāmb togsgb sēn yaa wusgā (Mutawaatır) n wa a pugē n yuda. La yell

ninga a sēn wa ne wā, sā n mikame tı yaa dīinā wilē wā la
yēl nins b sen bu nonglmā, mikdame t'a toagdsbā tikrā yıta
bilfu, tı ning-toaag ne-a wā yaa valenga

La nidg toaag ne kibay wā reesgo sēn yud zēkre,
ııslaambā ning b toaag ne taasgā na zemse, yaa Alkurāanā
taasgo, a paama koglg wusgo, a gulsg wεengē la a rulsgē,
la a gom-biisā manegre, la a guls-biisā sēn yit to-to, la a
sēn karemd toto. La b reeg-a la ne togsdb tikr sēn yaa
tusa, n tug neb tusa-rāmbē tı kell n yaa woto n tāag zāma
nins sēn pugdā n lebsd taaba, rēnd n kt tı sāang la toeeng
nug ka kē a pugē ye, yuum-dāmbā sēn loogā fāa. Rēnd
Alkurāan ninga b sēn karem wīndgā sēn lutē, yaa yē bala
la b sēn karemd wīndgā sēn pukdē wā, yaa yēnda bal la
sēn be tēngā ween-vus kōbg toor-toorā, tı woto yaa sēn
ııdg Wēnd koεεgā, A Naam zēkame:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

(Ad yaa Tōnd n sik Alkurāanā, la ad yaa Tōnd n na n
gū-a.) {Al-hiğru: 9}

H-La wānde loogr poorē:

Rēnd yaa woto la ııslaoongā dīin ning sēn vēnegde tı b
welg Wēnd a Ye tāa ne tūudumā la sobendā, a zu-raoogā
tagmase yaa (Laa'ulaaha ulla Allaah= soab ka be rēnda

Wēnde).Yaa woto la Lislaoongā dīin ning Wēnd sēn yar ne A yembsā tu yaa dīinā.

﴿... الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾ [المائدة: 3]

(Rūnda M pidsa y dīinā n kō yāmba, la M pids y zugu M neemā wā la M yar Lislaoongā ne yāmba tu yaa dīini) [Al-Maa'ida: 3]. Yaa wānde la Lislaoongā dīini, ning Wēnd sēn ka reegd ned baa a yembr nengē dīinā sā n pa yē wā.

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ﴾ [آل عمران: 85]

(La sēn baooda dīin zēng sēn pa yi ne Lislaoongā, b pa na n tol n reeg a yīng ye, la yēnda Yaoolem raarā a yaa bōn-soaba;) [Aal-'Imraan: 85.] Yaa woto la Lislaoongā dīin ninga, ned sēn kō sid ne-a la a tum tuum sōama, a yita ned ning sēn pōse, n paam puur ne arzān-rāmb sēn yaa vum noog zīga.

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَالًا ﴿١٠٨﴾﴾ [الكهف: 107-108]

(Ad neb nins sēn kō sudā la b tum tuum sōmā wā, arzān na-tēngā la b zīndug zīiga.* B yaa paadba a pugē, b pa baood zī-zēng tedgr ye.) [Alkahfu: 107, 108] Yaa wānde la Lslaoongā dīinā, a ka būmb sēn welg ne zama nebā pugē ye, a leb n ka toor zall ne kōbgo nebā pugē ye, ad ned ning sēn kō sud ne-a la a bool nebā n tug-a, yē soab n sōmb ne-a, la yēnda soab n yud waoore Wēnd nengē, A Naam zēkame:

﴿... إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ...﴾ [الحجرات: 13]

(Ad yāmb sēn yuda waoogr Wēnd nengē yaa sēn yuda yāmb ne Wēnd zoεεga) [Alhuğuraat: 13]

La zaoo tōnd zugu, ti d nēk karemdā, n wilg-a yel sēn sēb zug wusgo, sēn gudg nebā ne dīin-kāngā suka, n gut-ba ti b ka kēed-a ye:

Pipi: yaa b sēn zı Lslaoongā dīinā, a Loεεga la a (Šari wā) a Buudā, la a zugd-rāmba -la nebā pus n yaa bεεb ne b sēn ka mi būmb ningā- rē yīng kutame ti ned ning sēn sēb a suka n na n bāng Lslaoongā dīinā, bi a kareme, n leb n kareme, halı n tug n bāng dīin-kāngā a yēgē wā, la karengā me leb n tū ne raab sēn zemse n tēeg turga, ti yaa sud la a baooda, n pidg n yi yamleog buudā fāa.

Yiib soaba: yaa ned sēn na n tar zēngre ne dīinā la rog-n-migsā la mining ning a sēn bi a soab zugā, n ka na n tags woko la a maag-m-menga n gese rē yīnga yē sēn bi dīin ning zugā a yaa sōmā bu, bi a ka sīda? Tū bu-welsgā rāmbd-a t'a tōdgd dīin fāa sēn ka yē saam-rāmbā la a yaab-rāmbā dīinā. Rēnd zēngrā a mumda nin a yiibā n yēt a tubā la a pīid yamā, tū ninsaalā ka tagsd ne a yam-raab la tēng-n-sugre ye, a leb n ka welgd lika la vēenem ne taab ye.

Tāab soaba: yaa yōorā meng yamleogā la a raabā, rēnd a wēnda tagsgā la raabā n tug a sēn ratē wā, n wād ninsaalā a sēn ka ning a yamē zīig ningē, n leb n gūdg-a gūdg kegenga n yi sūdā reegre, la sak-n-tū sūdā.

Naas soaba: yaa tudgr-rāmb sānda la budg yood sānda sēn be lslaambā sānda nengē, tū b yet tū rē bee lslaangē wā zīri-beedo la pasg-n-rogl bala, la lslaoongā yaool n yaa sēn zāage n yi yel-kāensā. La nebā fāa gill bānge tū ad Wēnd dīinā b ka rkd ninsaalbā tuudgā n rogl-a ye.

La ad sor sēn yaa nana sēn na n tū n bāng sūdā la kāndagrā, yaa tū ninsaal toglg ne a sūrā n tug Wēnde, n yaa lebs-m-meng soaba, n yaa Wēnd zoeta, n gāneg a meng n tug Wēnde, n kos-A t'A kāndag-a n tug sor sēn yaa turgā, la dīin sēn remse, dīin ning Wēnd sēn nongā la A

yard-a wã, la ad yamb paamda vum sën yaa noogo, la zu-
noog sën ka tar saabo, zu-beed sën ka be a poorë lae-lae
t'a sã n maan rë. La a bäng tı ad Wënde, A reegda boand
kosgo t'a sã n bool-A, Wënd yeelame, A Naam zëkame:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا

لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾ [البقرة: 186]

(la Mam yembsã sã n sok foo Mam yelle, rënd Mam
pëeme, M deegda boand boolgo, t'a sã n bool-Ma, bu
b maan M sën na reeg b yinga la b kō sɪd ne-Ma tı
sãnd-sãnde b na kãnde) [Al-bakara: 186]

Gafã pidame, Wënd pëgr be.

Index

Lislaoongã dīinã	1
Tuusgã	3
M Karemd sōngo:.....	9
1-Wēn-yembgã koεεgã, laa [laaha ulal Laah (soab pa be sēn tūud n tulgr tı sã n pa Wēnde)	11
B-yaa bōe yīng la Wēnd sēn naan tōndã?.....	26
2- A Muhammad yaa Wēnd Tēn-tuuma:.....	29
A- La tēn-tuumd vōor ya bōe? La ānd la a Muhammade, la rē yīnga tēn-tuumb a taab n be sēn pa yēnda?.....	30
B-Tēn-tuumbã rēnem soaba yaa tōnd saamba a Adam tulgr be a yīnga:	31
H- A Nuuhu, tulgr be a yīnga:	35
D-Tēn-tuuma a Huude -tulgr be a yīnga:	40
H-Tēn-tuuma a Şaalh -tulgr be a yīnga:	43
I-Tēn-tuum a [braahum -tulgr be a yīnga-:	45
J-Tēn-tuum a Luuṭ-tulgr be a yīnga-:	48
H-Tēn-tuuma a Şu'aybe -tulgr be a yīnga:	49
I-Tēn-tuum a Muusa tulgr be a yīnga:	52
J-Tēn-tuuma a Isa -tulgr be a yīnga:	66

3-A Muhammad sēn yaa Wēnd Tēn-tuuma (nebiyaam-rāmbā la Tēn-tuumbā pidsdā)	76
A- A buudā la a zislemā	76
B- A stf-rāmbā	77
Kurrayš-rāmb la Laarab-rāmbā	78
D-Nabiyaamā tumsgo -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga-	79
H-Nabiyaamā, -Wēnd puusg la A tulgr be a yīnga- pāng paasgo ne yel-soalma:.....	95
I-Şahaab (tūud-n-taase) waglā	98
4-Lislaoongā zēng-raadā	101
A- Rēenem zeng-raoogā yaa kaset maanego tı Soab sēn tōe n tū n tulg ka be tı sã n pa Wēnd ye, la a Mohammad me yaa Wēnd Tēn-tuuma.....	101
B-Zeng-raoog a yiib soaba: Puusgā yalsgo	102
C- Zeng-raoog a tãab soaba: yaa Zaka	104
D- Zeng-raoog a naasē soaba: yaa Ramadaanā no-loeere	104
H- Zeng-raoog a nu soaba: yaa Wēnd Lohoremā Roog kaagre	106
5- Sid-kūunā zeng-raadā	108

La yě me yaa f kō sid ne Wěnde;	108
Rěnd zeng-ra rěengā:	108
Zeng-raoog a yiibě soaba:.....	109
Zeng-raoog a tãabě soaba: yaa sid-kũuni ne Gaf-rãmb nins sěn sigi n yi Wěnd nengě wã	110
Zeng-raoog a naas soaba: yaa kō-sid ne těn-tuumbã	110
Zeng-raoog a nu soaba: yaa kō-sid ne laahr (Yaoolem) raarã.....	112
Zeng-raoog a yoob soaba: yaa kō suda ne Al-kadrã (Pulengã), a sěn noom la a sěn toe.....	118
6-Lislaoongã saglsã la a zugdo	120
A- A sěn sagl tı b tumã	120
Rěenem: yaa sid goama	120
Yiibu: yaa boablã lebsgo la alkaool-rãmbã pidsgu la těeg-turga nebã ne taab suka:.....	122
Tãab soaba: yaa gãneg-m-menga n da maan waoog- m-meng ye:	123
Naase: yaa kũuni la yãk n naf manegr pugě:	123
Nu soaba yaa sugri la namsgã reegre:	125
Yoob soaba: yãn-zoεεga:.....	126

Yopoe soaba: yaa roagdb a yiiḃā manegre:	126
-Nii soaba: yaa zug sōng maaneg ne neb a taabā: .	129
Wae soaba: yaa Gihaadɿ zabre Wēnd Sorā pugē, sēn na sōng b sēn wēg a soaba, la sɿd la tēeg-turg sēegre.	132
Piig soaba: yaa kosgo la Wēnd Yuur tēegre la Alkurāanā karengo:	134
Piig la a yembr soaba: Yaa Šari wā bāngr karengo la karem-a nebā la wilg-a nebā la bool n tog-a.....	136
Piig la a yiiḃ soaba: yaa f yard ne Wēnd la A Tēn- tuumā Buudo:	138
B-Yel nins sēn harmā la sēn gɿdgā.....	139
-Pipi: Yaa Šɿrk (Lagem-n-taare) (yaa f sēn na n wēnems kōbg sēn yi tūudumā kōbgē n kō zēng sēn ka Wēnde, A Naam zēkame).....	139
Yiib soaba: yaa tum la bagre la f sēn na n yeel tɿ f mii sēn solge:	141
Tāab soaba: yaa wēgdo:	142
Naas soaba: yaa yōor ning Wēnd sēn gɿdgā kuubo, sā n pa tūu ne sɿda:	144
Nu soaba: yaa maan-n-zuug nebā zugu, b arzgsā pugē:.....	145

Yopoe soaba: yaa liibg la zambo:.....	146
-Yopoe soaba: yaa maan-n-zuug nebã zugu:	147
Nii soaba: yaa warã tōobo-tentεεgã- la rãam yūubu la bõn-suudsã -dorong-rãmbã- rıkre:	149
-Wae soaba: yaa gıf wãbre la zum la kukur nemdo:	150
-Piig soaba: yaa yoobo la a Luuṭ nebã tuum (raop ne taab kēed-n-taare) maanego:.....	151
-Piig la a yembr soaba: yaa rıbaag rubo:.....	152
-Piig la a yiib soaba: yã-beedo la beedo:.....	154
-Piig la a tãab soaba: yaa zĩri-beed la kaset zĩri:	155
-Piig la a naas soaba: yaa waoog-m-menga, la belg-m- menga, la wuk-m-menga, la pugıgu:.....	156
C-Tuub n yi yel nins b sēn gıdgã	156
D-Lıslaambã sēn ning b toog wusg ne dīin-kãngã taasgo	158
Yell a to sēn be hadiisã bãngrē, yaa:.....	162
H-La wãnde loogr poorē:.....	163